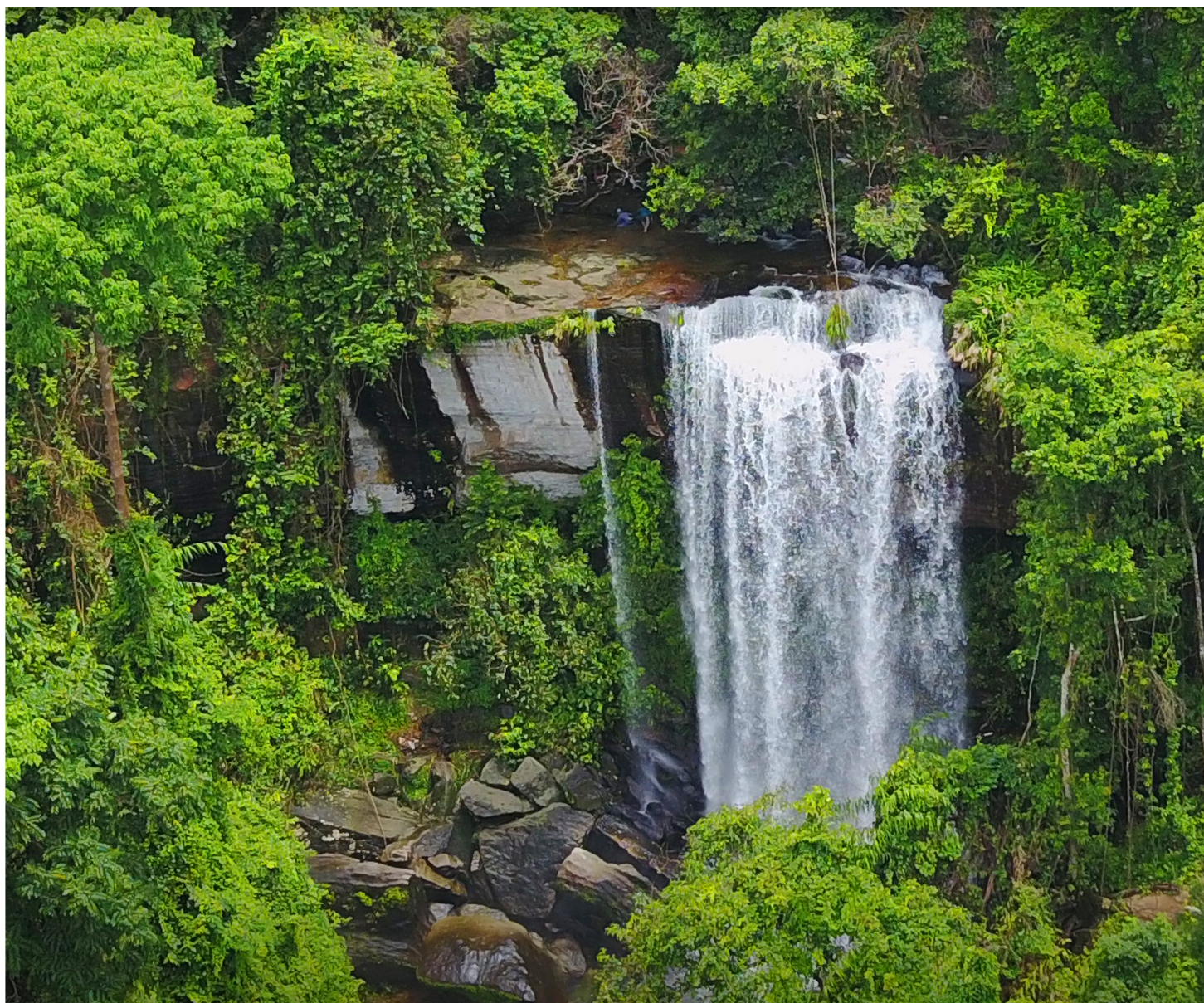

ក្រសួងបរិស្ថាន
MINISTRY OF ENVIRONMENT

ទស្សនាវដ្តីបរិស្ថាន

ENVIRONMENTAL MAGAZINE

នាយកដ្ឋានព័ត៌មាន និងផ្សព្វផ្សាយបរិស្ថាន
អគ្គនាយកដ្ឋានចំណេះដឹង និងព័ត៌មានបរិស្ថាន
ក្រសួងបរិស្ថាន

ឆ្នាំទី ៥

លេខទី ២

ខែកក្កដា . ឆ្នាំ២០១៩

មាតិកា

អារម្ភកថា

១. ផ្នែកទី១ ៖ សកម្មភាពសំខាន់ៗ.....ទំព័រទី០៣

សកម្មភាពក្នុងប្រទេស

សកម្មភាពក្រៅប្រទេស

២. ផ្នែកទី២ ៖ វិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យា.....ទំព័រទី៥៣

៣. ផ្នែកទី៣ ៖ សុខភាព និងបរិស្ថាន.....ទំព័រទី៦៦

៤. ផ្នែកទី៤ ៖ ច្បាប់ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិ.....ទំព័រទី៨៥

៥. ផ្នែកទី៥ ៖ រឿងនិទានខ្លី និងគំនិតអប់រំ.....ទំព័រទី៩៣

ផលិតដោយ

នាយកដ្ឋានព័ត៌មាន និងផ្សព្វផ្សាយបរិស្ថាន
អគ្គនាយកដ្ឋានចំណេះដឹង និងព័ត៌មានបរិស្ថាន ក្រសួងបរិស្ថាន

អារម្ភកថា

ក្នុងនាមក្រុមការងាររៀបចំ និងចងក្រងទស្សនាវដ្តីបរិស្ថាន ខ្ញុំមានសេចក្តីសោមនស្សរីករាយ ជាអនេក ដែលបានចូលរួមជាមួយសម្តេច ទ្រង់ ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី មិត្តអ្នកអាន ជាទីគោរពរាប់អាន តាមរយៈ អត្ថបទ រូបភាព ឯកសារព័ត៌មានសំខាន់ៗប្រចាំឆមាស នៃទស្សនាវដ្តី បរិស្ថាន ឆ្នាំទី៥ លេខទី២ (កក្កដា-ធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩)របស់ក្រសួងបរិស្ថាននេះ។

បរិស្ថាន គឺជាផ្នែកមួយដ៏សំខាន់នៃជីវិតដែលមានទំនាក់ទំនងជិតស្និទ្ធជាមួយវិស័យសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម។ ក្នុងពេលថ្មីៗនេះ យើងសង្កេតឃើញការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងការចូល រួមប្រតិបត្តិមេត្រីភាពបរិស្ថានក្នុងជីវភាពរស់នៅប្រចាំថ្ងៃ ដូចជាការចូលរួមកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ ប្លាស្ទិក ការទុកដាក់សំរាម ការចូលរួមការពារ និងអភិរក្សធនធានធម្មជាតិ ការចូលរួមដាំស្ពាន់ព្រៃឡើងវិញ ការច្នៃប្រឌិត និងការគិតគូរខ្ពស់ចំពោះការរស់នៅ និងសុខភាពនៅតាមសហគមន៍។

ទស្សនាវដ្តីបរិស្ថាន ឆ្នាំទី៥ លេខទី២ (កក្កដា-ធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩) ដែលឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី មិត្តអ្នកអាន កំពុងកាន់នៅក្នុងដៃនេះ បានប្រមូលចងក្រងនូវព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗ ទាក់ទងទៅនឹងការសម្របខ្លួន និងការចូលរួមក្នុងការសម្រេចចិត្តរបស់កម្ពុជាក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក ចំពោះការគ្រប់គ្រងបរិស្ថានឱ្យមាននិរន្តរភាព និងការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាព បន្ថែមលើកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែង និងសមិទ្ធផលផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច-សង្គមជាច្រើនរបស់ក្រសួងបរិស្ថានដែលសម្រេចបានក្នុងឆ្នាំ២០១៩។

ខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណដ៏ជ្រាលជ្រៅ ដល់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ក្រោមការដឹកនាំដ៏ប៉ិនប្រសព្វ និងប្រកបដោយគតិបណ្ឌិតខ្ពស់របស់ **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រី** នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយដ៏ត្រឹមត្រូវជាពិសេស “គោលនយោបាយ ឈ្នះ-ឈ្នះ” និងយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណជាដំណាក់កាលបន្តបន្ទាប់ និងផែនការ យុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិជាច្រើនផ្សេងទៀត ដែលជាការធ្វើឱ្យសេដ្ឋកិច្ចរឹងមាំ ការអភិវឌ្ឍន៍លើគ្រប់វិស័យ ជាពិសេស បានផ្តល់ជូនប្រជាពលរដ្ឋមានជីវភាពល្អប្រសើរ និងមានការគិតគូរចំពោះបរិស្ថានខ្ពស់ជាងមុន។

ខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណដ៏ជ្រាលជ្រៅចំពោះ **ឯកឧត្តម សាយ សំអាល់** រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន ថ្នាក់ដឹកនាំ មន្ត្រីរាជការក្រសួងបរិស្ថាន និងមិត្តអ្នកអាន ដែលបានគាំទ្រដល់ការរៀបចំទស្សនាវដ្តីបរិស្ថាន និងសហការចែករំលែកព័ត៌មានបរិស្ថាន ក្នុងគោលបំណងផ្តល់ព័ត៌មានឱ្យកាន់តែទូលំទូលាយ និងចំណេះដឹង ថ្មីៗបន្ថែមទៀត ដើម្បីបង្កើនការគិតវិជ្ជមានចំពោះបរិស្ថាន និងការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាព បន្ទាប់ពីចេញផ្សាយ រៀងរាល់លេខ នាពេលកន្លងមក។

ផ្នែកទី ១
សកម្មភាពសំខាន់ៗ
សកម្មភាពក្នុងប្រទេស

គូមិស្តោត សុខភាពល្អ

កិច្ចប្រជុំលើកទី១៥ រដ្ឋមន្ត្រីបរិស្ថានអាស៊ាន ដែលព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ធ្វើជាម្ចាស់ផ្ទះរៀបចំ

ឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ អញ្ជើញបើកកិច្ចប្រជុំលើកទី១៥ រដ្ឋមន្ត្រីបរិស្ថានអាស៊ាន និងកិច្ចប្រជុំពាក់ព័ន្ធផ្ទាល់២០១៩។

សៀមរាប ៖ កិច្ចប្រជុំលើកទី១៥ រដ្ឋមន្ត្រីបរិស្ថានអាស៊ាន និងកិច្ចប្រជុំពាក់ព័ន្ធផ្ទាល់២០១៩ ដែលព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ធ្វើម្ចាស់ផ្ទះរៀបចំ នឹងបើកជាផ្លូវការនៅថ្ងៃទី៨ ខែតុលា ឆ្នាំ ២០១៩ នេះក្រោមអធិបតីភាព **ឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន** ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ តំណាងដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងដោយមានវត្តមានអញ្ជើញចូលរួមពី **ឯកឧត្តម សាយ សំអាល់** រដ្ឋមន្ត្រីបរិស្ថាន និងគណៈប្រតិភូរដ្ឋមន្ត្រីបរិស្ថានអាស៊ាន និងមន្ត្រីស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធនានាសរុបប្រមាណ ៤០០នាក់។ បន្ទាប់ពីការស្វាគមន៍ពី **ឯកឧត្តម ទៀ សីហា អភិបាល** នៃគណៈអភិបាលខេត្តសៀមរាប និង **ឯកឧត្តម សាយ សំអាល់** រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាននៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានសំដែងនូវចំណាប់អារម្មណ៍ ចំពោះសារៈសំខាន់នៃព្រឹត្តិការណ៍នៅថ្ងៃនេះ ដែលបង្ហាញពីការខិតខំប្រឹងប្រែងរួមគ្នា ប្រទេសសមាជិកអាស៊ានទាំងមូលដើម្បីគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន និងការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព។

ឯកឧត្តម សាយ សំអាល់ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថានកម្ពុជា និងជាប្រធាននៃកិច្ចប្រជុំលើកទី១៥ របស់រដ្ឋមន្ត្រីបរិស្ថានអាស៊ាន មានប្រសាសន៍ថា កិច្ចប្រជុំនេះនឹងបន្តពិភាក្សាផ្លាស់ប្តូរយោបល់ និងពិនិត្យឡើងវិញកិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្នុងតំបន់លើបញ្ហាបរិស្ថានមួយចំនួន ពិសេសវិធានការទាក់ទងនឹងនិរន្តរភាពបរិស្ថាន ក្រោមសហគមន៍ផែនការវប្បធម៌អាស៊ាន ដើម្បីឈានទៅសម្រេចបាននូវគោលបំណង នៃការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងអំពីសារៈសំខាន់ នៃសេវាកម្មជីវៈចម្រុះ និងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី និងគុណតម្លៃរបស់វា ការលើកកម្ពស់ការចូលរួមជាសាធារណៈការវិនិយោគសាធារណៈ និងឯកជន ក្នុងការគ្រប់គ្រង និងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ ដើម្បីធានាថាគោលនយោបាយ និងយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងតំបន់ត្រូវបានគាំទ្រដោយសកម្មភាពនៅមូលដ្ឋាន ដោយយុវជន និងប្រជាជនទាំងអស់។

ក្នុងឱកាសនេះ **ឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន** បានថ្លែងថា

កិច្ចប្រជុំលើកទី១៥ រដ្ឋមន្ត្រីបរិស្ថាន និងកិច្ចប្រជុំពាក់ព័ន្ធនេះកំពុងបានប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងខណៈដែលយើងអាចនិយាយបានថា បញ្ហាបរិស្ថាន គឺជាប្រធានបទស្នូលនៃរបៀបវារៈ សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចតំបន់។ ក្នុងបរិបទបច្ចុប្បន្ន ការជំរុញទៅមុខ និងការប្រកាន់ខ្ជាប់ទៅនឹងក្របខណ្ឌតំបន់និយម និងពហុភាគីនិយម គឺជាគោលការណ៍ដ៏សំខាន់សម្រាប់ជំរុញកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ ក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈម ដែលកំពុងកើតមានឡើងគ្រប់វិស័យ ជាពិសេសក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាដែលកើតចេញពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងបញ្ហាពាក់ព័ន្ធ។ ដូច្នេះ កិច្ចប្រជុំថ្ងៃនេះគឺមានសារៈសំខាន់ណាស់ ហើយក៏ជាព្រឹត្តិការណ៍ប្រវត្តិសាស្ត្រមួយសម្រាប់អាស៊ាន និងដៃគូក្នុងការពិនិត្យវឌ្ឍនភាព ក៏ដូចជា ដាក់ចេញនូវទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រ ដើម្បីឈានទៅសម្រេចបាននូវការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយនិរន្តរភាពបរិស្ថាន សម្រាប់តំបន់របស់យើង និងពិភពលោក។ ឯកឧត្តមបានបន្តទៀតថា ក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះគ្រោះមហន្តរាយ បានកើតឡើងជាបន្តបន្ទាប់ជុំវិញពិភពលោក បណ្តាលមកពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការរិចរិលនៃបរិស្ថាន គឺកាន់តែមានប្រពលភាពកាន់តែញឹកញាប់ និងកាន់តែមានភាពស្មុគស្មាញជាងមុន។ ជារួម ផលប៉ះពាល់ទាំងនោះគឺ កាន់តែមានសភាពធ្ងន់ធ្ងរលើសពីអ្វីដែលពិភពលោកយើងធ្លាប់បានជួបប្រទះ កន្លងមក។ ជាការពិតណាស់ នៅក្នុងរយៈពេលវែងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងបញ្ហាបរិស្ថាននឹងបង្កផលវិបាក ព្រមទាំងជះឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានធ្ងន់ធ្ងរទៅលើសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងសន្តិសុខក្នុងតំបន់និងពិភពលោក។ ផ្អែកលើរបាយការណ៍ របស់ UNESCAP ឆ្នាំ២០១៩ ក្នុងមួយឆ្នាំៗ ការខាត

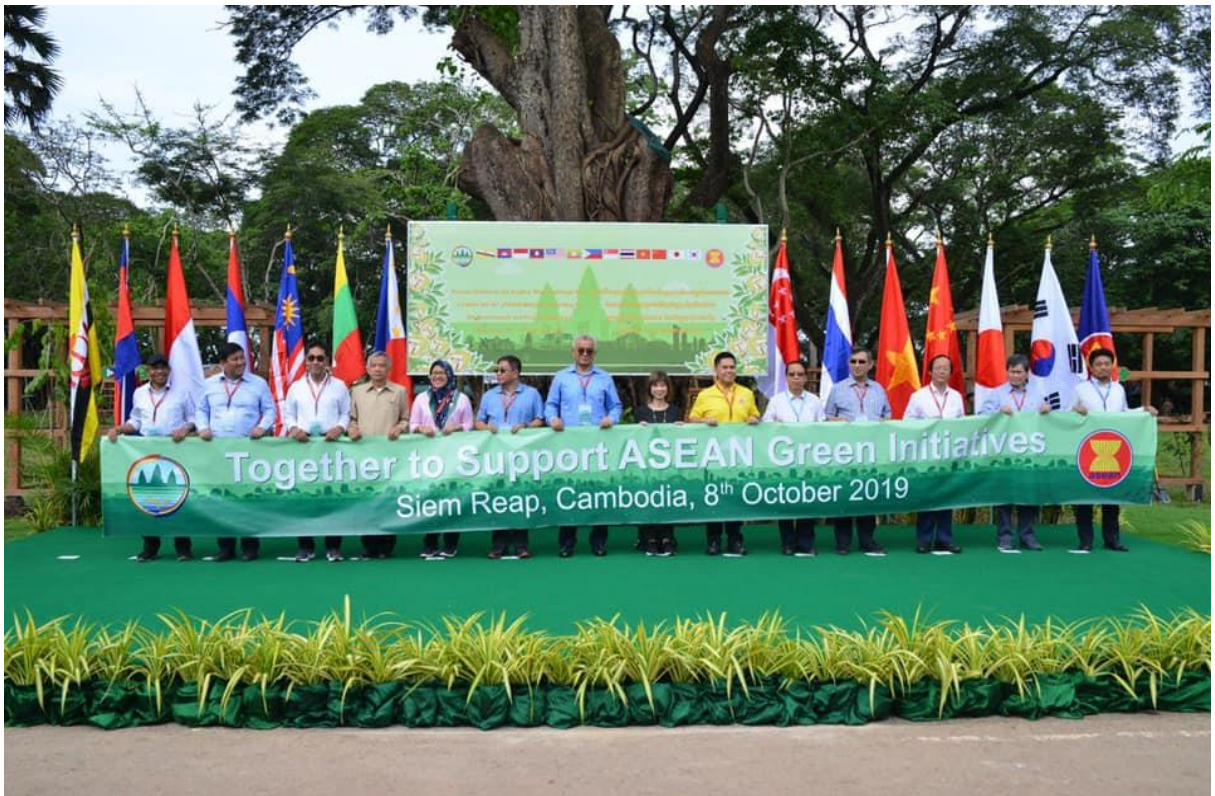
បង់សេដ្ឋកិច្ច សម្រាប់អាស៊ី និងអាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក ដែលបណ្តាលមកពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ គឺ ទំហំ ៦៧៥ ប៊ីលានដុល្លារអាមេរិក ឬ ប្រមាណ ២,៤% នៃ ផ.ស.ស ក្នុងតំបន់។

ឯកឧត្តមបានបន្ថែមថា បញ្ហាប្រែប្រួល អាកាសធាតុ និងបរិស្ថាន គឺជាបាតុភូតមួយមាន ចរិតលក្ខណៈជាអន្តរវិស័យ ដែលត្រូវដោះស្រាយ ក្នុងរបៀបរួមមួយ ប្រកបដោយភាពប្រទាក់ក្រឡា គ្នាគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងថ្លឹងថ្លែងឱ្យគ្រប់ទិដ្ឋភាព ពេលគឺ ការធ្វើសមាហរណកម្ម ការអភិវឌ្ឍ ដោយគិតគូរពី សង្គម សេដ្ឋកិច្ច និងបរិស្ថាន អាស៊ានចាំបាច់ត្រូវ ពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និងជំរុញភាពជាដៃគូ ដើម្បីធានាចីរភាពលើគ្រប់ ទិដ្ឋភាពទាំងអស់សម្រាប់អាស៊ាន ខណៈដែល តំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ និងតំបន់ផ្សេងៗទៀតលើ ពិភពលោក កំពុងទទួលនូវការផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងឆាប់ រហ័ស។ ទន្ទឹមនេះ យើងត្រូវពង្រឹងភាពជាដៃគូជា មួយភាគីខាងក្រៅ និងទាញប្រយោជន៍ឱ្យបាន ច្រើនជាអតិបរមា ពីភាពជាដៃគូទាំងនេះ ដើម្បីគាំ ទ្រដល់ការសម្រេចគោលដៅ របស់តំបន់យើង។ ក្នុងន័យនេះ ខ្ញុំពិតជាសប្បាយរីករាយ ដែលបាន ឃើញយើងបន្តឱ្យមានការចូលរួម ជាមួយដៃគូ ផ្សេងទៀតក្រៅពីអាស៊ាន ជាពិសេស ដៃគូសន្ទនា របស់យើង ដែលរួមមាន ប្រទេសចិន ជប៉ុន និង សាធារណៈរដ្ឋកូរ៉េ។ ឯកឧត្តមឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី ក៏បានអំពាវនាវ និងជំរុញកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ របស់យើងជាបន្ទាន់ នៅក្នុងការដោះស្រាយលើ លំហូរកាកសំណល់ឆ្លងដែនខុសច្បាប់ ដែលបាន ប៉ះពាល់ដល់ប្រទេសជាច្រើននៅអាស៊ាន ក្នុង រយៈពេលប៉ុន្មានខែថ្មីនេះ ជាពិសេសកាកសំណល់ ផ្លាស្ទិក។ នេះជាការគំរាមគំហែងលើ ប្រព័ន្ធ អេកូឡូស៊ី សុខភាព សុខុមាលភាពរបស់ប្រជាជន

យើង ក៏ដូចជា ភាពទាក់ទាញទេសចរណ៍របស់ ប្រទេសយើង។ យើងត្រូវរៀបចំឱ្យមានការចែក រំលែកព័ត៌មាន ពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្នុង ចំណោមស្ថាប័នអនុវត្តផ្ទាល់ និងភាពជាដៃគូជាមួយ ប្រទេសដែលជាប្រភពដើមនៃកាកសំណល់ ដើម្បី បញ្ឈប់លំហូរខុសច្បាប់នេះ ចេញពីប្រទេសដើម។ ឯកឧត្តម ក៏បានជំរុញឱ្យក្រុមការងារអាស៊ានទទួល បន្ទុកផ្នែកគីមី និងសំណល់ ផ្តល់អាទិភាពក្នុងការ ដោះស្រាយបញ្ហា និងផ្តល់នូវវិធានការជាក់លាក់ មួយចំនួនក្នុងរយៈពេលខ្លីខាងមុខ ដើម្បីឆ្លើយតប នឹងបញ្ហារួមនេះ ប្រកបដោយស្មារតីសហការ និង សហប្រតិបត្តិការ។

ពិធីដាំដើមក្រវ៉ាន់ ៥០០ដើម នៅមុខប្រាសាទអង្គរវត្ត

បន្ទាប់ពីពិធីបើកជាផ្លូវការ កិច្ចប្រជុំលើកទី១៥ រដ្ឋមន្ត្រីបរិស្ថានអាស៊ាន ក្រោមអធិបតីភាព **របស់ ឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ អូន ពន្លឺមុនីរ័ត្ន** ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ តំណាងដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ **សម្តេចតេជោ ហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បន្ទាប់មកឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ ក៏បានអញ្ជើញជាអធិបតីក្នុងពិធីដាំដើមឈើក្រវ៉ាន់ ជានិមិត្តរូប ៥០០ដើមនៅលើផ្ទៃដីចំនួន ៨០អា នៅក្នុងបរិវេណខាងមុខប្រាសាទអង្គរវត្ត ផ្នែកខាងលិចជាមួយបណ្តាលរដ្ឋមន្ត្រី ឧត្តមមន្ត្រីអាស៊ាន អគ្គលេខាធិការអាស៊ាន អាជ្ញាធរដែនដី ឧទ្យាននុរាស្ត្រ ក្រុមការងាររៀបចំកិច្ចប្រជុំអាស៊ាន យុវជនកាយវិទ្យា យុវជនស.ស.យ.ក ខេត្តជាច្រើននាក់។ កម្មវិធីដាំដើមក្រវ៉ាន់ នៅលើទឹកដីអង្គរខេត្តសៀមរាបនេះ គឺជាគំនិតផ្តួចផ្តើមរបស់ **ឯកឧត្តម សាយ សំអាល់** រដ្ឋមន្ត្រី

ក្រសួងបរិស្ថាន ក្នុងគោលបំណងចង់រំលឹកឡើងវិញ និងបង្ហាញនូវរុក្ខជាតិ ឬ បុប្ផា សម្គាល់ភូមិសាស្ត្រទីតាំង ឬ ខេត្ត ដូចក្នុងអត្ថន័យសំឡេងមេតកដើមរបស់អធិរាជសំឡេងមាស **ស៊ិន ស៊ីសាមុត** បានបង្ហាញតាមរយៈបទចម្រៀង ក្រវ៉ាន់សៀមរាប រំដួលក្រចេះ និងចំប៉ាបាត់ដំបង ជាដើម។ ជាងនេះទៅទៀតកម្មវិធីនេះក៏ជាការជំរុញ និងលើកកម្ពស់ទស្សនវិស័យ Clean and Green Asean គឺអាស៊ានស្អាត និងបៃតង។

ពិធីប្រគល់ពានរង្វាន់សាលាមេត្រីភាពបរិស្ថានអាស៊ាន លើកទី៣ និងយុវជនឆ្លើមមេត្រីភាពអាស៊ាន លើកទី១

ល្ងាចថ្ងៃទី០៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៩ នេះ កម្ពុជា ក្នុងនាមជាម្ចាស់ផ្ទះនៃកិច្ចប្រជុំលើកទី១៥ រដ្ឋមន្ត្រីបរិស្ថានអាស៊ាន បានទទួលរៀបចំកម្មវិធី ពិធីប្រគល់ពានរង្វាន់ «សាលាមេត្រីភាពបរិស្ថាន អាស៊ាន លើកទី៣ និងយុវជនឆ្លើមមេត្រីភាព អាស៊ានលើកទី១» នៅសណ្ឋាគារសុខាល័យអង្គរ ក្រោមអធិបតីភាព ឯកឧត្តម សាយ សំអាល់ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន លោកជំទាវ ទន់ សាអឹម រដ្ឋលេខាធិការ និងជាតំណាងដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់របស់ ឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ ហង់ ជួនណារ៉ុន រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ឯកឧត្តម Dato Limjackhoi អគ្គលេខាធិការអាស៊ាន។ បន្ទាប់ពីមតិស្វាគមន៍ ឯកឧត្តមអគ្គលេខាធិការ អាស៊ាន ឯកឧត្តម សាយ សំអាល់ រដ្ឋមន្ត្រី ក្រសួងបរិស្ថាន មានប្រសាសន៍ថា ការប្រគល់ ពានរង្វាន់នៅព្រឹកនេះគឺជា ការទទួលស្គាល់សាលា និងយុវជនឆ្លើមរបស់យើងកំរិតតំបន់។ កន្លងមក ការប្រគល់ពានរង្វាន់នេះ យើងហាក់បីដូចជាជាប់ ឆ្ងាយបន្តិច ដោយសារការប្រគល់ពានរង្វាន់អាស៊ាន បរិស្ថាន លើកដំបូងនៅខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១២ នៅ

ប្រទេស ម៉ាឡេស៊ី ការប្រគល់ពានរង្វាន់លើកទី២ នៅខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៥ ដូចនេះ ការប្រគល់ ពានរង្វាន់ ប្តីគ្នាតែយុវបន្តិចប៉ុន្តែជាការឆ្លុះបញ្ចាំង ពីឆន្ទៈសាលារបស់ប្រទេសនីមួយៗ ក្នុងយន្តការ អភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព។ ក្នុងឱកាសនោះ បណ្តា រដ្ឋមន្ត្រីប្រទេសអាស៊ានទាំង១០ និងអគ្គលេខាធិការ អាស៊ាន បានអញ្ជើញចុះបូកុង ជានិមិត្តសញ្ញា បើកកម្មវិធីពិធីប្រគល់ពានរង្វាន់។

ឯកឧត្តម សាយ សំអាល់ រដ្ឋមន្ត្រី ក្រសួងបរិស្ថាន លោកជំទាវ ទន់ សាអឹម រដ្ឋលេខាធិការ និងជាតំណាងដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់របស់ ឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ ហង់ ជួនណារ៉ុន រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ឯកឧត្តម អគ្គលេខាធិការអាស៊ាន លោកជំទាវ Yukari Sato អនុរដ្ឋមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់នៃប្រទេសជប៉ុន បានអញ្ជើញ ប្រគល់ពានរង្វាន់ដល់ សាលាមេត្រីភាពបរិស្ថាន អាស៊ានលើកទី៣ ដល់សាលាវិទ្យាល័យ និងអនុ វិទ្យាល័យចំនួន ២០សាលា និងពានរង្វាន់យុវជន ឆ្លើមមេត្រីភាពអាស៊ានលើកទី១ ចំនួន ២០នាក់ មកពី ប្រទេសអាស៊ានទាំង១០។

កិច្ចប្រជុំរដ្ឋមន្ត្រីបរិស្ថានអាស៊ាន លើកទី១៥ ភាគីសន្និសីទកិច្ចព្រមព្រៀងអាស៊ាន ស្តីពី ការបំពុលផ្សែងអំពូលផ្លូវដែក

ព្រឹកថ្ងៃទី៩ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៩ កិច្ចប្រជុំរដ្ឋមន្ត្រីបរិស្ថានអាស៊ានលើកទី១៥ នៃភាគីសន្និសីទកិច្ចព្រមព្រៀងអាស៊ាន ស្តីពី «ការបំពុលផ្សែងអំពូលផ្លូវដែក» ឯកឧត្តម សាយ សំអាល់ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន និងជាប្រធាននៃកិច្ចប្រជុំរដ្ឋមន្ត្រីបរិស្ថានអាស៊ាន បានមានប្រសាសន៍បើកកិច្ចប្រជុំដោយស្វាគមន៍យ៉ាងកក់ក្តៅ ដល់រដ្ឋមន្ត្រីបរិស្ថានអាស៊ានទាំងអស់ ដែលបានចូលរួមក្នុងកិច្ចប្រជុំនិងខិតខំរួមគ្នាគ្រប់គ្រង ការបំពុលផ្សែងអំពូលផ្លូវដែកកើតចេញពីការទន្ទ្រាន និងដុតព្រៃ។ បញ្ហានេះត្រូវបានប្រទេសអាស៊ាន ចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពី «ការគ្រប់គ្រងផ្សែងអំពូលផ្លូវដែក» នៅថ្ងៃទី១០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០២ ហើយចូលជាផ្លូវការនៅថ្ងៃទី២៥ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៣។ សូមបញ្ជាក់ថា នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំនៅថ្ងៃនេះ រដ្ឋមន្ត្រីបរិស្ថានអាស៊ាន និងជួបពិភាក្សាទៅតាមកម្មវិធី

ដែលបានគ្រោងទុកដូចជាការពិនិត្យ និងគម្រោងផែនការគ្រប់គ្រងស្ថានភាព អាកាសធាតុ និងផ្សែងអំពូលផ្លូវដែក ។

ជាមួយគ្នានេះ អង្គប្រជុំក៏បានពិនិត្យ និងពិភាក្សាលើឯកសារទាក់ទងទៅនឹង ៖

- ១- ស្ថានភាពភ្លើងឆេះព្រៃ ផ្សែងអំពូលផ្លូវដែក និងផែនការសកម្មភាពរបស់ប្រទេសជាសមាជិកអាស៊ាន។
- ២- ការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពកិច្ចព្រមព្រៀង លើការ

គ្រប់គ្រងផ្សែងអំពូលផែន នៅក្នុងក្របខណ្ឌជាតិ និងតំបន់។

៣-ផែនទីបង្ហាញផ្លូវនៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការដើម្បី គ្រប់គ្រងផ្សែងអំពូលផែន។

៤- ការស្វែងរកមូលនិធិ ដើម្បីគ្រប់គ្រងផ្សែងអំពូល ផែនផែនរបស់អាស៊ាន។

៥- ការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពនូវការបង្កើតមជ្ឈមណ្ឌល គ្រប់គ្រងផ្សែងអំពូលផែន។

៦-ការពិនិត្យរបាយការណ៍នៃកិច្ចប្រជុំក្រុមការងារ អាស៊ានលើកទី៤ ស្តីពី ដីមមោក។

៧- កម្មវិធីកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយដៃគូ។

៨- បង្កើតការិយាល័យធ្វើការ សម្រាប់គណៈ កម្មាធិការប្រតិបត្តិ និងកិច្ចប្រជុំពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗ ទៀត ។

ទស្សនាវដ្តីបរិស្ថាន លេខទី២ ឆ្នាំ២០១៩

សន្និបាតបូកសរុបលទ្ធផលការងារបរិស្ថាន ឆ្នាំ២០១៩ និងលើកទិសដៅការងារ ឆ្នាំ២០២០

ក្រសួងបរិស្ថានបានរៀបចំបើក «សន្និបាតបូកសរុបលទ្ធផលការងារបរិស្ថានឆ្នាំ២០១៩ និងលើកទិសដៅការងារឆ្នាំ២០២០» ក្រោមអធិបតីភាព **ឯកឧត្តម សាយ សំអាល់** រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន និងមានការចូលរួមពីថ្នាក់ដឹកនាំ មន្ត្រីរាជការក្រសួងបរិស្ថាន តំណាងក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ តំណាងវិស័យឯកជន ភ្ញៀវកិត្តិយសជាតិ-អន្តរជាតិ ជាច្រើននាក់។

ឯកឧត្តម ផៃ ប៊ុនឈឿន រដ្ឋលេខាធិការប្រចាំការ បានបញ្ជាក់ឱ្យដឹងថា នេះគឺជាវេទិកាដ៏វិសេសវិសាលមួយ សម្រាប់យើងទាំងអស់គ្នាពិនិត្យ និងវាយតម្លៃលើសមិទ្ធផលនានា ដែលសម្រេច

បាននាពេលកន្លងមក និងចូលរួមពិភាក្សាផ្លាស់ប្តូរយោបល់ និងចែករំលែកបទពិសោធន៍ល្អ ដើម្បីរកដំណោះស្រាយសមស្រប ចំពោះបញ្ហាប្រឈមនានា និងដាក់ចេញនូវទិសដៅការងារ សម្រាប់ការអនុវត្តបន្ត សំដៅលើកកម្ពស់កិច្ចគាំពារបរិស្ថាន ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ អភិរក្សជីវៈចម្រុះ និងការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាព ឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើងបន្ថែមទៀត នៅក្នុងឧត្តមប្រយោជន៍ជាតិមាតុភូមិ និងប្រជាជនកម្ពុជាគ្រប់រូប និងគ្រប់ជំនាន់។ ក្នុងឱកាសនោះ ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រី សាយ សំអាល់ មានប្រសាសន៍ថា តាមរយៈសន្និបាតនេះយើងទាំងអស់គ្នានឹងមានឱកាសពេញលេញ ក្នុងការចូលរួមចែករំលែកចំណេះដឹង និងបទពិសោធន៍ពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចគាំពារបរិស្ថាន ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ អភិរក្សជីវៈចម្រុះ និងការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាព ដែលជាកិច្ចការចម្បងរបស់យើងទាំងអស់គ្នា ក្នុងការចូលរួម និងរកដំណោះស្រាយសមស្របចំពោះបញ្ហានានា ឱ្យបានកាន់តែប្រសើរឡើងថែមទៀត។ ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រីក៏បាន

លើកទឹកចិត្តឱ្យអង្គសន្និបាតទាំងមូលយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ក្នុងការកំណត់បញ្ហាអាទិភាព និងវិធានការដោះស្រាយឱ្យបានផុសផុល និងស៊ីជម្រៅក្នុងលក្ខណៈស្ថាបនាជុំវិញប្រធានបទនានា ដែលបានរៀបចំជូនដើម្បីឱ្យអនុសាសន៍ និងទិសដៅការងារដែលដាក់ចេញ ឆ្លើយតបនឹងលក្ខខណ្ឌសេដ្ឋកិច្ចសង្គមនៅកម្ពុជាផង និងកាតព្វកិច្ចរបស់កម្ពុជាជាមិត្តភាគី នៃអនុសញ្ញាអន្តរជាតិដែលពាក់ព័ន្ធ។

ឯកឧត្តម សាយ សំអាល់ បញ្ជាក់ដែរថា ក្រសួងបរិស្ថានបានត្រៀមខ្លួនរួចជាស្រេច ដើម្បីសហការជាមួយក្រសួងស្ថាប័ន និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ទាំងអស់ ប្រែក្លាយអនុសាសន៍ដែលកើតចេញពីសន្និបាតនេះ ទៅជាគំនិតផ្តួចផ្តើមគោលនយោបាយផែនការសកម្មភាពគម្រោង និងវិធានការជាក់ស្តែងសំដៅធានាបាននូវកិច្ចគាំពារបរិស្ថាន ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ អភិរក្សជីវៈចម្រុះ ព្រមទាំងការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព សម្រាប់ប្រជាជនកម្ពុជាគ្រប់រូប និងគ្រប់ជំនាន់។

ក្នុងឱកាសនោះ ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រី បានសង្កត់ធ្ងន់ថា ៖

ទី១- កិច្ចគាំពារបរិស្ថាន ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ អភិរក្សជីវៈចម្រុះ និងការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាព នឹងមិនអាចទទួលបានជោគជ័យឡើយប្រសិនបើគ្មានសុខសន្តិភាព ស្ថិរភាពនយោបាយ និងកំណើនសេដ្ឋកិច្ចរឹងមាំ។ អាទិភាពសម្រាប់យើង គឺត្រូវធ្វើយ៉ាងណាបន្តរក្សាឱ្យបាននូវសុខសន្តិភាពពេញលេញ ស្ថិរភាពនយោបាយ និងអធិបតេយ្យជាតិ បូករួមទាំង ការពង្រឹងនីតិវិធីលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យពិតប្រាកដ និង កំណើនសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់ ជាមធ្យមក្នុងរង្វង់ ៧% ទើបយើងអាចបន្តជំរុញការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចសង្គម កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ បង្កើតការងារ និងលើកកម្ពស់ជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជនបន្ថែមទៀត និងធានាមិនឱ្យភាពក្រីក្រត្រឡប់មកវិញបាន។ ឯកឧត្តម មានជំនឿយ៉ាងមុតមាំថា គោលដៅទាំងនេះនឹងអាចសម្រេចបានយ៉ាងប្រក្សក្ស អាស្រ័យដោយយើងមានមាគ៌ានយោបាយដ៏ត្រឹមត្រូវរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលក្រោមការដឹកនាំរបស់ គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាដែលមាន **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន** ជាអគ្គមគ្គុទេសក៍ដ៏ឆ្លើមប្រកបដោយគតិបណ្ឌិត។ ជាក់ស្តែង អាណត្តិនេះរាជរដ្ឋាភិបាលដាក់ចេញ «យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី៤» ដែលឈរលើសមិទ្ធផលនៃយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ ទាំង ០៣ ដំណាក់កាលកន្លងមក ក៏ដូចជាគោលនយោបាយនានាជាពិសេស គោលនយោបាយឈ្នះ-ឈ្នះ និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ ជាបន្តបន្ទាប់ដែលជាការបុកគ្រឹះ សម្រាប់ទ្រទ្រង់នូវកំណើនសេដ្ឋកិច្ចរឹងមាំ និងការអភិវឌ្ឍលើគ្រប់វិស័យដូចសព្វថ្ងៃ។ ពិសេសជាងនេះទៀត ឯកឧត្តម

រដ្ឋមន្ត្រីបានចាត់ទុកថា យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ ដំណាក់កាលទី៤ បានគូសបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ អំពីការយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ចំពោះការអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាព និង បរិយាបន្ន ព្រមទាំងការធានាចីរភាពបរិស្ថាន និង រៀបចំខ្លួនឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ទី២ - ការងារបរិស្ថានអាចសម្រេចជោគជ័យទៅ បាន លុះត្រាតែមានកិច្ចសហប្រតិបត្តិការល្អ និង ការចូលរួមយ៉ាងសកម្មពី អ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ទាំងនៅក្នុង វិស័យសាធារណៈ វិស័យឯកជន គ្រឹះស្ថានសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងសង្គមស៊ីវិល ទាំង កម្រិតជាតិ និងអន្តរជាតិ។ នៅត្រង់ចំណុចនេះ ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រី បានគូសបញ្ជាក់ថា ទោះបីជា ក្រសួងបរិស្ថាន ឬ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍

ដោយចីរភាព ត្រូវការការគាំទ្របច្ចេកទេស និង ហិរញ្ញវត្ថុពីដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីរួមចំណែកជួយ ដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមក៏ដោយ ក៏យើងបាន ប្រកាន់ខ្ជាប់នូវគោលការណ៍ «ភាពជាម្ចាស់» និង «អធិបតេយ្យភាពជាតិ» ដើម្បីធានាឱ្យកិច្ចគាំពារ បរិស្ថាន ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ អភិរក្ស ជីវៈចម្រុះ និងការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាព ប្រព្រឹត្តទៅ ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងស្ថិតនៅក្នុងឧត្តម ប្រយោជន៍របស់ជាតិ និងប្រជាជនកម្ពុជាជានិច្ច។

ទី៣- ភាពជោគជ័យនៃកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែង ក្នុង កិច្ចគាំពារបរិស្ថាន ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ ការអភិរក្សជីវៈចម្រុះ និងការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាព គឺអាស្រ័យជាចាំបាច់ទៅលើ កត្តាធនធានមនុស្ស ហិរញ្ញវត្ថុ បច្ចេកវិទ្យា និងវិទ្យាសាស្ត្រ ដែលទាម ទារឱ្យមានការចូលរួមគាំទ្រ និងវិនិយោគឱ្យកាន់ តែខ្លាំងក្លាបន្ថែមទៀត។ ពាក់ព័ន្ធនឹងចំណុចទី៣ **ឯកឧត្តម សាយ សំអេង** បានអំពាវនាវ ដល់ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ព្រមទាំងវិស័យ

ឯកជន និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ទាំងអស់ សូមមេត្តាបន្ត ការចូលរួម និងគាំទ្រដល់ក្រសួងបរិស្ថានបន្ថែម ទៀត ដើម្បីយើងមានលទ្ធភាពគ្រប់គ្រាន់ ទាំង ធនធានមនុស្ស ហិរញ្ញវត្ថុ បច្ចេកវិទ្យាវិទ្យាសាស្ត្រ និងមធ្យោបាយ សម្ភារ សម្រាប់បំពេញបេសកកម្ម ក្នុងវិស័យនេះឱ្យបានកាន់តែប្រសើរឡើង។

ពិធីបំពាក់មេដាយការងារ

មន្ត្រីរាជការ នៃក្រសួងបរិស្ថាន គូនាទីចាប់ពីអនុរដ្ឋលេខាធិការរហូតដល់ មន្ត្រីឧទ្យានរុក្ខចំនួន១៧៥រូប ដែលមានស្នាដៃល្អក្នុងការបំពេញការកិច្ចបម្រើជាតិ និងប្រជាជនកម្ពុជាក្នុងវិស័យបរិស្ថាននិងធនធានធម្មជាតិ ត្រូវបានបំពាក់មេដាយដើម្បីជាការដឹងគុណ ចំពោះកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងការបំពេញការងារ។ ពិធីបំពាក់មេដាយប្រព្រឹត្តទៅនៅថ្ងៃទី៣ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៩ នៅទីស្តីការក្រសួងបរិស្ថាន ក្រោមអធិបតីភាព **ឯកឧត្តម សាយ សំអាល់** រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន នៅក្នុងក្របខណ្ឌសន្និបាតបូកសរុប សមិទ្ធផលការងារបរិស្ថានឆ្នាំ២០១៩ និងលើកទិសដៅការងារឆ្នាំ២០២០។ ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រី បានមានប្រសាសន៍កោតសរសើរចំពោះថ្នាក់ដឹកនាំ និងមន្ត្រីរាជការនៃក្រសួងបរិស្ថានគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ ដែលបានលះបង់កម្លាំងកាយ កម្លាំងចិត្ត កម្លាំងបញ្ញា បំពេញការងារបម្រើជាតិ និងប្រជាជនកម្ពុជា នៅក្នុងវិស័យបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ។ ការលះបង់និងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងទាំងនេះត្រូវតែទទួលបាននូវការដឹងគុណ និងតបស្នងចំពោះសមិទ្ធផលនានាដែលមន្ត្រីទាំងអស់សម្រេចបាន។ ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រីបានគូសបញ្ជាក់ថា «នេះជាកិត្តិយសដែលបងប្អូនត្រូវតែទទួលបាន ហើយមេដាយដែលបងប្អូនទទួលបាននេះគឺជា ការទទួលស្គាល់របស់

រាជរដ្ឋាភិបាលចំពោះការលះបង់ និងព្យាយាមបំពេញការងាររបស់បងប្អូនមន្ត្រីរាជការ នៅក្នុងបុព្វហេតុបរិស្ថាននិងធនធានធម្មជាតិ។ ឯកឧត្តមបានលើកឡើងថា អ្វីដែលបងប្អូនមន្ត្រីរាជការទាំងអស់បានខិតខំប្រឹងប្រែងបំពេញជាង ២៥ឆ្នាំមកនេះលើវិស័យបរិស្ថាន បានទទួលលទ្ធផលហើយនឹងបន្តវិវឌ្ឍទៅមុខតទៅទៀត ហើយបងប្អូនប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ ចាប់ផ្តើមទទួលយកនូវអ្វីដែលយើងបានគិតគូរ និងគូសវាសដើម្បីគុណភាពបរិស្ថាន និងនិរន្តរភាពបរិស្ថាន ត្រូវបានធានា។ ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រីបានមានប្រសាសន៍ថា ជាមួយនឹងកត្តាសុខសន្តិភាព និងកំណើនសេដ្ឋកិច្ចរង្វង់៧% ក្នុងរយៈពេល ២០ឆ្នាំ ជាប់គ្នានេះ បានធ្វើឱ្យជីវភាពប្រជាពលរដ្ឋមានការរីកចម្រើន ហើយកម្ពុជាបានចាកចេញពីប្រទេសក្រីក្រ ក្លាយមកជាប្រទេសដែលមានចំណូលមធ្យមកម្រិតទាប នឹងក្លាយជា ប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់នៅឆ្នាំ២០៣០ និងជាប្រទេសដែលមានចំណូលខ្ពស់ឆ្នាំ២០៥០ ហើយកម្ពុជាចាំបាច់ត្រូវគិតគូរនិងគូសវាសគោលនយោបាយយុទ្ធសាស្ត្រផ្សេងៗ ដើម្បីសម្របខ្លួននឹងការរីកចម្រើននេះ សំដៅធ្វើយ៉ាងណាឱ្យប្រទេសកម្ពុជាមានការអភិវឌ្ឍ ហើយប្រជាពលរដ្ឋជាអ្នកបរិស្ថាន ប្រទេសជាតិមានអនាម័យបរិស្ថានស្អាត និងបៃតង។

វេទិកាស្តីពី «ការការពារ និងអភិរក្សធនធានធម្មជាតិ»

«យើងត្រូវរួមគ្នាបង្កើនសេដ្ឋកិច្ច និងលើកកម្ពស់ជីវភាពប្រជាពលរដ្ឋឱ្យកាន់តែប្រសើរថែមមួយកម្រិតទៀតដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធភាពគ្រប់គ្រង និងអភិរក្សធនធានធម្មជាតិឱ្យគង់វង្សសម្រាប់មនុស្សរាប់ជំនាន់តទៅមុខទៀត»។

នេះជាការលើកឡើងរបស់ **ឯកឧត្តម សាយ សំអេង** រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាននៅក្នុងឱកាសអញ្ជើញជាអធិបតីបើកវេទិកាស្តីពី «ការការពារ និងអភិរក្សធនធានធម្មជាតិ» រៀបចំដោយអគ្គនាយកដ្ឋានសហគមន៍មូលដ្ឋាន ក្រសួងបរិស្ថាន កាលពីថ្ងៃទី២៥ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៩ នៅខេត្តសៀមរាប។ ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រី បានសង្កត់ធ្ងន់ថា៖ «សហគមន៍ មានតួនាទីសំខាន់ក្នុងការចូលរួមជាមួយអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់នៅតាមមូលដ្ឋាន ដើម្បីការពារ និងអភិរក្សធនធានធម្មជាតិ។ ហើយការចូលរួមនេះ គឺជាកិត្តិយសសម្រាប់ជាតិទាំងមូល

និងសម្រាប់បន្តមរតកដល់កូនចៅជំនាន់ក្រោយ»។

ប្រទេសកម្ពុជា មានធនធានធម្មជាតិ និងជីវចម្រុះដ៏សំបូរបែប។ ព្រៃឈើគ្របដណ្តប់ប្រមាណ ៥០% នៃផ្ទៃប្រទេស ដែលជាអត្រាខ្ពស់បំផុតនៅក្នុងតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍។ មកទល់បច្ចុប្បន្ននេះ រាជរដ្ឋាភិបាលបានបង្កើនផ្ទៃដីតំបន់ការពារធម្មជាតិ ដែលស្ថិតនៅក្រោមយុត្តាធិការរបស់ក្រសួងបរិស្ថាន រហូតដល់ប្រមាណ ៤១% នៃផ្ទៃប្រទេស គឺស្មើនឹងប្រមាណ ៧,២លានហិកតា ដែលធ្វើឱ្យកម្ពុជាឈរលំដាប់ទី២ នៅអាស៊ីបន្ទាប់ពីប្រទេសប៊ូតាន។

ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន បានលើកទឹកចិត្តឱ្យអាជ្ញាធរដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និងសហគមន៍សហការជាមួយគ្នាដើម្បីរៀបចំសេវាទេសចរណ៍ធម្មជាតិឱ្យកាន់តែទាក់ទាញភ្ញៀវទៅកម្សាន្ត។ ដើម្បីសម្រេចនូវគោលបំណងនេះ ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រី បានលើកឡើងពីសកម្មភាពអាទិភាព

ដែលជួយដល់ការអភិវឌ្ឍសហគមន៍ដើម្បីរួម
ចំណែកកាន់តែប្រសើរ ដើម្បីការពារ និងអភិរក្ស
ធនធានធម្មជាតិនៅកម្ពុជា ក្នុងនោះរួមមាន
ការលើកកម្ពស់ជីវភាពសហគមន៍នៅ តាមតំបន់
ការពារធម្មជាតិ ដោយបង្កលក្ខណៈឱ្យមានការ
ធានាសន្តិសុខស្បៀង អាហារូបត្ថម្ភ ការលើក
កម្ពស់សុខភាព ការអប់រំ កូនចៅសហគមន៍
បានខ្ពង់ខ្ពស់ រៀនចប់ថ្នាក់ទី១២ និងទទួលបាន
បណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ និងបន្តមកនៅកម្រិត
ឧត្តមសិក្សាថែមទៀត។

ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រី បានគូសបញ្ជាក់ថា ក្រសួង
បរិស្ថានគាំទ្រដល់ការកំណត់ ការអភិវឌ្ឍ ហេដ្ឋា
ចនាសម្ព័ន្ធ ផ្តល់ជម្រើសមុខរបរថ្មីដល់សមាជិក
សហគមន៍ក្នុងការបង្កើនចំណូល ដែលចូលរួម
ចំណែកដល់ការកាត់បន្ថយការដាក់សម្ពាធលើ
ធនធានធម្មជាតិ។ ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រីបានបន្ថែម
ទៀតថា ក្រសួងនឹងរៀបចំការងារអភិវឌ្ឍន៍ និង

អភិរក្សតំបន់បេតិកភ័ណ្ឌ ដែលជួយឱ្យសហគមន៍
ចូលរួមកាន់តែសកម្ម និងសំខាន់ក្នុងការការពារ
និងអភិរក្សតំបន់ប្រាសាទ តំបន់ប្រវត្តិសាស្ត្រ
ជំនឿ ទំនៀមទម្លាប់ ប្រពៃណី សាសនារបស់
ជនជាតិដើមភាគតិច ក៏ដូចជាប្រជាជន
កម្ពុជា នៅតាមតំបន់ការពារធម្មជាតិ។ តំបន់
ការពារធម្មជាតិនៅកម្ពុជា បានបង្កប់នូវមរតក
វប្បធម៌មហាសាល ដែលផ្តល់ដល់ការទាក់ទាញ
ដល់ទេសចរណ៍ធម្មជាតិ និងការសិក្សាស្រាវជ្រាវ។
ជាមួយគ្នានេះ ការងារពង្រឹង និងពង្រីក សេវាកម្ម
ទេសចរណ៍ធម្មជាតិ ដែលលើកទឹកចិត្តដល់ការ
អភិវឌ្ឍដោយចីរភាពប្រែក្លាយជីវភាពសហគមន៍
តាមរយៈការបង្កើតជាសេវាទេសចរណ៍ធម្មជាតិ
ដែលជាសក្តានុពលនៅតាមតំបន់ការពារធម្មជាតិ។

សូមបញ្ជាក់ថា វេទិកាស្តីពី «ការការពារ
និងអភិរក្សធនធានធម្មជាតិ» បានប្រព្រឹត្តឡើង
ក្រោមប្រធានបទ «ការប្តេជ្ញាចិត្ត និងភាពម្ចាស់ការ
នៅមូលដ្ឋាន ដើម្បីធានាដល់និរន្តរភាពនៃការប្រើ
ប្រាស់ធនធានធម្មជាតិ» ដោយមានការចូលរួមពី
ថ្នាក់ដឹកនាំក្រសួងបរិស្ថាន តំណាងក្រសួង
ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ អភិបាលនៃគណៈអភិបាលខេត្ត
ខាងជើងបឹងទន្លេសាប អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន កងកម្លាំង
ប្រដាប់អាវុធ និងប្រជាសហគមន៍ជាច្រើននាក់។

ពិធីប្រកាសជ័យលាភី ការប្រកួតប្រជែងសាលាមេត្រីបរិស្ថានថ្នាក់ជាតិ ឆ្នាំ២០១៩

សាលាបឋមសិក្សា និងមធ្យមសិក្សា ចំនួន៦ ក្នុងចំណោមសាលាចំនួន ១៨ ដែល ចូលរួមប្រកួតប្រជែង បានទទួលជ័យលាភី សាលាមេត្រីបរិស្ថានពីក្រសួងបរិស្ថាន ហើយពិធី ប្រកាសជ័យលាភីការប្រកួតប្រជែងសាលាមេត្រី បរិស្ថានថ្នាក់ជាតិ ឆ្នាំ២០១៩ ត្រូវបានធ្វើឡើង នៅរសៀលថ្ងៃទី១១ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩ នៅ ទីស្តីការក្រសួងបរិស្ថាន ក្រោមអធិបតីភាព **ឯកឧត្តម សាយ សំអាល់** រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួង បរិស្ថាន ដោយមានការចូលរួមពីតំណាងក្រសួង អប់រំយុវជននិងកីឡា និងតំណាងសាលានានា ដែលបានចូលរួមប្រកួត។ សាលាជ័យលាភីទាំង ៦ នោះរួមមាន ៖

- ១)-សាលាបឋមសិក្សាស្វាយជ្រំ មកពីខេត្ត ស្វាយរៀង ទទួលបានចំណាត់ថ្នាក់កម្រិតមាស
- ២)-សាលាបឋមសិក្សាគិរីសុវណ្ណវង្សមកពីខេត្ត កំពង់ឆ្នាំង ទទួលបានចំណាត់ថ្នាក់កម្រិតប្រាក់
- ៣)-សាលាបឋមសិក្សា ហ៊ុន សែន ឬស្សីជ្រោយ ទទួលបានចំណាត់ថ្នាក់កម្រិតសំរិទ្ធ
- ៤)-វិទ្យាល័យ ហ៊ុន សែន ឧត្តមានជ័យ មកពី ខេត្តឧត្តមានជ័យ ទទួលបានចំណាត់ថ្នាក់ កម្រិតមាស
- ៥)-វិទ្យាល័យ ២៨ មករា មកពីខេត្តសៀមរាប ទទួលបានចំណាត់ថ្នាក់កម្រិតប្រាក់
- ៦)-វិទ្យាល័យពេជ្រចិន្តា មកពីខេត្តបាត់ដំបង ទទួលបានចំណាត់ថ្នាក់កម្រិតសំរិទ្ធ។

ឯកឧត្តម សាយ សំអាល់ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន បានមានប្រសាសន៍ថា ៖ ក្នុងនាមក្រសួងបរិស្ថាន សូមវាយតម្លៃខ្ពស់ចំពោះកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ក្រុមការងារសម្របសម្រួលកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងក្រសួងបរិស្ថាន និងក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ក្នុងក្របខ័ណ្ឌការងារអប់រំ ការងារបណ្តុះបណ្តាល ការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងការងារផ្តល់សេវាពិគ្រោះយោបល់លើវិស័យបរិស្ថាន ជាពិសេសក្រុមការងារមកពីក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា និងគណៈកម្មការវាយតម្លៃសាលាមេត្រីបរិស្ថាន ដែលបានផ្តល់កិច្ចសហការយ៉ាងល្អប្រសើររហូតទទួលបានលទ្ធផលជាផ្នែកគួរឱ្យកត់សំគាល់ និងសូមកោតសរសើរផងដែរ ចំពោះសាលាបឋមសិក្សា និងមធ្យមសិក្សា ដែលបានចូលរួមក្នុងចលនាប្រឡងប្រជែងមេត្រីភាពបរិស្ថាន។

ឯកឧត្តមបានមានប្រសាសន៍បន្តទៀតថា ៖ គំនិតផ្តួចផ្តើមនេះ ជាយន្តការមួយដ៏មានសារៈសំខាន់ក្នុងចំណោមយន្តការ និងវិធានការជាច្រើនទៀតដែលក្រសួងបរិស្ថាន និងភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់បានខិតខំជំរុញអនុវត្តជាបន្តបន្ទាប់ សំដៅធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវកិច្ចគាំពារបរិស្ថាន ការការពារធនធានធម្មជាតិ ការអភិរក្សជីវៈចម្រុះ និងការរស់នៅដោយចីរភាព តាមរយៈការបញ្ចូលចំណេះដឹងនិងចំណេះធ្វើក្នុងចំណោម កុមារ សិស្សានុសិស្ស និងយុវជន នៅតាមសាលារៀន និងគ្រឹះស្ថាន

អប់រំ ដែលជាកន្លែងប្រមូលផ្តុំមានលក្ខណៈងាយស្រួលក្នុងការផ្លាស់ប្តូរទម្លាប់ ផ្គត់ផ្គង់ និងឥរិយាបថរបស់កុមារ និងយុវជនចំពោះអនាម័យនិងបរិស្ថាន»។

ជាមួយគ្នានេះ ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន ក៏បានធ្វើការវាយតម្លៃខ្ពស់ចំពោះសាលាបឋមសិក្សា និងមធ្យមសិក្សាដ៏ទៃទៀត ដែលបានចូលរួមក្នុងការប្រកួតប្រជែងនេះ បើទោះបីជាមិនបានជាប់ជាជ័យលាភី ប៉ុន្តែបានបង្ហាញពីឆន្ទៈនិងភាពជាអ្នកដឹកនាំគំរូសំដៅធ្វើយ៉ាងណាក្សាឱ្យបាននូវសាលាអនុវត្តតាមស្តង់ដារសាលាមេត្រីបរិស្ថាន ដោយបានគូសបញ្ជាក់ថា៖ «ខ្ញុំមានជំនឿជាក់ថាដ៏រាបណាយើងនៅមានក្តីសង្ឃឹមនិងដាក់គោលដៅឱ្យបានច្បាស់លាស់ នោះនៅឆ្នាំបន្តបន្ទាប់ប្រាកដជាទទួលបានជ័យលាភីជាក់ជាពុំខាន។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ ការប្រកួតប្រជែងសាលាមេត្រីបរិស្ថាន ពុំមែនជាការបន្តបង្ហាត់បង្រៀនដែលមិនមែនជាជ័យលាភីនោះទេ ប៉ុន្តែជាការជំរុញ និងលើកទឹកចិត្តដល់សាលារៀនទាំងអស់បន្តវប្បធម៌ស្រឡាញ់ ថែរក្សានិងគាំពារបរិស្ថាន ហើយក៏ជាឱកាសចែករំលែកបទពិសោធន៍ និងរៀនសូត្រឧត្តមានុវត្តពីគ្នាទៅវិញទៅមកផងដែរ»។

លោកជំទាវ ទន់ សាអ៊ឹម អនុរដ្ឋលេខាធិការក្រសួងអប់រំយុវជន និងកីឡា បាន

មានប្រសាសន៍ថា ចលនាសាលាមេត្រីបរិស្ថាន កម្ពុជា ឆ្លុះបញ្ចាំងយ៉ាងច្បាស់នូវការយកចិត្តទុក ដាក់ខ្ពស់របស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ជាពិសេស ក្រសួងបរិស្ថាន និងក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា លើការប្រែប្រួលចំណេះដឹង ការផ្លាស់ប្តូរផ្នត់ គំនិត ការលើកកម្ពស់ស្មារតីស្រឡាញ់បរិស្ថាន និងការជំរុញប្រតិបត្តិមេត្រីភាពបរិស្ថាន សំដៅ គាំទ្រដល់កិច្ចគាំពារបរិស្ថាន ការពារធនធាន ធម្មជាតិ ការអភិរក្សជីវៈចម្រុះ និងការរស់នៅ ដោយបរិភោគ។

គូសបញ្ជាក់ផងដែរថា លក្ខខណ្ឌវិនិច្ឆ័យ ចំនួន ៤ ចំណុចនៃសាលាមេត្រីបរិស្ថានរួមមាន ៖
ទី១) មានគោលការណ៍ និងរដ្ឋបាល របស់សាលា លើការងារបរិស្ថាន

ទី២) មានការបង្រៀនមេរៀនបរិស្ថាន និងសកម្មភាព អប់រំបរិស្ថានក្នុងសាលា និងសហគមន៍ជុំវិញ (ជាកម្មវិធីសិក្សាបន្ថែម ឬប្រែប្រួល)

ទី៣) មានសម្ភារបរិក្ខារអប់រំបរិស្ថាន ហេដ្ឋារចនា សម្ព័ន្ធនានានិងការប្រតិបត្តិបរិស្ថាន

ទី៤) មានភាពជាដៃគូជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធ និងការ ផ្សព្វផ្សាយតាមសហគមន៍។

ក្រសួងបរិស្ថានចូលរួមអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រជាតិលុបបំបាត់ជំងឺគ្រុនចាញ់ និងជំងឺឆ្លងផ្សេងទៀត នៅតាមសហគមន៍តំបន់ការពារធម្មជាតិ ដើម្បីគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិកាន់តែប្រសើរ

ក្រសួងបរិស្ថានបាន ប្តេជ្ញាចិត្តចូលរួមលុបបំបាត់ជំងឺគ្រុនចាញ់ នៅតាមសហគមន៍តំបន់ការពារធម្មជាតិនានា ដោយចាប់ផ្តើមចេញពីក្នុងដែនជម្រកសត្វព្រៃ «ព្រៃឡង់» ឱ្យអស់ នៅត្រឹមឆ្នាំ២០២៥ ស្របតាមផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិលុបបំបាត់ជំងឺគ្រុនចាញ់ក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាឆ្នាំ២០១១-២០២៥។ ការតាំងចិត្តនេះត្រូវបានធ្វើឡើង ក្នុងអំឡុងពេលនៃដំណើរចុះពិនិត្យស្ថានភាពការងារគ្រប់គ្រង និងអភិរក្សដែនជម្រកសត្វព្រៃ ព្រៃឡង់ និងសាកសួរសុខទុក្ខសំណេះសំណាលជាមួយមន្ត្រីឧទ្យានរក្សា និងប្រជាសហគមន៍តំបន់ការពារធម្មជាតិនៅក្នុងភូមិសាស្ត្រខេត្តកំពង់ធំ កាលពីថ្ងៃទី២៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៩ របស់ប្រតិភូក្រសួងបរិស្ថាន ដឹកនាំដោយ ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រី សាយ សំអាល់ ដោយមានការចូលរួមពីតំណាងរាស្ត្រមណ្ឌលកំពង់ធំ ប្រតិភូក្រសួងសុខាភិបាល ទីភ្នាក់ងារសហរដ្ឋអាមេរិកសម្រាប់អភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិ USAID និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍និងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធនានា។

ក្នុងកិច្ចសំណេះសំណាល ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន មានប្រសាសន៍ថា៖ «ការលុបបំបាត់ជំងឺឆ្លង ការគិតគូរពីសន្តិសុខស្បៀង និងអាហារូបត្ថម្ភ ការទទួលបានការអប់រំ គឺជាមូលដ្ឋានគ្រឹះ

នៅក្នុងការលើកស្ទួយជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាសហគមន៍មូលដ្ឋាន ដោយរក្សាបាននូវវប្បធម៌ប្រពៃណី ទំនៀមទម្លាប់ ជំនឿ សាសនា និងជាតិសាសន៍របស់ខ្លួន សំដៅបង្កើតជាទេសចរណ៍ធម្មជាតិ ដែលអាចឆ្ពើនសេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារ»។

ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រី បានបន្ថែមទៀតថា៖ «យើងត្រូវរួមគ្នាបង្កើនសេដ្ឋកិច្ចនិងលើកកម្ពស់ជីវភាពប្រជាពលរដ្ឋឱ្យកាន់តែ ប្រសើរថែមមួយកម្រិតទៀតដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធភាពគ្រប់គ្រង និងអភិរក្សធនធានធម្មជាតិឱ្យគង់វង្សសម្រាប់មនុស្សរាប់ជំនាន់តទៅមុខទៀត។

នៅក្នុងឱកាសនោះ សហគមន៍តំបន់ការពារធម្មជាតិចំនួន ២ គឺ សហគមន៍តំបន់ការពារធម្មជាតិក្បាលដូនតី និងសហគមន៍ការពារធម្មជាតិជាំម្រេចនៅក្នុងខេត្តកំពង់ធំ បានចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀងជាមួយ ឯកឧត្តម នង វាសនា តំណាងរាស្ត្រមណ្ឌលកំពង់ធំ ដើម្បីអភិវឌ្ឍជីវភាពសហគមន៍ ដោយទទួលបានការផ្តល់ការគ្រប់គ្រងទឹកស្អាតប្រើប្រាស់ក្នុងសហគមន៍ចំនួន ៣ ឆ្នាំជាប់គ្នា ដោយក្នុង១ឆ្នាំសហគមន៍នីមួយៗទទួលបានថវិកាចំនួន ៥០០០ដុល្លារ។ គណៈប្រតិភូក៏បានចែកមុងជ្រលក់ថ្នាំការពារជំងឺគ្រុនចាញ់ជូនដល់មន្ត្រីឧទ្យានរក្សា និងប្រជាពលរដ្ឋមូលដ្ឋានផងដែរ។

ការកសាងមូលដ្ឋានគ្រឹះសម្រាប់អភិវឌ្ឍន៍ទីក្រុង ប្រកបដោយនិរន្តរភាព វិវឌ្ឍន៍ និងគួរឱ្យចង់រស់នៅ

អគ្គលេខាធិការក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព សហការជាមួយ ក្រុមហ៊ុន Dynamic Technologies និងក្រុមហ៊ុន Urbanetic បានរៀបចំសិក្ខាសាលា ស្តីពីការកសាងមូលដ្ឋានគ្រឹះសម្រាប់អភិវឌ្ឍន៍ទីក្រុងប្រកបដោយនិរន្តរភាព វិវឌ្ឍន៍ និងគួរឱ្យចង់រស់នៅសម្រាប់ថ្ងៃអនាគត ក្រោមអធិបតីភាព **ឯកឧត្តម សូ ខនឫទ្ធិគុណ** រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងបរិស្ថាន តំណាងឯកឧត្តមសាយ សំអាល់ ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព និងជាអគ្គនាយកក្រសួងបរិស្ថាន នាព្រឹកថ្ងៃទី១៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៩ នៅសណ្ឋាគារសូហ្វីតែលភ្នំពេញ ។

ឯកឧត្តម សូ ខនឫទ្ធិគុណ មានប្រសាសន៍ថា ក្រសួងបរិស្ថាន ក៏ដូចជាក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព សហការជាមួយក្រសួងស្ថាប័ន អង្គការដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ អង្គការសង្គមស៊ីវិល និងវិស័យឯកជន ក្នុងការរៀបចំ និងដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការនូវគោលនយោបាយ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ និងផែនទីបង្ហាញផ្លូវស្តីពីការអភិវឌ្ឍន៍បែតង ព្រមទាំងវិធីសាស្ត្ររៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រទីក្រុងបែតង និងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ទីក្រុងនិរន្តរភាពសម្រាប់រាជធានីភ្នំពេញ

ឆ្នាំ២០១៨-២០៣០ ដើម្បីជំរុញការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាពរបស់កម្ពុជា ជាពិសេសដើម្បីលើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍទីក្រុង ទីប្រជុំជនប្រកបដោយនិរន្តរភាព។ ម្យ៉ាងវិញទៀត ទីក្រុងជាកម្លាំងម៉ាស៊ីននៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចជាតិ ពីព្រោះថាទីក្រុងជាមជ្ឈមណ្ឌលប្រើប្រាស់ធនធានដ៏ច្រើន ដែលក្នុងនោះរួមមាន ធនធានថាមពល ទឹក និងធនធានធម្មជាតិផ្សេងៗទៀត ត្រូវបានប្រើប្រាស់ច្រើនក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម និងសម្រាប់ការរស់នៅក្នុងទីក្រុង ។

ឯកឧត្តមរដ្ឋលេខាធិការបានបញ្ជាក់ថា «សិក្ខាសាលានេះ សង្កត់ធ្ងន់ទៅលើចំណុចសំខាន់ៗចំនួន៣ដូចខាងក្រោម៖

- ១). ការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើង នូវផែនការទីក្រុងនិងការអនុវត្តឧបករណ៍វិទ្យាសាស្ត្រសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាព និងបរិស្ថានសំណង់បែតង៖ ដើម្បីសម្រេចនូវចក្ខុវិស័យរបស់ទីក្រុងទីប្រជុំជនក្របខណ្ឌច្បាប់ និងបទបញ្ញត្តិសមស្រប ការធ្វើផែនការទីក្រុងដែលមានហេដ្ឋារចនាស្រាប់សម្ព័ន្ធនិងការពង្រឹងសមត្ថភាពបច្ចេកទេស
- ២). ការវិនិយោគលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធក្នុងប្រកបដោយនិរន្តរភាព៖ ដើម្បីបំពេញតម្រូវការជាមូលដ្ឋានរបស់ទីក្រុងនិងលើកកម្ពស់សុខុមាលភាព ការប្រកួតប្រជែងផែនការវិនិយោគតាមវិស័យ និងការរៀបចំផែនការមេទីក្រុងប្រកបដោយបរិយាប័ន្ន
- ៣). ធានាឱ្យបាននូវនគរូបនីយកម្មប្រកបដោយបរិយាប័ន្ន៖ ទីប្រជុំជនវិសមភាពគំរាមគំហែងដល់និរន្តរភាពនៃ

ការអភិវឌ្ឍ និងសង្គម។ ចក្ខុវិស័យនៃការបរិយាប័ន្ន ដោយមានរាប់បញ្ចូលនូវសេដ្ឋកិច្ច ការពង្រីក ទីក្រុង និងបរិយាប័ន្នសង្គមនឹងរួមចំណែកការពារ ហានិភ័យផ្សេងៗនៃការរៀបចំ និងការអភិវឌ្ឍ ទីក្រុង ទីប្រជុំជន» ។

សូមបញ្ជាក់ថា សិក្ខាសាលាស្តីពី «ការ កសាងមូលដ្ឋានគ្រឹះសម្រាប់អភិវឌ្ឍន៍ទីក្រុងប្រកប ដោយនិរន្តរភាព វិវឌ្ឍន៍ និងគួរឱ្យចង់រស់នៅ សម្រាប់ថ្ងៃអនាគត»នេះ គឺជាសក្ខីភាពបញ្ជាក់នូវ

ស្មារតីឯកភាពគ្នាលើភាពចាំបាច់ក្នុងការបន្តការធ្វើ ទំនើបកម្មស្ថាប័ន និងការធ្វើកំណែទម្រង់ក្នុង វិស័យបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិបន្ថែមទៀត ពិសេស គឺការកសាងសមត្ថភាពមន្ត្រីរាជការ។ សិក្ខាសាលានេះ មានគោលបំណងដើម្បីចែក រំលែកចំណេះដឹង និងបទពិសោធន៍ស្តីពីកម្មវិធី 3D GIS ក្នុងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចបែតង ការអភិវឌ្ឍ ដោយចីរភាព និងការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងក្នុងការ រៀបចំទីក្រុងទីប្រជុំជន។

វេទិកាយុវជនជជែកពិភាក្សាអំពីបរិស្ថាន ឆ្នាំ២០១៩

ឯកឧត្តម នេត្រ កក្កា រដ្ឋលេខាធិការ ក្រសួងបរិស្ថាន បានចូលរួមក្នុងពិធីបិទ «វេទិកាយុវជនជជែកពិភាក្សាអំពីបរិស្ថានឆ្នាំ២០១៩» នៅវិទ្យាស្ថានបច្ចេកវិទ្យាកម្ពុជា ដែលបានប្រព្រឹត្តទៅអស់រយៈពេល ៣ខែ មកហើយ គឺចាប់តាំងពីខែមិថុនា ដល់ ខែកញ្ញា ក្រោមការសម្របសម្រួល និងរៀបចំដោយ នាយកដ្ឋានអប់រំបរិស្ថាន នៃអគ្គនាយកដ្ឋានចំណេះដឹងនិងព័ត៌មានបរិស្ថាន។ ក្នុងចំណោមសាលាចំនួន ១៦ ដែលចូលរួមការប្រកួតចាប់ពីដើមមក ជ័យលាភីលេខ ១ បានទៅវិទ្យាល័យទួលទំពូង លេខ ២ បានទៅវិទ្យាល័យហ៊ុនសែនប៊ុនរ៉ានីវត្តភ្នំ ហើយលេខ ៣ ស្ទួនបានទៅវិទ្យាល័យទួលស្វាយព្រៃ និងវិទ្យាល័យជាស៊ីមសន្ទរម៉ុក។ ឯកឧត្តម ក៏បានថ្លែងអបអរសាទរជូនចំពោះប្អូនៗសិស្សានុសិស្ស វិទ្យាល័យទាំង០៤ វិទ្យាល័យដែលបានឆ្លងកាត់វគ្គប្រកួត ចំនួនពីរវគ្គកន្លងមកប្រកបដោយជោគជ័យ ក្នុងការពង្រឹងសមត្ថភាព និងចំណេះដឹងរបស់ខ្លួន លើវិស័យបរិស្ថាន និងបានរួមចំណែក ក្នុងការចែករំលែក

នូវចំណេះដឹងទាំងនោះ ទៅដល់សាធារណជនតាមរយៈការធ្វើបទបង្ហាញ ដោយមានអំណោះអំណាចច្បាស់លាស់ និងទទួលបានឱកាសបន្តចូលរួមវគ្គផ្តាច់ព្រ័ត្រនេះដែលមានរយៈពេល៣ខែចាប់ពីខែមិថុនា រហូតដល់ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩ ដើម្បីដណ្តើមជ័យលាភី «យុវជនជជែកពិភាក្សាអំពីបរិស្ថាន ប្រចាំឆ្នាំ២០១៩»។ វេទិកាយុវជនជជែកពិភាក្សាអំពីបរិស្ថាន ឆ្នាំ២០១៩ នេះ បានផ្តល់ឱកាសដ៏សំខាន់ ដល់ប្អូនៗសិស្សានុសិស្សលោកគ្រូ អ្នកគ្រូ នូវចំណេះដឹងដែលផ្សារភ្ជាប់នឹងការអនុវត្ត។ វេទិកាយុវជនជជែកពិភាក្សាអំពីបរិស្ថាន ២០១៩ វគ្គផ្តាច់ព្រ័ត្រនេះ ប្អូនៗសិស្សានុសិស្សបានខិតខំអស់ពីកម្លាំងកាយ កម្លាំងប្រាជ្ញា និងបង្ហាញពីកម្លាំងសាមគ្គីភាព នៅក្នុងការសិក្សាស្រាវជ្រាវ សិក្សាស្វែងរកប្រភពទិន្នន័យ ដើម្បីរៀបចំសំណើអត្ថបទ និងការបកស្រាយ ក្នុងការប្រកួតប្រជែងយកជើងឯក នៅក្នុងវេទិកាយុវជនជជែកពិភាក្សាអំពីបរិស្ថាន ឆ្នាំ២០១៩។ នេះគឺសបញ្ជាក់ អំពីគំរូដ៏មានតម្លៃបំផុតសម្រាប់យុវជន

ដទៃទៀត ដែលបានបង្ហាញពីការចូលរួមចំណែក ជាមួយក្រសួងបរិស្ថាន ដើម្បីលើកកម្ពស់គុណ ភាពបរិស្ថាននៅកម្ពុជា ឱ្យស្អាតល្អ ស្រស់បៃតង គួរជាទីសោមនស្ស និងរមនាសម្រាប់ជីវិតរស់នៅ លើកពិផែនដីយើងនេះ។ ការអនុវត្តសកម្មភាព របស់កម្មវិធី យុវជនជំរុញការការពារបរិស្ថានឆ្នាំ ២០១៩ ជាគោលដៅពង្រឹង និងពង្រីកចំណេះដឹង សមត្ថភាពរបស់យុវជនយើងឱ្យមាន សមត្ថភាព គ្រប់គ្រាន់ ដែលចូលរួមប្រកួតប្រជែង ជាមួយ យុវជនអាស៊ាន ។ ទន្ទឹមការប្រកួតប្រជែង ប្អូនៗ ក៏បានសិក្សាយល់ពីគោលនយោបាយ និងយុទ្ធ សាស្ត្ររបស់ក្រសួងបរិស្ថាន នៅក្នុងបេសកកម្ម កិច្ចការពារបរិស្ថាន ថែរក្សាការពារធនធានធម្មជាតិ ជីវៈចម្រុះ និងការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាព។ ដើម្បី សម្រេចបាននូវបំណងជាយុទ្ធសាស្ត្រ របស់រាជ រដ្ឋាភិបាល ឯកឧត្តមរដ្ឋលេខាធិការក្រសួងបរិស្ថាន បានលើកឡើងថា ក្រសួងបរិស្ថានបាននិងកំពុង យកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់លើការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស

ជាពិសេស យុវជន និងកុមារ តាមរយៈការអប់រំ ផ្សព្វផ្សាយ ចែករំលែកចំណេះដឹង បទពិសោធន៍ និងរបកគំហើញថ្មីៗ ជាពិសេស បច្ចេកវិទ្យា ប្រកបដោយនវានុវត្តន៍ក្នុងវិស័យបរិស្ថាន ដែល ជាមធ្យោបាយដ៏មានប្រសិទ្ធភាព ក្នុងការលើក កម្ពស់ការយល់ដឹង សំដៅប្រែក្លាយចំណេះដឹង ទៅជាការប្រតិបត្តិបរិស្ថានល្អ ដូចដែលបានគូស បង្ហាញ នៅក្នុងគោលបំណងយុទ្ធសាស្ត្រទី៤ នៃយុទ្ធសាស្ត្រ និងផែនការសកម្មភាពបរិស្ថានជាតិ ២០១៦-២០២៣ ជាផែនទីបង្ហាញផ្លូវ សម្រាប់ ជួយដល់ក្រសួង ស្ថាប័ន គ្រឹះស្ថានអប់រំ វិស័យ ឯកជន អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ក្នុងការធ្វើសមាហរណ កម្មបរិស្ថានទៅក្នុងគោលនយោបាយយុទ្ធសាស្ត្រ ផែនការសកម្មភាព និងផែនការវិនិយោគទៅតាម សមត្ថកិច្ចរៀងខ្លួន ដើម្បីធ្វើទំនើបកម្មការគ្រប់គ្រង និងអភិបាលកិច្ចក្នុងវិស័យបរិស្ថាន និងធនធាន ធម្មជាតិ។

វគ្គហ្វឹកហ្វឺនមន្ត្រីមុខងារសាធារណៈជាឧទ្យានុក្ស ជំនាន់ទី៨ ស្តីពី «វិធីសាស្ត្រល្បាតក្នុងតំបន់ការពារធម្មជាតិ»

សាលានាយទាហានសកម្ម ខេត្តកំពង់ស្ពឺ ក្រសួងបរិស្ថានបានសហការជាមួយ សាលានាយទាហានសកម្មនៃកងយោធពលខេមរភូមិន្ទ បើកវគ្គហ្វឹកហ្វឺនមន្ត្រីមុខងារសាធារណៈជាឧទ្យានុក្សជំនាន់ទី៨ ស្តីពី «វិធីសាស្ត្រល្បាតក្នុងតំបន់ការពារធម្មជាតិ» ក្រោមអធិបតីភាព **ឯកឧត្តម ស្រីន ដារិទ្ធិ** រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងបរិស្ថាន។

ឯកឧត្តមឧត្តមសេនីយ៍ឯក ប៊ុត សុភាព នាយកសាលានាយទាហានសកម្មត្នាតពង បានថ្លែងអំណរគុណចំពោះក្រសួងបរិស្ថាន ដែលបានសហការជាមួយសាលានាយទាហានសកម្ម រៀបចំវគ្គហ្វឹកហ្វឺនស្តីពី «វិធីសាស្ត្រល្បាតក្នុងតំបន់ការពារធម្មជាតិ» បាន ៨វគ្គ រួមទាំងវគ្គហ្វឹកហ្វឺនដែលបើកដំណើរការពេលនេះ។ វគ្គនេះ មន្ត្រីឧទ្យានុក្សចំនួន ៦០នាក់ មកពីតំបន់ការពារធម្មជាតិ នៅក្នុងខេត្តចំនួន ១៦ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ចូលរួមហ្វឹកហាត់រយៈពេល ៤៥ថ្ងៃ ចាប់ពីថ្ងៃទី១៧ ខែកញ្ញា ដល់ថ្ងៃទី០១ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៩ លើមុខវិជ្ជា

អប់រំចិត្តសាស្ត្រ យុទ្ធវិធីសញ្ញាវដ វិស្វកម្ម សង្គ្រោះបឋម លំហាត់របៀបបាញ់ ក្បាច់គុណកងយោធពលខេមរភូមិន្ទ និងកីឡាយោធា ការរស់នៅក្នុងតំបន់ព្រៃ និងធ្វើលំហាត់យុទ្ធវិធីឧទេសីវិត នៅក្នុងតំបន់គីរីម្យ។ ឯកឧត្តម ក៏បានលើកឡើងដែរថា ព្រឹត្តិការណ៍ថ្ងៃនេះ គឺពិតជាមានអត្ថន័យយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ ឆ្លុះបញ្ចាំងឱ្យឃើញយ៉ាងច្បាស់អំពីកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែង និងការយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ក្នុងការបន្តអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សទាំងក្នុង វិស័យយោធា និងវិស័យស៊ីវិល រួមទាំងមន្ត្រីឧទ្យានុក្សនៃក្រសួងបរិស្ថានឱ្យមានសមត្ថភាព និងគុណធម៌ខ្ពស់បន្ថែមទៀត នៅក្នុងបុព្វហេតុការពារជាតិ និងប្រជាជនកម្ពុជា ក៏ដូចជាកិច្ចគាំពារបរិស្ថាន ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ អភិរក្សជីវៈចម្រុះ និងការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាព។ ឯកឧត្តម បានបន្ថែមថា សមិទ្ធផលទាំងនេះអាចសម្រេចទៅបានក៏អាស្រ័យដោយ ប្រទេសយើងមានសុខសន្តិភាព ស្ថេរភាពសង្គម នីតិរដ្ឋ និង

កំណើនសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់ ការអភិវឌ្ឍលើគ្រប់វិស័យ និងអភិបាលកិច្ច តាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ យ៉ាងពិតប្រាកដ។ ជាមួយគ្នា ឯកឧត្តមបានបញ្ជាក់ថា សម្រាប់នីតិកាលទី៦នេះ ក្រសួងបរិស្ថានបានបន្តដាក់ចេញនូវ គោលនយោបាយកំណែទម្រង់ ស៊ីជម្រៅគ្រប់ជ្រុងជ្រោយបន្ថែមទៀត ដើម្បីកសាងបាននូវភាពជាអ្នកដឹកនាំ ប្រព័ន្ធរដ្ឋបាលទំនើប លើកកម្ពស់គុណតម្លៃមន្ត្រីរាជការ ឱ្យស្របទៅនឹង ខ្លួនឯង មានមោទនភាពជាតិ សុចរិត សេវាកម្ម ឧត្តមភាព និងការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាព ចាប់ពីកម្រិតថ្នាក់ដឹកនាំ រហូតដល់មន្ត្រីថ្នាក់ក្រោមគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ សំដៅក្តាប់មកវិញនូវមោទនភាពជាតិ និងការកសាងប្រទេសដ៏ទំនើបមួយ ដែលប្រជាពលរដ្ឋមានជីវភាពខ្ពស់ និងរស់នៅក្នុងបរិស្ថានល្អប្រសើរ ដោយធានាបាននូវនិរន្តរភាពបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិរបស់កម្ពុជា សម្រាប់កូនចៅជំនាន់ក្រោយ។ ថ្វីត្បិតតែ វគ្គហ្វឹកហ្វឺនមន្ត្រីមុខងារសាធារណៈជាឧទ្យានរក្សាស្តីពី «វិធីសាស្ត្រល្បាតក្នុងតំបន់ការពារធម្មជាតិ» មានរយៈពេលខ្លី ប៉ុន្តែវាជាគ្រឹះដ៏មានសារៈសំខាន់បំផុត សម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាពជំនាញជាមូលដ្ឋានរបស់មន្ត្រីឧទ្យានរក្សាទាំងអស់ទាំងទ្រឹស្តី និងការអនុវត្តជាក់ស្តែងនៅទីវាល។

ឯកឧត្តម ស្រីន ជាវិទ្យា បានផ្តាំធ្វើដល់សិក្ខាកាមទាំងអស់ ឱ្យយកនូវចំណេះដឹងដែលយោធាចារ្យ និងគ្រូឧទ្ទេសទាំងអស់ បានបង្ហាត់

បង្រៀនប្រកបដោយសម្បជញ្ញៈ និងការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ សម្រាប់យកទៅបំពេញភារកិច្ចនៅតាមអង្គភាពរៀងៗខ្លួន ក្នុងបុព្វហេតុឧត្តុង្គឧត្តមរបស់ជាតិ ប្រជាជន និងមាតុភូមិ។

កិច្ចប្រជុំលើកគម្រោងសិក្សាស្វែងរកវិវឌ្ឍន៍ ស្ថិតនៅស្រុកអូរយ៉ាដាវ និងស្រុកលំផាត់ ខេត្តរតនគិរី

លោកជំទាវ ព្រំ សុភី អនុរដ្ឋលេខាធិការ នៃក្រសួងបរិស្ថាន បានដឹកនាំកិច្ចប្រជុំអន្តរក្រសួង ដើម្បីពិនិត្យ និងផ្តល់យោបល់លើរបាយការណ៍ វាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងសង្គមដំបូង សម្រាប់គម្រោងសិក្សាស្វែងរកវិវឌ្ឍន៍លើផ្ទៃដី ២៣៥គីឡូម៉ែត្រការ៉េ ទីតាំងនៅស្រុកអូរយ៉ាដាវ ស្រុកលំផាត់ ខេត្តរតនគិរី របស់ក្រុមហ៊ុនអង្គរ ហ្គោលខប(ខេមបូឌា) ព្រមទាំងសិក្សា និងរៀបចំ របាយការណ៍ដោយក្រុមហ៊ុនទីប្រឹក្សា ភី ភី អាយ ស៊ី ខូ អិលធី ឌី។ កិច្ចប្រជុំនេះ មានសមាសភាព ចូលរួមពី តំណាងអគ្គលេខាធិការដ្ឋានក្រុមប្រឹក្សា ជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព អគ្គនាយកដ្ឋានពាក់ព័ន្ធ នៃក្រសួងបរិស្ថាន តំណាងអន្តរក្រសួងពាក់ព័ន្ធ ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា រដ្ឋបាលខេត្តរតនគិរី មន្ទីរបរិស្ថានខេត្តរតនគិរី នាយកដ្ឋានវាយតម្លៃ ហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាននៃក្រសួងបរិស្ថាន តំណាង

ម្ចាស់គម្រោង និងក្រុមហ៊ុនទីប្រឹក្សា សរុបចំនួន ៣៨នាក់។

ជារួម កិច្ចប្រជុំបានសម្រេចលើលទ្ធផល ដូចខាងក្រោម៖

- ១- អង្គប្រជុំគាំទ្រ គម្រោងសិក្សាស្វែងរកវិវឌ្ឍន៍លើផ្ទៃដីទំហំ ២០០គីឡូម៉ែត្រការ៉េ ឱ្យស្របតាម អនុក្រឹត្យលេខ៧២ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី៥ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៦ ស្តីពីការគ្រប់គ្រងអាជ្ញាបណ្ណស្វែងរក រក និងអាជ្ញាបណ្ណឧស្សាហកម្មអាជីវកម្មធនធាន រ៉ែ របស់ក្រសួងរ៉ែនិងថាមពល ដើម្បីជាការជំរុញ សេដ្ឋកិច្ច និងគាំទ្រដល់គោលនយោបាយជាតិ
- ២- គម្រោងនេះ គឺជាមូលដ្ឋានផ្តល់នូវទិន្នន័យនៃ សក្តានុពលរ៉ែក្នុងតំបន់ ដែលជាព័ត៌មានសម្រាប់ រាជរដ្ឋាភិបាលធ្វើការសម្រេចចិត្តនៅថ្ងៃខាងមុខ។
- ៣- ទីតាំងគម្រោងគ្របដណ្តប់ទៅលើតំបន់ការពារ (ឧទ្យានជាតិអូរយ៉ាដាវ និងតំបន់របៀងអភិរក្ស

ជីវៈចម្រុះៀសាន) ដែលទាមទារឱ្យក្រុមហ៊ុនត្រូវគោរពទៅតាមបទដ្ឋានបច្ចេកទេស ដែលកំណត់ដោយក្រសួងបរិស្ថាន និងត្រូវសហការជាមួយមន្ទីរបរិស្ថានខេត្តរតនគិរី និងតំបន់ឧទ្យានជាតិអូរ៉ាជារី និងអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានឱ្យបានជិតស្និទ្ធពេលចុះសិក្សា។

៤-ក្រុមហ៊ុនទីប្រឹក្សាត្រូវធ្វើការផ្សព្វផ្សាយជូនដល់ប្រជាពលរដ្ឋនៅមូលដ្ឋានឱ្យបានទូលំទូលាយអំពីវត្តមានរបស់គម្រោងទាំង ៥ ដំណាក់កាល នៃការសិក្សាស្វែងរករ៉ែលោហៈ ឱ្យប្រជាជនបានយល់ពីនីតិវិធី និងបច្ចេកទេស ព្រមទាំងភ្ជាប់របាយការណ៍ដែលមានការគាំទ្រពីមូលដ្ឋាន ក្នុងរបាយការណ៍នេះ និងត្រូវដោះស្រាយការប៉ះពាល់ដីធ្លី ជាមួយប្រជាជន និងក្រុមហ៊ុនដ៏សម្បទានសេដ្ឋកិច្ចឱ្យបានត្រឹមត្រូវ។

៥- ក្រុមហ៊ុនត្រូវកំណត់ចម្ងាយ ១០០ ម៉ែត្រ ពីប្រព័ន្ធផ្លូវទឹក (អូរ) ក្បែរតំបន់គម្រោង។

៦-ក្រុមហ៊ុនត្រូវប្រជុំពិភាក្សាដីពាក់ព័ន្ធ និងកំណត់ចម្ងាយ ១០០ម៉ែត្រ ពីភូមិករប្រជាជនរស់នៅ។

៧-ក្រុមហ៊ុនត្រូវលុប-ស្តារ លើការសិក្សាដំណាក់កាល ទី៣ ទី៤ និងទី៥ បន្ទាប់ពីបញ្ចប់ការសិក្សាស្វែងរករ៉ែលោហៈ។

៨- ក្រុមហ៊ុនត្រូវចៀសវាងទីតាំងមួយចំនួន ក្នុងករណីមាន វត្តមានលំនៅដ្ឋានរបស់ប្រជាពលរដ្ឋតំបន់ប្រវត្តិសាស្ត្រ ឬ សម្បត្តិវប្បធម៌នានា។

៩-ហាមធ្វើអាជីវកម្មរ៉ែក្នុងពេលសិក្សាស្វែងរករ៉ែក្នុងករណី លទ្ធផលសិក្សាស្វែងរកបង្ហាញថាមានសក្តានុពលរ៉ែ មុនឈានដល់ការធ្វើអាជីវកម្មក្រុមហ៊ុន ត្រូវរៀបចំរបាយការណ៍វាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងសង្គមពេញលេញដោយឡែកមួយទៀត។

១០-ក្រុមហ៊ុនត្រូវអនុវត្តឱ្យបានខ្ជាប់ខ្ជួននូវវិធានការកាត់បន្ថយ ដែលមានរៀបរាប់ក្នុងរបាយការណ៍ IESIA ដែលមានការឯកភាពពីក្រសួងបរិស្ថាន។

១១- ម្ចាស់គម្រោងត្រូវសហការជាមួយ ក្រុមហ៊ុនទីប្រឹក្សាកែសម្រួលរបាយការណ៍ IESIA ឱ្យស្របតាមស្មារតីអង្គប្រជុំ។

សាលាអន្តរជាតិភ្នំពេញ ទទួលប័ណ្ណសរសើរមេត្រីភាពបរិស្ថានពីក្រសួងបរិស្ថាន

ក្រសួងបរិស្ថាន បន្តផ្តល់ប័ណ្ណសរសើរមេត្រីភាពបរិស្ថានជូនដល់រូបវន្តបុគ្គល និងនីតិបុគ្គល មានស្នាដៃឆ្នើម ចំពោះសកម្មភាពមេត្រីបរិស្ថាន។ សាលារៀនអន្តរជាតិភ្នំពេញ ISPP បានទទួលប័ណ្ណសរសើរមេត្រីភាពបរិស្ថាន ពីក្រសួងបរិស្ថាន។

ឯកឧត្តម ជួប ប៉ារីស៍ អគ្គនាយកនៃអគ្គនាយកដ្ឋានចំណេះដឹង និងព័ត៌មានបរិស្ថាន បានដឹកនាំប្រតិភូនៃមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន ប្រគល់ប័ណ្ណសរសើរមេត្រីភាពបរិស្ថាន ជូនដល់ លោក Gareth Jones នាយកសាលាអន្តរជាតិភ្នំពេញ ដោយមានការចូលរួមពីសាស្ត្រាចារ្យ និងសិស្សានុ

សិស្ស ជាច្រើននាក់ផងដែរ។ ជំនួសឱ្យគណៈគ្រប់គ្រងសាលា សាស្ត្រាចារ្យ លោកគ្រូ អ្នកគ្រូ និងសិស្ស នុសិស្ស ដែល លោក Gareth Jones បានសំដែងនូវសេចក្តីត្រេកអរ និងមោទនភាព ដែលទទួលបានការសរសើរ លើការងារបរិស្ថានរបស់សាលាពីក្រសួងបរិស្ថាន។ ហើយនេះគឺជាលទ្ធផលជាក់ស្តែង ដែលផ្តើមចេញពីការខិតខំប្រឹងប្រែង ចូលរួមក្នុងសកម្មភាពការពារបរិស្ថានរបស់សាលារៀននាពេលកន្លងមក។

លោកនាយកសាលា អន្តរជាតិភ្នំពេញ បានឱ្យដឹងដែរថា សាលារៀនបានផ្តោតលើ ការយកចិត្តទុកដាក់លើសរសរស្តម្ភចំនួនបីសំខាន់ គឺ ទី១.ការរៀនសូត្រ ទី២.បរិស្ថាន និងទី៣.ការសិក្សា ផ្សារភ្ជាប់នឹងសហគមន៍។ ចំពោះការងារបរិស្ថាន សាលាបានហាមឃាត់មិនឱ្យមានការប្រើប្រាស់ប្លាស្ទិកនៅក្នុងសាលារៀន សាលារៀនបានប្រើប្រាស់ថាមពលស្អាត ថាមពលសូឡា ប្រមាណ ៦៥% នៃការប្រើប្រាស់អគ្គិសនីសរុប

ហើយលើសពីនេះយើងបង្កើតកម្មវិធីលើកទឹកចិត្ត ឱ្យសិស្សមិនមានការបរិភោគអាហារសាច់ ដែល ជួយដល់បរិស្ថាន។ លើសពីនេះទៀត ក្នុងកម្មវិធី សិក្សាយើង មានការបង្រៀនសិស្សឱ្យយល់ដឹងពី បរិស្ថានបញ្ចេញជា គំនិត ការយល់ដឹងពីសារៈ ប្រយោជន៍នៃបរិស្ថានដោយខ្លួនគេផ្ទាល់។

ក្នុងឱកាសនេះ ឯកឧត្តម ជួប ប៉ារីស៍ បានលើកឡើងថា ក្រសួងបរិស្ថានបានកំណត់នូវ ផែនការសកម្មភាពសំខាន់គឺ កិច្ចគាំពារបរិស្ថាន ការអភិរក្សជីវៈចម្រុះ និងការរស់នៅប្រកបដោយ ចីរភាព។ ក្រសួងបរិស្ថាន បានខិតខំអនុវត្តរាល់ គោលនយោបាយរបស់ក្រសួងលើការងារបរិស្ថាន ទាំងការអនុវត្តគោលការណ៍បទដ្ឋានគតិយុត្ត និង ការលើកទឹកចិត្ត ការអប់រំ និងការផ្សព្វផ្សាយពី បរិស្ថានឱ្យបានទូលាយ។ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹង គោលនយោបាយទាំងអស់នេះ អគ្គនាយកដ្ឋាន ចំណេះដឹងនិងព័ត៌មានបរិស្ថាន ជាសេនាធិការឱ្យ ក្រសួងបរិស្ថាន ដែលមាននាយកដ្ឋានរង្វាន់ និង លើកទឹកចិត្ត ជាអង្គភាពជំនាញបាននឹងកំពុង រៀបចំនូវលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត ស្តីពីការផ្តល់ រង្វាន់លើកទឹកចិត្តមេត្រីភាពបរិស្ថាន ដល់រូបវន្ត បុគ្គល និងនីតិបុគ្គលដែលបានចូលរួម និងមាន ស្នាដៃល្អ ក្នុងការអនុវត្តសកម្មភាពប្រតិបត្តិមេត្រី ភាពបរិស្ថាន។ ឯកឧត្តម បានកោតសរសើរដល់ រូបវន្តបុគ្គល និងនីតិបុគ្គល គ្រប់ស្ថាប័ន អង្គភាព ទាំងអស់ ដែលបានចំណាយពេលវេលា កម្លាំង កាយ ចិត្ត និងថវិកា ដើម្បីធ្វើសកម្មភាពប្រតិបត្តិ មេត្រីភាពបរិស្ថាន។ ឯកឧត្តម ជួប ប៉ារីស៍ បាន បន្តដែរថា ការប្រតិបត្តិមេត្រីភាពបរិស្ថានល្អដែល ជាគោលដៅ នៃការផ្តល់រង្វាន់លើកទឹកចិត្តមេត្រី

ភាពបរិស្ថានហើយលើកទឹកចិត្តឱ្យសាធារណជន មានការផ្សព្វផ្សាយបន្ត នូវការអនុវត្តសកម្មភាព មេត្រីភាពបរិស្ថានឱ្យបានទូលំទូលាយ គឺសំដៅ ឈានទៅសម្រេចបាននូវ គុណភាពបរិស្ថានដ៏ល្អ និងយូរអង្វែងសម្រាប់កូនចៅជំនាន់ក្រោយ។

**គណៈកម្មការសាខាសមាគមនារីកម្ពុជា ដើម្បីសន្តិភាព
និងអភិវឌ្ឍន៍ក្រសួងបរិស្ថាន បានរៀបចំពិធីសំណេះសំណាល
ជាមួយមន្ត្រីមានជីវភាពខ្វះខាតនៃក្រសួងបរិស្ថាន**

ព្រឹកថ្ងៃទី២៣ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩ នេះ គណៈកម្មការសាខាសមាគមនារីកម្ពុជា ដើម្បីសន្តិភាព និងអភិវឌ្ឍន៍ក្រសួងបរិស្ថានបានរៀបចំកម្មវិធីសំណេះសំណាល ជាមួយមន្ត្រីមានជីវភាពខ្វះខាតនៃក្រសួងបរិស្ថាន ក្រោមអធិបតីភាព **លោកជំទាវ ម៉ុង ថាសី** រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងបរិស្ថាន។ កម្មវិធីសំណេះសំណាលរៀបចំឡើងក្នុងគោលបំណង ៖

១. ដើម្បីស្វែងយល់ពីទុក្ខលំបាកផ្សេងៗ រួមនឹងដំណោះស្រាយ។

២. លើកទឹកចិត្ត មុនពិធីបុណ្យភ្ជុំបិណ្ឌប្រពៃណីជាតិខ្មែរ ដោយមានការឧបត្ថម្ភគាំទ្រដូចជា ទឹកក្រូចមួយកេស មីមួយកេស ត្រីខមួយយួរ និងថវិកាចំនួន ១០ម៉ឺនរៀល ក្នុងម្នាក់។

សូមបញ្ជាក់ថា មន្ត្រីសន្តិសុខ ប៉ូលីស អ្នកអនាម័យ អ្នកថែស្តួន និងជាងអគ្គិសនី ប្រចាំក្រសួងបរិស្ថាន មានចំនួនសរុបចំនួន ២៣រូប។

លើសពីនេះទៀត គណៈកម្មការសាខាសមាគមនារីកម្ពុជាដើម្បីសន្តិភាព និងអភិវឌ្ឍន៍ក្រសួងបរិស្ថាន ក៏មានអាហាររូបករណ៍ដល់មន្ត្រីនិងកូនមន្ត្រីដែលខ្វះខាតជីវភាព ឬ គ្មានលទ្ធភាពបង់ថ្លៃសិក្សាហើយមានបំណងចង់បន្តការសិក្សា។ ដោយក្នុងនោះមានការដាក់ពាក្យជ្រើសរើស និងសំភាសន៍មន្ត្រីខ្វះខាតជីវភាព ដែលស្នើសុំអាហាររូបករណ៍។ ជាលទ្ធផល យើងជ្រើសរើសបានចំនួន ១៣នាក់ និងបំរុង ចំនួន ៣នាក់ សុទ្ធតែជាមន្ត្រីខ្វះខាតជីវភាព ហើយនិងជាកូនសន្តិសុខដែលចង់បន្តការសិក្សា។ ប៉ុន្តែជាក់ស្តែងនៅពេលត្រូវមកទទួលថវិកា ដើម្បីយកទៅបង់ថ្លៃអាហាររូបករណ៍សិក្សាគឺមានចំនួនតែ ១១នាក់ ប៉ុណ្ណោះ (អ្នកបំរុងទី១ ជាប់ជាស្ថាពរ) ដោយសារបេក្ខជន៣នាក់ សុំធ្វើការបោះបង់ មូលហេតុបេក្ខជនខ្លះទើបតែជាប់អាហាររូបករណ៍ទៅក្រៅប្រទេស និងខ្លះមានធុរៈផ្ទាល់ខ្លួនចាំបាច់ ដែលមិនអាចបន្តការសិក្សាបាន។

ប្រធានក្រុមការងារថ្នាក់ជាតិជំរុញឱ្យអាជ្ញាធរគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ នៃខេត្តព្រះសីហនុ កសាងខ្លួនជាដ្ឋបាលទំនើប

«ខេត្តព្រះសីហនុគឺជាប៉ូលសេដ្ឋកិច្ចដ៏មានសក្តានុពលមួយរបស់កម្ពុជា ហើយនឹងអាចនឹងមានលទ្ធភាពទ្រទ្រង់ ប្រជាជនកម្ពុជាបានច្រើន និងជួយជំរុញឱ្យមាន កំណើនសេដ្ឋកិច្ចជាប្រចាំប៉ុន្តែយើងត្រូវខិតខំប្រឹងប្រែងកសាងខ្លួន និងត្រូវប្រែក្លាយនិងកសាងខ្លួនជាដ្ឋបាលទំនើប ដូចជាចេះដឹកនាំសេដ្ឋកិច្ច នៅក្នុងមូលដ្ឋានរបស់ខ្លួនដើម្បីបម្រើ និងឆ្លើយតបនឹងបំណងដ៏ពិសិដ្ឋរបស់បងប្អូនប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ»។ នេះជាការលើកឡើងរបស់ **ឯកឧត្តម សាយ សំអេល់** រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន និងជាប្រធានក្រុមការងារជាតិចុះមូលដ្ឋានខេត្តព្រះសីហនុ នៅក្នុងឱកាសនៃពិធីប្រកាស និងប្រគល់ការកិច្ចជូនសមាជិកក្រុមការងារថ្នាក់ជាតិចុះមូលដ្ឋានខេត្តព្រះសីហនុដើម្បីត្រួតពិនិត្យ និងគាំទ្រការអនុវត្តកម្មវិធីនយោបាយ និងយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី៤ របស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា។

ខេត្តព្រះសីហនុ ត្រូវបានរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បានកំណត់ថា ខេត្តប៉ូលសេដ្ឋកិច្ចដ៏មានសក្តានុពលរបស់កម្ពុជា តាមប្រសាសន៍ណែនាំ **សម្តេចតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រី** ក៏ដូចជាចក្ខុវិស័យវែងឆ្ងាយរបស់កម្ពុជា។ ជាមួយគ្នានេះ ឯកឧត្តមប្រធានក្រុមការងារ បានជំរុញឱ្យ អាជ្ញាធរនៃខេត្តព្រះសីហនុ គ្រប់លំដាប់ថ្នាក់បន្ត ពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈ ដល់ប្រជាពលរដ្ឋ។ **ឯកឧត្តម សាយ សំអេល់** បានថ្លែងថាការងារគ្រប់គ្រងមូលដ្ឋានរបស់ខ្លួន អាជ្ញាធរត្រូវប្រែក្លាយ និងកសាងខ្លួនជាដ្ឋបាលទំនើប និងចេះដឹកនាំសេដ្ឋកិច្ចក្នុងមូលដ្ឋានរបស់ខ្លួនដោយត្រូវស្គាល់ថា តើកន្លែងណាខ្លះជាប្រភពសេដ្ឋកិច្ចរបស់ខ្លួន? និងធ្វើការរៀបចំផែនការឱ្យបានត្រឹមត្រូវ និងគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ដើម្បីទាញផលនៃការអភិវឌ្ឍសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍមូលដ្ឋាន។

ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រី បានមានប្រសាសន៍ថា «យើងទាំងអស់គ្នា ត្រូវរួមគ្នាគិតគូរ ដើម្បីទាញយកផលនៃការអភិវឌ្ឍ ក្នុងគោលដៅដើម្បីរក្សាកំណើនសេដ្ឋកិច្ចជាតិ ក្នុងរង្វង់ជាង ៧% ក្នុងមួយឆ្នាំ បង្កើតការងារធ្វើ សម្រាប់ពលរដ្ឋកម្ពុជាកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ បង្កើនចំណូលជីវភាពរបស់ប្រជាជន និងធានានូវការអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយនិរន្តរភាព គោរពអនាម័យបរិស្ថាន»។

ឯកឧត្តមប្រធានក្រុមការងារ បានមានប្រសាសន៍ថា ដើម្បីជំរុញឱ្យដំណើរការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចកាន់តែរីកចម្រើនខ្លាំង គឺចាប់ពីពេលនេះតទៅ ខេត្តព្រះសីហនុត្រូវមានដំណើរការរៀបចំកសាងនូវហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ផ្លូវថ្នល់នៅក្នុងក្រុងព្រះសីហនុ ក៏ដូចជា កសាងផ្លូវផ្សេងទៀត ដើម្បីបង្កើតច្រកចូលកាន់តែច្រើន ឱ្យចូលមកក្នុងខេត្តព្រះសីហនុ កាន់តែមានភាពងាយស្រួលសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ។ **ឯកឧត្តម សាយ សំរោល** បានមានប្រសាសន៍បន្ថែមទៀតថា ការកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវថ្នល់ សម្រាប់ខេត្តព្រះសីហនុ

ជាយុទ្ធសាស្ត្រមួយក្នុងការជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចនៅក្នុងខេត្ត ហើយឯកឧត្តមបានលើកឡើងថា ផ្លូវពីភ្នំពេញមកខេត្តព្រះសីហនុ មិនមែនត្រឹមតែជាផ្លូវប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែវាជាសំនើសេដ្ឋកិច្ចសម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជាផងដែរ។ ហើយក្រៅពីនេះ ខេត្តព្រះសីហនុនឹងផ្ដោតលើការដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមមួយចំនួន ដូចជា ការកកស្ទះចរាចរណ៍កង្វះភ្លើងអគ្គិសនី កង្វះទឹកស្អាតប្រើប្រាស់។ល។

ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រី ក៏បានជំរុញបង្កើតក្រុមការងារពង្រឹងការត្រួតពិនិត្យ ពង្រឹងការអភិវឌ្ឍមូលដ្ឋានឆ្លើយតប និងដោះស្រាយតម្រូវការចាំបាច់ដល់ប្រជាពលរដ្ឋ ចាប់ពីថ្នាក់ខេត្ត រហូតដល់ថ្នាក់មូលដ្ឋាន។ ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រី បានប្រកាសផ្តល់មូលនិធិ និងសម្ភារៈបច្ចេកទេស សម្រាប់ការដោះស្រាយបញ្ហាសំរាម ដោយផ្តល់ជូន រដ្ឋបាលក្រុងស្រុក ក៏ដូចជានៅតាម ឃុំ សង្កាត់ ជាធុងស្តុកសំរាម និងថយន្តសម្រាប់ចូកសំរាម ដើម្បីមូលដ្ឋានស្អាត និងមានសោភ័ណភាពជាក្រុងទំនើប។ ជាមួយគ្នានេះដែរ ឯកឧត្តម ជំរុញឱ្យរដ្ឋបាលគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ ត្រូវចូលរួមពង្រីកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសម្រាប់ការដោះស្រាយទឹកកខ្វក់ សម្អាតអនាម័យបរិស្ថាន ដោយឯកឧត្តមបានលើកឡើងបន្ថែមថា «ការងារសម្អាតអនាម័យបរិស្ថាន គឺជាការងារប្រចាំថ្ងៃរបស់អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន»។ នៅក្នុងការគ្រប់គ្រងសំណល់រាវទឹកកខ្វក់ នឹងបង្កើតអាងចម្រោះទឹកកខ្វក់បន្ថែមទៀត។

ឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការ បច្ចុប្បន្ន និង អនាគតនៃទីផ្សារការងារ ខេត្តចាំបាច់ត្រូវរៀបចំ កំណត់ ការបង្កើតសាលាបណ្តុះបណ្តាលជំនាញ វិជ្ជាជីវៈឱ្យបានត្រឹមត្រូវ។ ជាមួយគ្នានេះ ដើម្បី ពង្រឹងលើសោភ័ណភាពទីក្រុង ខេត្តព្រះសីហនុ និងកំណត់យក «ដើមឈើនាងនួន» អត្តសញ្ញាណ ដើមឈើប្រចាំខេត្ត និងមានការដាំឈើប្រណីត ផ្សេងទៀតគួបផ្សំផងដែរ។ ក្នុងឱកាសនេះ ឯកឧត្តម បានប្រកាសពីការគ្រប់គ្រង ការងារអភិវឌ្ឍឱ្យបាន ត្រឹមត្រូវតាមបទដ្ឋាន និងណែនាំផែនការការគ្រប់ គ្រងទឹកស្អាត និងអគ្គិសនី ដើម្បីឱ្យការផ្តល់សេវា ផ្គត់ផ្គង់កាន់តែប្រសើរ និងការផ្គត់ផ្គង់ ឆ្លើយតប នឹងតម្រូវការប្រើប្រាស់ប្រចាំថ្ងៃ។

ខេត្តព្រះសីហនុ បាននិងកំពុងទទួលបាន ផលពីផ្ទៃផ្កាសុខសន្តិភាព ស្ថិរភាព និងការអភិវឌ្ឍ ដែលបានមកពីការយកជីវិតធ្វើដើមទុនរបស់ថ្នាក់ ដឹកនាំយើង។ **ឯកឧត្តម សាយ សំអេង** បានគូសបញ្ជាក់ ចំពោះមុខក្រុមការងារថ្នាក់ជាតិ និងក្រុមការងារថ្នាក់មូលដ្ឋានទាំងអស់ថា កិច្ចការ អាទិភាពចំនួន ០៤ ក្នុងចំណោមការងារជាច្រើន ដែលក្រុមការងារត្រូវដោះស្រាយឱ្យបានគឺ ៖

ទី១) ការពង្រឹងសន្តិសុខ និងសណ្តាប់ ធ្នាប់ក្នុងខេត្តព្រះសីហនុទាំងមូល ដោយសហការ គ្នារវាងអាជ្ញាធរខេត្ត កងកម្លាំងសមត្ថកិច្ច និង ក្រុមការងារឱ្យបានល្អ។

ទី២) ការពារឱ្យបាននូវ បរិយាកាសសុខ សុវត្ថិភាព សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ និងភ្ញៀវទេសចរ ព្រមទាំងវិនិយោគិន។

ទី៣) ការគ្រប់គ្រងការងារសំណង់ ដែល ជាគម្រោងសាងសង់ថ្មីៗ ត្រូវមានការគ្រប់គ្រងឱ្យ បានល្អ កាត់បន្ថយការបំពុលខ្យល់។

ទី៤) ការគ្រប់គ្រងសំណល់រឹង-រាវ និង សំរាមឱ្យបានល្អ ដើម្បីធ្វើឱ្យខេត្តព្រះសីហនុមាន សោភ័ណភាព មានអនាម័យបរិស្ថានល្អស្អាត និង ពលរដ្ឋរស់នៅប្រកបដោយផាសុខភាព និងកាន់ តែមានការទាក់ទាញភ្ញៀវទេសចរមកកម្សាន្ត។

ឯកឧត្តម សាយ សំអេង បានលើក ឡើងពីគម្រោងការស្តារប្រព័ន្ធលូ បង្ហូរទឹកឱ្យបាន ទៀងទាត់ ក៏ដូចជា ការគ្រប់គ្រងសំណល់រាវឱ្យ បានល្អ និងត្រូវមានការរៀបចំក្រុងឱ្យបានល្អ ធ្វើយ៉ាងណាបែងចែកឱ្យដាច់ រវាង លូទឹកភ្លៀង និងលូទឹកកខ្វក់ ព្រមទាំងកសាងនូវហេដ្ឋារចនា សម្ព័ន្ធផ្លូវថ្នល់ក្នុងខេត្ត ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងកំណើន សេដ្ឋកិច្ច កំណើនប្រជាជន និងចំនួនភ្ញៀវទេសចរ នៅក្នុងខេត្តព្រះសីហនុ។

ជាមួយគ្នានេះដែរ ឯកឧត្តមប្រធានក្រុម ការងារជាតិចុះជួយខេត្តព្រះសីហនុ បានគូស បញ្ជាក់យ៉ាងមុតមាំថា ខេត្តព្រះសីហនុត្រូវបញ្ចប់ ជម្លោះដីធ្លី ដែលរ៉ាំរ៉ៃជាយូរមកហើយឱ្យបានទាំង ស្រុង។ ឯកឧត្តមថ្លែងថា «**មិនត្រូវឱ្យកើតឡើងនូវ ជម្លោះថ្មីៗទៀតឡើយ ហើយត្រូវខិតខំប្រឹងប្រែង ដោះស្រាយជម្លោះដីធ្លីចាស់បញ្ចប់ទាំងស្រុង**»។

ការដោះស្រាយជម្លោះដីធ្លី ត្រូវធ្វើឡើងតាមរយៈ ការចរចា តាមផ្លូវតុលាការ ឬ តាមរយៈការចុះ បញ្ជីដីធ្លីរបស់រដ្ឋឱ្យបានសព្វគ្រប់។ ប្រធានក្រុម ការងារថ្នាក់ជាតិ ក៏បានព្រមានផងដែរ ដល់ជន ខឹងខូចទាំងឡាយ ដែលមានការជាប់ពាក់ព័ន្ធ នឹងការរំលោភបំពានទន្ទ្រានកាន់កាប់ដីរដ្ឋ ដោយ ខុសច្បាប់ ត្រូវបញ្ឈប់ជាបន្ទាន់ និងលើកឡើងថា គ្មានជនណាម្នាក់អាចយកដីរដ្ឋ ទៅលក់ដូរបាន ឡើយ។ ឯកឧត្តមបន្តថា ប្រសិនបើជនណានៅ តែបំពានច្បាប់នោះ នឹងមិនមានការលើកលែង ឡើយ វិធានការច្បាប់ដ៏តឹងរឹងនឹងត្រូវអនុវត្ត។

ព្រឹត្តិការណ៍ពិព័រណ៍ការងារ និងផលិតភាពជាតិឆ្នាំ២០១៩

ក្រសួងបរិស្ថាន បានចូលរួមតាំងពិព័រណ៍ ក្នុងព្រឹត្តិការណ៍ពិព័រណ៍ការងារ និងផលិតភាពជាតិឆ្នាំ២០១៩ រយៈពេល២ថ្ងៃ នៅសាលសន្និសីទ និងពិព័រណ៍កោះពេជ្រ រាជធានីភ្នំពេញ ក្រោម អធិបតីភាព ឯកឧត្តមបណ្ឌិត អ៊ិត សំហេង រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ នាព្រឹកថ្ងៃសៅរ៍ ៦កើត ខែកត្តិក ឆ្នាំកុរ ឯកស័ក ព.ស.២៥៦៣ ត្រូវនឹងថ្ងៃទី២ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៩។ នៅឱកាសនោះ ក្រសួងបរិស្ថានបានតុបតែងលម្អ ស្តង់ និងដាក់តាំងនូវផលិតផល សមិទ្ធផល របស់អគ្គនាយកដ្ឋានចំណុះក្រសួងបរិស្ថាន និង បានបង្ហាញនូវព័ត៌មានឱកាសការងារក្នុងក្របខណ្ឌ ក្រសួងជូនដល់សិស្ស និស្សិត និងសាធារណជន ជាមួយគ្នានោះ អគ្គនាយកដ្ឋានចំណេះដឹង និង ព័ត៌មានបរិស្ថាន ក៏បានរៀបចំឱ្យមានកម្មវិធី សំណួរចម្លើយស្តីពីបរិស្ថាន ដើម្បីឱ្យសិស្សនិស្សិត កាន់តែជ្រួតជ្រាបពីតួនាទី ភារកិច្ចរបស់ក្រសួង លើកិច្ចគាំពារបរិស្ថាន ការពារធនធានធម្មជាតិ ការអភិរក្សជីវៈចម្រុះ និងការរស់នៅដោយចីរភាព ផងដែរ។

គួរបញ្ជាក់ថា ពិព័រណ៍ការងារ និងផលិត ភាពជាតិ ជាវេទិកាដ៏ធំបំផុតនៅកម្ពុជា ដែល

មានគ្រឹះស្ថាន ស្ថាប័នក្រសួង និងអង្គការជាតិ អន្តរជាតិ ប្រមាណ១១១ ស្មើនឹង១៩៦ បញ្ជូរ ចូលរួមបង្ហាញឱកាសការងារ ផ្លាស់ប្តូរ និងចែក រំលែកព័ត៌មានទីផ្សារការងារ និងលើកកម្ពស់ ផលិតភាពការងារ។

សកម្មភាពក្រៅប្រទេស

ដំណើរទស្សនកិច្ចផ្លូវការរបស់គណៈប្រតិភូកម្ពុជា អញ្ជើញទៅដល់ទីក្រុងប៊ែកឡាំង សាធារណរដ្ឋសហព័ន្ធអាល្លឺម៉ង់

នៅព្រឹកថ្ងៃទី២៥ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩ **សម្តេចក្រឡាហោម ស ខេង ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី** រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ បានដឹកនាំឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រីអន្តរក្រសួង និងគណៈប្រតិភូកម្ពុជាអញ្ជើញទៅដល់ទីក្រុងប៊ែកឡាំង សាធារណរដ្ឋសហព័ន្ធអាល្លឺម៉ង់ ប្រកបដោយសុវត្ថិភាព ដើម្បីចាប់ផ្តើមបំពេញទស្សនកិច្ចផ្លូវការ តបតាមការអញ្ជើញរបស់ រដ្ឋាភិបាលសាធារណរដ្ឋសហព័ន្ធអាល្លឺម៉ង់។ ជាកិច្ចចាប់ផ្តើមនៃដំណើរទស្សនកិច្ចផ្លូវការ **សម្តេចក្រឡាហោម** និងឯកឧត្តមថ្នាក់ដឹកនាំអន្តរក្រសួង បានជួបពិភាក្សាជាមួយ **លោកជំទាវ Gisela Hammerschidt** តំណាងគណៈកម្មាធិការសកា ទទួលបន្ទុកកិច្ចសហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ច និងអភិវឌ្ឍន៍នៃសហព័ន្ធអាល្លឺម៉ង់។ ក្នុងជំនួបនេះ **សម្តេចក្រឡាហោម** ក៏បានមានប្រសាសន៍រំលឹកថា ទស្សនកិច្ចនេះគឺជាលើកទី២ហើយ បន្ទាប់ពីសម្តេចធ្លាប់បានអញ្ជើញមកបំពេញទស្សនកិច្ចសិក្សា និងស្វែង

យល់ពីកំណែទម្រង់ វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ ម្តងរួចមកហើយ មុនពេលកម្ពុជាចាប់ផ្តើមធ្វើកំណែទម្រង់។

សម្តេចក្រឡាហោម ស ខេង បានបន្តថា កំណែទម្រង់វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការកម្ពុជាបានទទួលឥទ្ធិពលពី ប្រទេសអាល្លឺម៉ង់ហើយជាលទ្ធផល កម្ពុជាបានបង្កើតច្បាប់ ស្តីពីការគ្រប់គ្រងឃុំ-សង្កាត់ ច្បាប់ស្តីពី ការបោះឆ្នោតឃុំ-សង្កាត់ ច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រង និងច្បាប់ស្តីពីការបោះឆ្នោតក្រុមប្រឹក្សារាជធានីខេត្ត ក្រុង ស្រុក និងខណ្ឌ។ សម្តេចបានបញ្ជាក់ទៅកាន់កាតីខាងអាល្លឺម៉ង់ដែរថា នៅឆ្នាំ២០២០ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងបញ្ចប់ការអនុវត្តកម្មវិធីជាតិរយៈពេល ១០ឆ្នាំក្នុងនោះមាន ការផ្ទេរសិទ្ធិអំណាច និងធនធានពីថ្នាក់ជាតិ ទៅឱ្យរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដែលការងារនេះកំពុងដើរទន្ទឹមគ្នាជាមួយកំណែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ និងកំណែទម្រង់ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។ ដោយសារផ្នែកនៃកំណែទម្រង់នេះ

សម្តេចបានមានប្រសាសន៍ទៀតថា ថវិការបស់ឃុំសង្កាត់ ដែលពីមុនក្នុង ១ឆ្នាំ មានមិនដល់ ១ម៉ឺនដុល្លារអាមេរិកនោះ ចាប់ពីឆ្នាំ២០២០ តទៅ ឃុំសង្កាត់ នឹងមានថវិកាជាមធ្យមជាង ៧ម៉ឺនដុល្លារ ឆ្នាំ២០២១ មានជាង ៨ម៉ឺនដុល្លារ រហូតដល់ឆ្នាំ២០២៣ នឹងកើនឡើងរហូតដល់ ១០ម៉ឺនដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក។ ពាក់ព័ន្ធនឹងការងារកំណែទម្រង់ទាំងនេះ **សម្តេចក្រឡាហោម ស ខេង** ក្នុងនាមរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បានថ្លែងអំណរគុណដល់រដ្ឋាភិបាលសហព័ន្ធអាល្លឺម៉ង់ ដែលតែងតែបានផ្តល់ការគាំទ្រកម្ពុជា តាមរយៈក្រសួងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និងអង្គការខុសៗគ្នារបស់អាល្លឺម៉ង់ លើការងារបណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្ស ការតាក់តែងច្បាប់ និងវិធានការនានា។ នៅក្នុងឱកាសនោះដែរ សម្តេចក្រឡាហោម ស ខេង ក៏បានជំរាបជូន ថ្នាក់ដឹកនាំគណៈកម្មាធិការសភាអាល្លឺម៉ង់ អំពីការដោះស្រាយបញ្ហា EBA ជាមួយសហភាពអឺរ៉ុប ដោយសម្តេចបានសង្កត់ធ្ងន់ថា កម្ពុជា មានឆន្ទៈរក្សាការអនុគ្រោះពន្ធ ព្រមទាំងបន្តទំនាក់ទំនងល្អ ជាមួយនឹងសហភាពអឺរ៉ុប និងជាមួយគ្រប់ប្រទេសទាំងអស់។ ជាមួយគ្នានេះដែរ សម្តេចមានប្រសាសន៍ថា តាមរយៈបទពិសោធន៍នៃការផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធអតីតកាល កម្ពុជាបានដឹងយ៉ាងច្បាស់ថា មានតែរបបលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យសេរីពហុបក្ស ដូចបច្ចុប្បន្ននេះទេ ដែលធ្វើឱ្យប្រទេសមានសុខសន្តិភាព និងការអភិវឌ្ឍ ហើយបើទោះបីជា មានការយល់ឃើញផ្សេងគ្នាខ្លះ ប៉ុន្តែគោលការណ៍នេះបានចាក់គ្រឹះនៅកម្ពុជាហើយ។

លោកជំទាវ Gisela Hammerschidt តំណាងគណៈកម្មាធិការសភាទទួលបន្ទុកកិច្ចសហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ច និងអភិវឌ្ឍន៍ នៃសហព័ន្ធអាល្លឺម៉ង់ សម្តែងការកោតសរសើរ និងអបអរសាទរចំពោះ

លទ្ធផលនៃការធ្វើកំណែទម្រង់បែបវិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ កំណែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ និងកំណែទម្រង់ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនៅកម្ពុជា។

លោកជំទាវ Gisela Hammerschidt ក៏បានជម្រាបជូន **សម្តេចក្រឡាហោម ស ខេង** ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី ព្រមទាំងឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រីអន្តរក្រសួងថា ក្នុងកិច្ចពិភាក្សានេះគណៈកម្មាធិការសភារបស់លោកជំទាវ បានអញ្ជើញសាស្ត្រាចារ្យជំនាញ ០២រូប មកធ្វើបទឧទ្ទេសនាអំពី ការធ្វើវិមជ្ឈការ ក្នុងនោះក៏មានវិមជ្ឈការវិស័យសុខាភិបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិដែរ។ លោកសាស្ត្រាចារ្យបណ្ឌិត Harald Fuhr និងលោកសាស្ត្រាចារ្យបណ្ឌិត Flessa បានរួមគ្នាធ្វើបទឧទ្ទេសនាអំពី សវតានៃប្រព័ន្ធវិមជ្ឈការអាល្លឺម៉ង់ និងបញ្ហាប្រឈមក្នុងកំណែទម្រង់សហព័ន្ធអាល្លឺម៉ង់ រួមទាំងបទបង្ហាញពីសមត្ថកិច្ចនៅក្នុងប្រព័ន្ធសុខាភិបាលអាល្លឺម៉ង់។ បន្ទាប់មក គណៈប្រតិភូអន្តរក្រសួងកម្ពុជា ដឹកនាំដោយ **សម្តេចក្រឡាហោម** បានអញ្ជើញជួបពិភាក្សាជាមួយតំណាងគណៈកម្មាធិការសភានៃ សហព័ន្ធអាល្លឺម៉ង់ ។

សន្និសីទ ស្តីពី «ដំណោះស្រាយសមុទ្រ»

ឯកឧត្តម វ៉ាន់ មុនីនាថ អគ្គលេខាធិការរង ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ជាតំណាង ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រី បានដឹកនាំគណៈប្រតិភូក្រសួង បរិស្ថាន ដែលរួមមាន ឯកឧត្តម គឹម ណុង និង លោក ស្រេង សុផល តំណាងនៃអគ្គនាយកដ្ឋាន រដ្ឋបាលការពារ និងអភិរក្សធម្មជាតិ ចូលរួមក្នុង សន្និសីទ ស្តីពី «ដំណោះស្រាយសមុទ្រ» នៅ ទីក្រុងបាងកកនៃប្រទេសថៃ។ សន្និសីទ មានការ ចូលរួមពីថ្នាក់ដឹកនាំជាន់ខ្ពស់រដ្ឋាភិបាល ក្រុមហ៊ុន ពាណិជ្ជកម្ម អង្គការអន្តរជាតិ សង្គមស៊ីវិល និង ស្ថាប័នស្រាវជ្រាវ មកពីបណ្តាលប្រទេសជុំវិញ ពិភពលោក សរុប ៥០០នាក់ ដើម្បីពិភាក្សាលើ បញ្ហាប្រឈម ជំរុញលើកទឹកចិត្តគ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធ និងកិច្ចសហការ ដើម្បីបង្កើនសកម្មភាពប្រយុទ្ធ

ប្រឆាំងទៅនឹងការបំពុលសមុទ្រ ដោយសំណល់ ប្លាស្ទិក នៅក្នុងសមុទ្រអាស៊ីបូព៌ា។ អង្គសន្និសីទ បានបើកវេទិកាសន្ទនា តាមប្រធានបទសំខាន់ៗ ក្នុងនោះរួមមាន

- (ក) បេកគំហើញវិទ្យាសាស្ត្រ ទិន្នន័យ និងការស្រាវជ្រាវអភិវឌ្ឍន៍។
- (ខ) ការបង្ហាញពី កាលានុវត្តភាពទីផ្សារ សម្រាប់នវានុវត្តន៍ផលិតផល។
- (គ) ដំណោះស្រាយសមស្រប សម្រាប់ ការគ្រប់គ្រងសំណល់ និងតម្លៃចូលរួមសហគមន៍។
- (ឃ) វេទិកាកំរិតខ្ពស់ ដើម្បីសម្រប សម្រួលសកម្មភាពខ្សែចង្វាក់តម្លៃ។

អង្គសន្និសីទ បានផ្តល់ជាអនុសាសន៍ថា ដើម្បីទប់ស្កាត់ កាត់បន្ថយ និងប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹង

ការបំពុល និងចរាចរណ៍សំណល់ប្លាស្ទិក ត្រូវតែ ចាត់វិធានការដូចខាងក្រោម ៖

១) ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ និងបទបញ្ជា ដើម្បីបង្កើនកិច្ចសហប្រតិបត្តិការនៅក្នុងតំបន់ និង អន្តរជាតិ។

២) ជំរុញការចូលរួមពី វិស័យឯកជន ការវិនិយោគ និងសហគមន៍។

៣) ការពង្រឹងសមត្ថភាពស្រាវជ្រាវ ប្រើ ចំណេះដឹងខាងវិទ្យាសាស្ត្រ នៅក្នុងការតាក់តែង

គោលនយោបាយ និងសេចក្តីសម្រេចចិត្ត។

៤) ការជំរុញឱ្យមានដំណោះស្រាយប្រកប ដោយ នវានុវត្តន៍ ដើម្បីលើកកម្ពស់ខ្សែចង្វាក់ “ផលិតកម្មប្លាស្ទិក និងបង្កើនប្រសិទ្ធភាពធនធាន តាមរយៈវិធីសាស្ត្រ 3R ។

៥) បង្កើនការយល់ដឹង និងការចូលរួមពី សាធារណៈជនក្នុងការលើកកម្ពស់ការអប់រំ ដើម្បី ផ្លាស់ប្តូរអាកប្បកិរិយា និង

៦) ភាពជាម្ចាស់ និងនិរន្តរភាពថវិកា។

វេទិកា ស្តីពី សហគ្រិនភាព ក្នុងវិស័យសេដ្ឋកិច្ចសមុទ្រនៅប្រទេសចិន

ឯកឧត្តម អ៊ាង សុផល្លត រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងបរិស្ថាននៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ជាមួយឯកឧត្តម វ៉ាន់ ហុង អនុរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងធនធានធម្មជាតិ នៃប្រទេសចិន ឯកឧត្តមអភិបាលរងខេត្តក្វាងទុង និងតំណាងអង្គការអន្តរជាតិ មួយចំនួនបានអញ្ជើញជាអធិបតី និងចូលរួមថ្លែងសុន្ទរកថាបើក ក្នុងវេទិកា ស្តីពី «សហគ្រិនភាពក្នុងវិស័យសេដ្ឋកិច្ចសមុទ្រ» ដែលប្រារព្ធឡើងនៅ ទីក្រុងស៊ិនចិន ខេត្តក្វាងទុង សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតចិន និងមានការចូលរួមពី ភ្ញៀវភិក្ខិយសប្រមាណ ៧០០នាក់។ ឯកឧត្តម វ៉ាន់ ហុង បានអំពាវនាវសូមឱ្យមានការគិតគូរពិចារណាលើ ការប្រើប្រាស់ធនធានសមុទ្រប្រកបដោយនិរន្តរភាព ការបង្កើននូវកិច្ចសហប្រតិបត្តិការលើវិស័យសេដ្ឋកិច្ចសមុទ្រនិងការបង្កើនភាពជាដៃគូ តាមរយៈគំនិតផ្តួចផ្តើមផ្លូវមួយខ្សែក្រវាត់មួយ។ ជាមួយនេះដែរ ឯកឧត្តមអនុរដ្ឋមន្ត្រី ក្រសួងធនធានធម្មជាតិ ប្រទេសចិនបានស្នើសុំ ក្រុមហ៊ុនឧស្សាហកម្មសមុទ្រសំខាន់បន្ត និងលើកកម្ពស់កិច្ចសហការជាមួយប្រទេសចិនតាមរយៈយុទ្ធសាស្ត្រផ្សេងៗ ដែលបានកំណត់

តាមរយៈគំនិតផ្តួចផ្តើមផ្លូវមួយខ្សែក្រវាត់មួយ ដើម្បីរួមគ្នាសម្រេចឱ្យបាននូវគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព។

ឯកឧត្តមអភិបាលរងខេត្តក្វាងទុង ក្នុងឱកាសនេះដែរក៏បានលើកឡើងថា ក្រុងស៊ិនចិនខេត្តក្វាងទុង ជាតំបន់សេដ្ឋកិច្ចយ៉ាងសំខាន់របស់ប្រទេសចិន។ កន្លងមកផ្ទៃសមុទ្រនៅទីនេះទទួលរងនូវការបំពុលយ៉ាងខ្លាំង ប៉ុន្តែបច្ចុប្បន្ន ជាមួយការខិតខំប្រឹងប្រែង និងយកចិត្តទុកដាក់ សមុទ្របានប្រែក្លាយជាបៃតងដែលផ្តល់នូវអត្ថប្រយោជន៍ពហុបំណងសម្រាប់ប្រជាជនខេត្តក្វាងទុង និយាយដោយឡែក និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ចសមុទ្រសាកល និយាយជាមួយ។ ក្នុងឱកាសនេះ ឯកឧត្តម អ៊ាង សុផល្លត រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងបរិស្ថាន បានថ្លែងអំណរគុណចំពោះ រដ្ឋាភិបាលនៃប្រទេសចិន ដែលគាំទ្រវិស័យបរិស្ថាន-កម្ពុជាជាពិសេស វិស័យសមុទ្រ នាពេលកន្លងមក។ តាមរយៈកិច្ចសហប្រតិបត្តិការនេះគឺ សមិទ្ធផលមួយចំនួន បានលេចចេញជារូបរាងដ៏គួរឱ្យកត់សម្គាល់។ ឯកឧត្តម ក៏បានលើកឡើងអំពីផល

ប្រយោជន៍សមុទ្រពាក់ព័ន្ធនឹងវិស័យសេដ្ឋកិច្ច និង ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដោយស្នើសុំឱ្យមាន វេទិកាពិភាក្សាលើបច្ចេកវិទ្យាថ្មី សម្រាប់ការអនុវត្ត លើអាជីវកម្ម ប្រកបដោយនិរន្តរភាព។ ឯកឧត្តម បានគូសបញ្ជាក់ថា សកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចលើផ្ទៃ សមុទ្រមានការរីកចម្រើនជាមួយនឹងកំណើនវិសាល ភាពនៃអាជីវកម្ម ដើម្បីឆ្លើយតបតាមតម្រូវការនៃ កំណើនប្រជាជន សេដ្ឋកិច្ច និង ពាណិជ្ជកម្ម ដែលកត្តាទាំងនេះ បានបង្កនូវសម្ពាធដ៏ធ្ងន់ធ្ងរលើ សមុទ្រ។ ទន្ទឹមនេះដែរ ឯកឧត្តម កត់សម្គាល់ថា កន្លងមក ថ្នាក់ដឹកនាំពិភពលោក ក៏បានធ្វើការ អំពាវនាវរៀបចំនូវវេទិកាសម្រាប់កិច្ចសហប្រតិបត្តិ ការ លើកស្ទួយសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក និងធ្វើការ ចែករំលែកប្រកបដោយតម្លាភាព។ វេទិកានោះគឺ «ផ្លូវមួយខ្សែក្រវាត់មួយ» ដែលបានផ្ដួចផ្ដើមឡើង ដោយប្រមុខរដ្ឋាភិបាល នៃសាធារណរដ្ឋប្រជា មានិតចិន។ ជាមួយគ្នានេះ ឯកឧត្តមរដ្ឋលេខាធិការ នៃក្រសួងបរិស្ថាន បានបង្ហាញពីការចូលរួមរបស់ កម្ពុជា លើកិច្ចប្រឹងប្រែងក្នុងតំបន់អាស៊ាន លើ កិច្ចគាំពារ និងអភិរក្សបរិស្ថានសមុទ្រ តាមរយៈ កិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្នុងតំបន់ និងកិច្ចសហប្រតិ បត្តិការក្នុងក្របខណ្ឌអាស៊ានបូកបី និងកិច្ចសហ ប្រតិបត្តិការ ជាមួយដៃគូដទៃទៀតផងដែរ។

កិច្ចប្រជុំកំពូលស្តីពី សកម្មភាពអាកាសធាតុ នៅទីក្រុងញូវយ៉ក សហរដ្ឋអាមេរិក

សម័យប្រជុំលើកទី៧៤ នៃមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលបានប្រព្រឹត្តទៅនៅទីក្រុងញូវយ៉ក កិច្ចប្រជុំកំពូលចំនួន២ និងកិច្ចប្រជុំជាន់ខ្ពស់ចំនួន៣ ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយផ្ដោតលើប្រធានបទ «មនុស្សជាតិនិងកតផែនដី»។ កិច្ចប្រជុំទាំង៥រួមមាន កិច្ចប្រជុំកំពូលស្តីពីសកម្មភាពអាកាសធាតុ, កិច្ចប្រជុំជាន់ខ្ពស់ ស្តីពី ការធានារ៉ាប់រងសុខភាពជាសកល, កិច្ចប្រជុំកំពូល ស្តីពីគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាព, កិច្ចប្រជុំជាន់ខ្ពស់ ស្តីពី ហិរញ្ញប្បទានសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍ, និងកិច្ចប្រជុំជាន់ខ្ពស់ ស្តីពី មាតិកាស្មើភាពសកម្មភាពរបស់ប្រទេស ដែនកោះតូចកំពុងអភិវឌ្ឍន៍។ ដោយទទួលបាន ការអនុញ្ញាតជ័យជំនះ និងជាតំណាង**សម្តេចតេជោនាយករដ្ឋមន្ត្រី** និងក្នុងនាម **ឯកឧត្តម សាយ សំអាល់** ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព និងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន **ឯកឧត្តមអ៊ាង សុផល្លេត** ដឹកនាំគណៈប្រតិភូក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព និងក្រសួងបរិស្ថាន ដើម្បីចូលរួមកិច្ចប្រជុំកំពូល

ស្តីពីសកម្មភាពអាកាសធាតុ និងកិច្ចប្រជុំពាក់ព័ន្ធនានា ជាបន្តបន្ទាប់។

កិច្ចប្រជុំនេះប្រព្រឹត្តទៅក្រោមអធិបតីភាព **ឯកឧត្តម Antonio Guterres** អគ្គលេខាធិការនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ និងអញ្ជើញចូលរួមដោយប្រមុខរដ្ឋ ប្រមុខរដ្ឋាភិបាល នាយករដ្ឋមន្ត្រី និងបណ្តាប្រទេសជាសមាជិក រួមជាមួយផ្នែកឯកជន និងសង្គមស៊ីវិលផងដែរ។ ថ្លែងក្នុងឱកាសកិច្ចប្រជុំឯកឧត្តមអគ្គលេខាធិការ អង្គការសហប្រជាជាតិ បានគូសបញ្ជាក់ថា មិនមានការចងចាំស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទេនៅក្នុងកិច្ចប្រជុំនេះ ប៉ុន្តែនេះជាពេលវេលាដែលត្រូវតែដាក់ចេញជាបន្ទាន់ នូវផែនការច្បាស់លាស់ ក្នុងការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដើម្បីគាំពារមនុស្សជាតិ និងកតផែនដីរបស់យើង។ ក្នុងកិច្ចប្រជុំកំពូលស្តីពីសកម្មភាពអាកាសធាតុ ប្រទេសនីមួយៗ បានដាក់ជូនអង្គប្រជុំនូវផែនការសកម្មភាព ការប្តេជ្ញាចិត្ត និងដំណោះស្រាយ សម្រាប់បញ្ហានីមួយៗ។ កម្ពុជាបានបញ្ជាក់ថា ទោះបីប្រវត្តិការបញ្ចេញ

ឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់មានកម្រិតតិចតួចក៏រាជរដ្ឋាភិបាល កម្ពុជាបានបោះជំហានទៅមុខ ក្នុងចាត់វិធានការ ជាក់លាក់រួចជាស្រេចដើម្បីលើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍ ជាតិ ក្នុងបរិបទនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និង ការបញ្ចេញកាបូនតិច។ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយ តបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជារយៈពេល ១០ឆ្នាំ (២០១៤-២០២៣) ត្រូវបានដាក់ឱ្យ ដំណើរការដោយមានផែនការសកម្មភាពជាក់លាក់ របស់វិស័យអាទិភាពនៃក្រសួង/ស្ថាប័នចំនួន១៤។ ក្នុងនាមភាគី UNFCCC ជាមួយផែនការច្បាស់ លាស់ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាស ធាតុកម្ពុជាបានត្រួសត្រាយផ្លូវឆ្ពោះទៅការអភិវឌ្ឍ ការបញ្ចេញកាបូនតិច ផ្សារភ្ជាប់នឹងគោលការណ៍ “ការទទួលខុសត្រូវរួមប៉ុន្តែក្នុងកម្រិតផ្សេងគ្នា និង ទៅតាមសមត្ថភាពរៀងៗខ្លួន”។

ជាមួយគ្នានេះដែរ កម្ពុជាក៏បានបង្ហាញនូវ គំនិតផ្តួចផ្តើមជាគន្លឹះមួយចំនួន ដែលស្របទៅ នឹងការប្តេជ្ញាចិត្ត ចំពោះការអនុវត្ត NDC ដែល គំនិតផ្តួចផ្តើមទាំងនោះនឹងត្រូវយកមកអនុវត្តក្នុង រយៈពេល ៥ឆ្នាំ ខាងមុខ ក្រោមផែនការយុទ្ធ- សាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ (NSDP) ថ្មី និងស្របទៅ នឹងគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាព របស់ កម្ពុជា ដែលត្រូវបានអនុម័តកាលពីឆ្នាំ២០១៨។ ការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់កម្ពុជា គឺបានបង្ហាញអំពីភាព ដឹកនាំរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ក្នុងការឆ្លើយតបនឹង ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ក្នុងនាមជាប្រទេស ដែលមានការអភិវឌ្ឍតិចតួច កម្ពុជាអាចសម្រេច បានទៅតាមទិសដៅ NDC របស់ខ្លួន ដោយមាន ការផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុអាកាសធាតុអន្តរជាតិគ្រប់គ្រាន់ និងការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យា។ កម្ពុជាបានដាក់ឱ្យដំណើរ ការនូវយន្តការសម្របសម្រួល ដោយមានការចូល រួមពីគ្រប់មជ្ឈដ្ឋាន ទាំងវិស័យឯកជន និងវិស័យ

សាធារណៈ។ យើងគឺមានការប្តេជ្ញាចិត្ត ចំពោះ ប្រតិបត្តិការរៀងទាត់និងការលើកកម្ពស់យន្តការ ទាំងនេះក្នុងគោលបំណង បំពេញទៅតាមតម្រូវ ការហិរញ្ញប្បទាន សម្រាប់ឆ្លើយតបទៅនឹងការ ប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

កិច្ចប្រជុំ ឧត្តមមន្ត្រីពិសេស សម្រាប់តំបន់ត្រីកោណ អភិវឌ្ឍន៍ កម្ពុជា-ឡាវ-វៀតណាម នៅប្រទេសឡាវ

ឯកឧត្តម អ៊ាង សុផល្លត រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងបរិស្ថាន បានដឹកនាំប្រតិភូក្រសួងបរិស្ថាន ចូលរួមកិច្ចប្រជុំ ឧត្តមមន្ត្រីពិសេសសម្រាប់តំបន់ត្រីកោណអភិវឌ្ឍន៍ កម្ពុជា-ឡាវ-វៀតណាម (CLV-DTA Special Senior Officials' Meeting) នៅខេត្តសាឡាវ៉ាន ប្រទេសឡាវ នៅថ្ងៃអង្គារ ១៣ រោច ខែមិគសិរ ឆ្នាំកុរ ឯកស័ក ព.ស.២៥៦៣ ត្រូវនឹងថ្ងៃទី២៤ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩។

កិច្ចប្រជុំនេះបានពិភាក្សាផ្ដោតលើការត្រួតពិនិត្យវឌ្ឍនភាពនៃការអនុវត្តសេចក្តីសម្រេចនៃកិច្ចប្រជុំកំពូលCLVលើកទី១០ និងកិច្ចប្រជុំឧត្តមមន្ត្រីCLVលើកទី១២ ហើយបានពិភាក្សាលើការរៀបចំកិច្ចប្រជុំកំពូលCLVលើកទី១១ ដែល

នឹងត្រូវប្រព្រឹត្តទៅនៅខែមីនា ឆ្នាំ២០២០ នៅទីក្រុងវៀងចន្ទ ប្រទេសឡាវ។

សូមបញ្ជាក់ថា ប្រតិភូកម្ពុជាដែលចូលរួមកិច្ចប្រជុំនេះ មានតំណាងមកពីក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ក្រសួងបរិស្ថាន ក្រសួងមហាផ្ទៃ ក្រសួងការបរទេស និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ក្រសួងផែនការ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ក្រសួងផែនការ ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ក្រសួងទេសចរណ៍ ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា ព្រមទាំងរដ្ឋបាលខេត្តទាំង៤ (ក្រចេះ ស្ទឹងត្រែង រតនៈគិរី និងមណ្ឌលគិរី)។

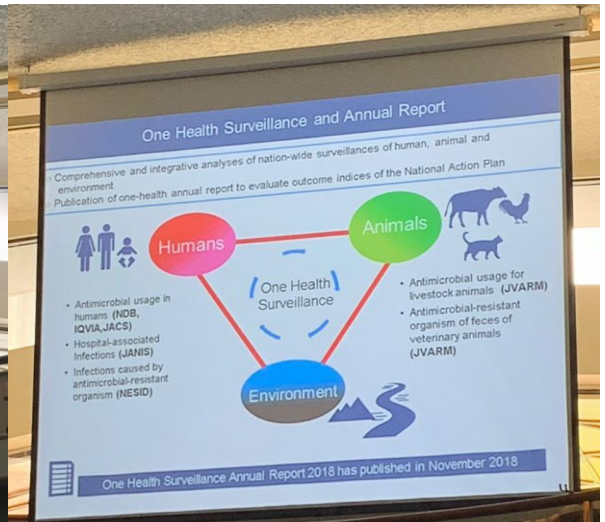
កិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់លើសេចក្តីព្រាង ស្តីពីផែនការសកម្មភាពក្នុងតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិកខាងលិច

លោកស្រី មាស ច័ន្ទធីតា អគ្គនាយករង អគ្គនាយកដ្ឋានចំណេះដឹង និងព័ត៌មានបរិស្ថាន បានចូលរួមកិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់ លើសេចក្តីព្រាងស្តីពី «ផែនការសកម្មភាពនៅក្នុងតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិកខាងលិចនិងគណនេយ្យភាពពហុវិស័យ ដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងភាពស៊ាំនឹងឱសថប្រឆាំងមេរោគ» នៅទីក្រុងម៉ានីឡា ប្រទេសហ្វីលីពីន។ កិច្ចប្រជុំនេះរៀបចំនិងគាំទ្រដោយ អង្គការសុខភាពពិភពលោក WHO និងមានការចូលរួមពី វិស័យពាក់ព័ន្ធមានដូចជា វិស័យសុខាភិបាល កសិកម្ម និងវិស័យបរិស្ថាន សរុបសមាជិកចូលរួមប្រមាណ ៥០រូប។

កម្មវត្ថុនៃកិច្ចពិភាក្សារួមមាន៖

១. ដើម្បីបង្ហាញពីសេចក្តីព្រាងនៃយន្តការទទួលខុសត្រូវ ដែលរួមបញ្ចូលទាំងបទដ្ឋាន បទបញ្ញត្តិ និងការអនុវត្តល្អៗ ដែលនឹងក្លាយជាផ្នែកមួយនៃការតាមដានរបស់ប្រទេសនីមួយៗ។
២. ដើម្បីពិនិត្យមើលលើការទទួលខុសត្រូវ និងការយល់ស្របជាមួយក្នុងចំណោមអ្នកពាក់ព័ន្ធ និងយន្តការពិនិត្យ តាមដានសំខាន់ៗដទៃទៀត។
៣. គាំទ្រដល់ការចូលរួមកំរិតខ្ពស់ ដើម្បីឆ្ពោះទៅរកការបង្កើតបរិយាកាសមួយ សម្រាប់ការគាំទ្រនិងការទទួលខុសត្រូវទៅវិញទៅមកនូវគណនេយ្យភាព ដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងភាពស៊ាំនឹងឱសថប្រឆាំងមេរោគ នៅក្នុងវិស័យដែលពាក់ព័ន្ធ។

សិក្ខាសាលាថ្នាក់តំបន់ស្តីពី

“Antimicrobial Resistance in Asia” ទីក្រុងប៉េណាំង ប្រទេសម៉ាឡេស៊ី

លោកស្រី មាស ច័ន្ទធីតា អគ្គនាយករង នៃអគ្គនាយកដ្ឋានចំណេះដឹង និងព័ត៌មានបរិស្ថាន បូលរួម Regional Workshop on Antimicrobial Resistance in Asia នៅទីក្រុងប៉េណាំង នៃប្រទេសម៉ាឡេស៊ី។ សិក្ខាសាលានេះ រៀបចំឡើងក្រោមអធិបតីភាព ឯកឧត្តមអនុរដ្ឋមន្ត្រីនៃក្រសួងសុខាភិបាលប្រទេសម៉ាឡេស៊ី និងមានការសហការរៀបចំដោយ South-Center និង Third Work Network រួមមានការចូលរួមពី អង្គការ WHO, FAO, OIE, UNEP និងប្រទេសក្នុងតំបន់អាស៊ីខាងត្បូង អាស៊ីអាគ្នេយ៍ និងតំបន់ប៉ាស៊ីហ្វិក ចំនួន ៥៤ប្រទេស សរុបសមាជិកចូលរួមសរុបប្រមាណ ១២០រូប។

សិក្ខាសាលា មានគោលបំណង៖

១. ស្វែងយល់ពីស្ថានភាព ភាពសំខាន់និងឱសថប្រឆាំងមេរោគ AMR ពីបណ្តាប្រទេសនីមួយៗ ព្រមទាំងគោលនយោបាយក្នុងការឆ្លើយតប។
២. ការចែករំលែកព័ត៌មាន និងបទពិសោធន៍ថ្មីៗ ពីប្រទេសនីមួយៗ លើការអនុវត្តការងារភាពសំខាន់និងឱសថប្រឆាំងមេរោគ AMR តាមវិស័យ(វិស័យសុខាភិបាល វិស័យកសិកម្ម និងវិស័យបរិស្ថាន)។
៣. បន្តអនុវត្ត និងរៀបចំផែនការសកម្មភាពសម្រាប់ពេលអនាគត។

បញ្ជាក់ផងដែរថា ក្រសួងបរិស្ថាន បានសហការរៀបចំសេចក្តីព្រាង នៃផែនការសកម្មភាពពហុវិស័យស្តីពី ភាពសំខាន់និងឱសថប្រឆាំងមេរោគជាមួយ ក្រសួងសុខាភិបាល និងក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ហើយនឹងបញ្ចប់នៅចុងឆ្នាំ២០១៩។

រួមគ្នាដើម្បីមេត្រីភាពបរិស្ថាន

ចូលរួមកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ប្លាស្ទិកទាំងអស់គ្នា

ចូលរួមប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាថ្មីៗនិងការប្រើប្រាស់ធនធានមេត្រីភាពបរិស្ថាន

ចូលរួមសកម្មភាពមេត្រីភាពបរិស្ថាន និងថែរក្សាអត្តសញ្ញាណធម្មជាតិ

លើកកម្ពស់ការស្រលាញ់បរិស្ថាន និងចូលរួមការងារបរិស្ថានទាំងអស់គ្នា

ចូលរួមគាំពារបរិស្ថាន អភិរក្សធនធានធម្មជាតិ និងការប្រព្រឹត្តិអកុស្តស្នូម

ស្រលាញ់បរិស្ថាន គឺស្រលាញ់ជីវិតរបស់យើង

Facebook : ministry of environment.com
E-mail : rewardsandincentive.moe@gmail.com

ផ្នែកទី ២

វិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យា

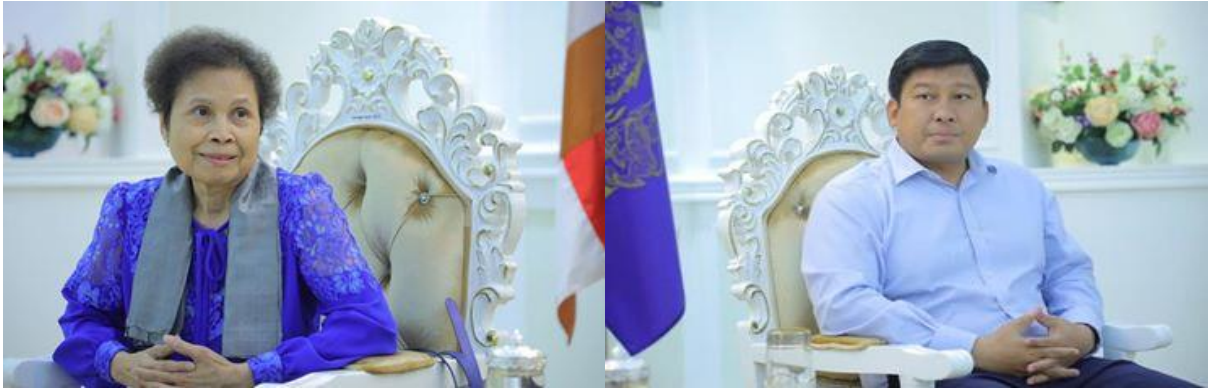
UNESCO គាំទ្រការបណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្ស លើមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យានៅកម្ពុជា

ជំនួបជាមួយ លោក សាជា អ៊ូម៉ា អាឡាម (Sardar Umar Alam) តំណាងអង្គការយូណេស្កូ ថ្មីប្រចាំកម្ពុជា **ឯកឧត្តម សាយ សំរោល** រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន និងជាប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព បានលើកឡើងអំពីគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ជំរុញការសិក្សាស្រាវជ្រាវទៅលើ ផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យា ដែលបានរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ដល់ការអភិវឌ្ឍប្រទេស។ ជាមួយគ្នានេះដែរ ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រី មានប្រសាសន៍ថា គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្ររបស់ក្រសួងបរិស្ថាន គឺគាំទ្រ និងលើកទឹកចិត្តដល់ការបណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្ស លើផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យានៅកម្ពុជាឱ្យបានច្រើនថែមទៀត។ លោក សាជា អ៊ូម៉ា អាឡាម បាន

បញ្ជាក់ពីការគាំទ្រដល់ប្រទេសកម្ពុជា ជាពិសេសបង្កើតកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាង ក្រសួងបរិស្ថាន និងអង្គការយូណេស្កូ សម្រាប់គម្រោងបណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្សទៅលើ មុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យា។ ជាមួយគ្នានេះដែរ UNESCO គ្រោងនឹងបញ្ជូនអ្នកជំនាញ នៃកម្មវិធីប្រចាំតំបន់របស់ខ្លួនមកធ្វើការសិក្សាលើផែនការអនុវត្តគម្រោងកម្មវិធីសិក្សាវិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យានៅកម្ពុជា ឆាប់ៗនាពេលខាងមុខ។

ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រី ចាត់ទុកលោកស្រី ហ៊ុល សុវណ្ណម្លី ជាអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រធម្មជាតិដ៏កម្ររបស់កម្ពុជា

ឯកឧត្តម សាយ សំអាល់ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន បានអនុញ្ញាតឱ្យ **លោកស្រី ហ៊ុល សុវណ្ណម្លី** ជាសាស្ត្រាចារ្យបណ្ឌិតនៃសារមន្ទីរប្រវត្តិសាស្ត្រ ប៉ារីស ចូលរួមសម្តែងការគួរសម និងពិភាក្សាការងារ។ មានប្រសាសន៍គោរពជូនឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រី លោកស្រីសាស្ត្រាចារ្យបណ្ឌិត បានសម្តែងនូវកិត្តិកើប និងបង្ហាញអំពីប្រវត្តិខ័ត្តស្វីក្នុងការសិក្សារៀនសូត្រ បទពិសោធន៍នៃការបង្រៀននិស្សិតបរទេស និងចំណង់ចំណូលចិត្តក្នុងការសិក្សាស្រាវជ្រាវ ចងក្រង និងស្វែងយល់ពីប្រភេទសត្វ និងរុក្ខជាតិ រហូតត្រូវបានអនុរដ្ឋាភិបាលទទួលស្គាល់ជា អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រធម្មជាតិប្រទេសបារាំង ហើយបច្ចុប្បន្នបម្រើការងារនៅសារមន្ទីរប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់ប្រទេសបារាំង។ ជាមួយគ្នានេះ លោកស្រីសាស្ត្រាចារ្យបណ្ឌិត ក៏បានបង្ហាញពីបំណង និងឆន្ទៈ ដើម្បីរួមចំណែកជាមួយក្រសួងបរិស្ថានក្នុងការសិក្សាស្រាវជ្រាវ ចងក្រង និងរៀបចំប្រភេទសត្វ និងរុក្ខជាតិ ដែលមាននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាទុកជាឯកសារសិក្សា និងជាមរតកសម្រាប់កូនចៅជំនាន់ក្រោយបានចងចាំរៀនសូត្រ និងបណ្តុះផ្នត់គំនិតច្នៃប្រឌិត និងរកឃើញថ្មីក្នុង

ផ្នែកជីវៈសាស្ត្រ សម្រាប់ជាអត្តសញ្ញាណសម្បត្តិធម្មជាតិរបស់ជាតិ។ ជាការឆ្លើយតប ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រី បានស្វាគមន៍យ៉ាងកក់ក្តៅដែលបានជួបលោកស្រីសាស្ត្រាចារ្យបណ្ឌិត និងបានចាត់ទុកលោកស្រីជាអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រធម្មជាតិដ៏កម្រ របស់កម្ពុជា។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រី បានគាំទ្រចំពោះបំណងរបស់លោកស្រី និងបានបង្ហាញពីការខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ក្រសួង ក្នុងការងារគ្រប់គ្រង និងអភិរក្សធនធានធម្មជាតិ និងជីវៈចម្រុះរបស់កម្ពុជា ជាពិសេសលើកទឹកចិត្តឱ្យលោកស្រីសាស្ត្រាចារ្យបណ្ឌិត ចូលរួមជាមួយក្រសួងបរិស្ថានក្នុងការជួយជ្រោមជ្រែងលើគម្រោងរៀបចំឱ្យមានសារមន្ទីរធម្មជាតិភ្នំពេញ មជ្ឈមណ្ឌលវិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យា និងចូលរួមជាបច្ចេកទេសក្នុងការធ្វើឱ្យមជ្ឈមណ្ឌលស្រាវជ្រាវ និងអភិរក្សរកស៊ីរក្សាភ្នំគូលែន ក្លាយជាតំបន់មានសក្តានុពល សម្រាប់ការលើកកម្ពស់អត្តសញ្ញាណធម្មជាតិនិងជីវៈសាស្ត្រនៅកម្ពុជា សម្រាប់សិស្ស និស្សិត អ្នកស្រាវជ្រាវ អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រ រួមគ្នាសិក្សាអភិវឌ្ឍន៍ និងអភិរក្សនូវធនធានទាំងអស់ឱ្យកាន់តែសម្បូរបែប និងជាកេរ្តិ៍ដំណែល និងមនុស្សជាតិ។

ដែនជម្រកសត្វព្រៃស្រែពក បង្ហាញពីបច្ចេកវិទ្យាថ្មី នៃការស្រូបយកទឹកសំណើមពីបរិយាកាសទុកសម្រាប់ប្រើប្រាស់

ដែនជម្រកសត្វព្រៃស្រែពក សម្បូរណ៍ដោយធនធានធម្មជាតិ និងជីវៈចម្រុះ ព្រមទាំងផ្លូវស៊ីលផងនោះ កាលពីពេលថ្មីៗនេះ ក៏បានបង្ហាញអំពីបច្ចេកវិទ្យាថ្មីសន្លាងមួយទៀត គឺជាឧបករណ៍ សម្រាប់ស្រូបយកសំណើមជាតិទឹកពីបរិយាកាស ឬ ទឹកសន្សើម ដើម្បីស្តុកទឹកសម្រាប់ប្រើប្រាស់នៅរដូវក្តៅ បានឈានចូលមកដល់។ លោក កែវ សុភក្ត្រ ប្រធានមន្ទីរបរិស្ថានខេត្តមណ្ឌលគិរី បានមានប្រសាសន៍ឱ្យដឹងថា នេះជាឧបករណ៍ថ្មីសន្លាងមួយទៀតដែលជាបច្ចេកវិទ្យាថ្មី ដើម្បីស្រូបយកសំណើមជាតិទឹកពីបរិយាកាស ទុកសម្រាប់ឱ្យមន្ត្រីឧទ្យានរក្សាប្រើប្រាស់។ លោកក៏បានថ្លែងដែរថា «ឧបករណ៍នេះ អាចស្រូបយកសំណើមជាតិទឹកពីបរិយាកាសបានប្រមាណជាង ២០លីត្រក្នុង ១ថ្ងៃ»។ លោកបញ្ជាក់ថា ឧបករណ៍នេះជាជំនួយឧបត្ថម្ភគាំទ្រពីសំណាក់អង្គការ WWF ដែលជាអង្គការដៃគូ។ ហើយការស្រូបយកនូវជាតិទឹកពីបរិយាកាស ឬ ទឹកសន្សើមនេះ គឺ

អ្នកជំនាញដែលរៀបចំដំឡើង បាននិងកំពុងយកទឹកដែលស្រូបយកបាន យកទៅវិភាគសិនដោយមិនទាន់អនុញ្ញាតឱ្យប្រើប្រាស់ឡើយ។ ទន្ទឹមគ្នានេះ លោកប្រធានមន្ទីរបរិស្ថានខេត្តមណ្ឌលគិរី បានសហការជាមួយ អង្គការដៃគូ WWF ត្រៀមដឹកទឹកដោយប្រើស៊ីទែនយកទៅបង្ហូរចូលក្នុង ថ្នាក់ត្រពាំងទឹកច្រប់ មួយចំនួននៅក្នុងដែនជម្រកសត្វព្រៃស្រែពក ដែលជាទីកន្លែងសត្វព្រៃចូលចិត្តមកផឹកទឹកជាប្រចាំ។

ការបោះជំហានឆ្ពោះទៅប្រើថាមពលស្អាត

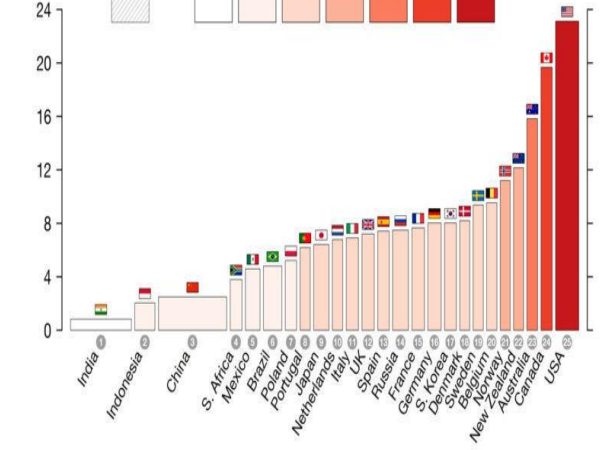
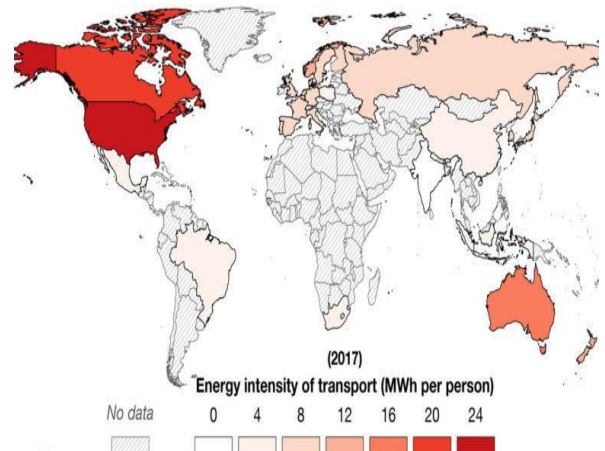
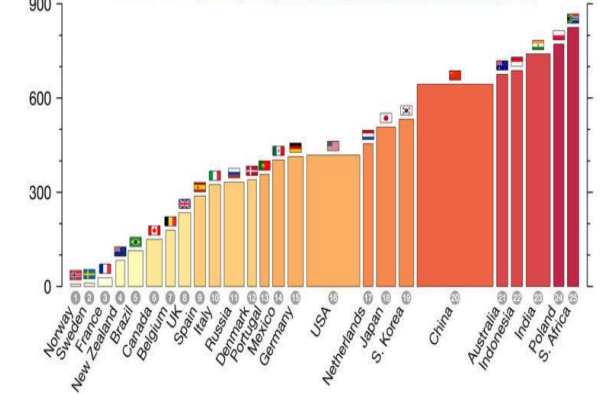
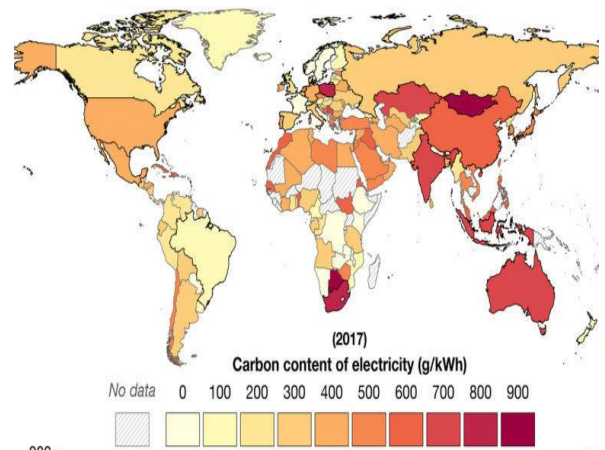
ការបោះជំហានឆ្ពោះទៅ ប្រើថាមពលស្អាត ជាកត្តាចាំបាច់ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងមហិច្ឆតា ពិភពលោកក្នុងការកាត់បន្ថយការកើនឡើងកម្ដៅ នៅលើពិភពលោក។ រហូតមកទល់បច្ចុប្បន្ននេះ តើមានប្រទេសណាខ្លះដែលខិតខំ ដើម្បីសម្រេច បាននូវមហិច្ឆតាខាងលើ? យើងសង្កេតឃើញថា មានប្រទេសចំនួន ២៥ ដែលបាននិងកំពុងខិតខំ ប្រឹងប្រែង ក្នុងរយៈពេលមួយទសវត្សរ៍ចុងក្រោយ ដើម្បីបោះជំហានទៅប្រើថាមពលស្អាត។ ការប្រើ ថាមពលស្អាត ការកាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័ន កាបូនចេញពីគ្រឿងម៉ាស៊ីន អាចសម្រេចបាន លឿនបំផុត នៅពេលមានប្រទេសជាច្រើនកាត់ បន្ថយការប្រើប្រាស់ធុងថ្នាំ ហើយដាក់មកប្រើ ថាមពលកែច្នៃឡើងវិញដែលមានតម្លៃថោក។ ក្នុង ចំណោមប្រទេស ដែលបានព្យាយាមកាត់បន្ថយ កាបូនពីក្នុងថាមពលអគ្គិសនីមាន បណ្តាប្រទេស នៅអឺរ៉ុប និងអាមេរិកខាងជើង ដែលបានកាត់ បន្ថយស្ទើរតែទាំងស្រុង ដោយមិនសូវពឹងផ្អែក

លើការប្រើប្រាស់ធុងថ្នាំ ហើយបង្កើននូវការប្រើ ប្រាស់ថាមពលកែច្នៃឡើងវិញ ខណៈដែលប្រទេស មួយចំនួននៅអាស៊ី ដូចជា ជប៉ុន កូរ៉េខាងត្បូង ឥណ្ឌា ឥណ្ឌូនេស៊ី បានពឹងផ្អែកកាន់តែខ្លាំងលើ ធុងថ្នាំ ជាពិសេសគឺ ប្រទេសចិន។ ការប្រើប្រាស់ មធ្យោបាយធ្វើដំណើរស្អាត (មិនសូវប៉ះពាល់ដល់ បរិស្ថាន) ការប្រើប្រាស់ថាមពលអគ្គិសនីស្អាត រាប់បញ្ចូលទាំង ការប្រើប្រាស់យានយន្តដើរដោយ ចរន្តអគ្គិសនីផងដែរ។ ប៉ុន្មានទសវត្សកន្លងមក តម្លៃយានយន្តដើរដោយចរន្តអគ្គិសនី បានធ្លាក់ ចុះ ហើយមានប្រទេសជាច្រើនកំពុងបង្កើតច្បាប់ ដើម្បីបញ្ឈប់ការប្រើប្រាស់យានយន្ត ដើរដោយ ប្រេងម៉ាស៊ូត។ ការប្រើប្រាស់មធ្យោបាយ ធ្វើ ដំណើរស្អាត មិនមែនពឹងផ្អែកតែលើបច្ចេកវិទ្យាថ្មី ប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែត្រូវគិតទៅលើការប្រើប្រាស់ មធ្យោបាយធ្វើដំណើរដែលមានប្រសិទ្ធភាព និង ចំណាយអស់តិច ដូចជា ការប្រើប្រាស់រថយន្តក្រុង ជាដើម។ ក្នុងនោះគេសង្កេតឃើញបណ្តាប្រទេស

នៅអឺរ៉ុប និងអាមេរិកខាងជើង ដែលបានបង្កើនការប្រើប្រាស់មធ្យោបាយធ្វើដំណើរ ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនិងចំណាយអស់តិច។ ការប្រើប្រាស់ថាមពលអគ្គិសនីប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងចំណាយអស់តិច ការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពក្នុងការប្រើប្រាស់ថាមពលអគ្គិសនី ជាកត្តាចាំបាច់ ដើម្បីកាត់បន្ថយការកើនឡើងនូវកម្ដៅ ដែលបណ្តាលមកពីការបំភាយឧស្ម័នកាបូន។ លំនៅដ្ឋាន នៅប្រទេសជាច្រើន បាននិងកំពុងប្រើប្រាស់ថាមពលតិចជាងកាលពីទសវត្សរ៍កន្លងទៅ។ ថ្វីបើយ៉ាងនេះក៏នៅមានប្រទេសមួយចំនួន ដូចជា ចិន និងអាហ្វ្រិកខាងត្បូង ដែលកំពុងប្រើប្រាស់ថាមពលកាន់តែច្រើន ដោយសារតែជីវភាពប្រជាជនមានភាពប្រសើរឡើង។ ថាមពលដើរដោយផ្លូវស៊ីល និងការចាប់កាបូន ការគាំទ្ររបស់រដ្ឋាភិបាលមួយចំនួន លើការប្រើប្រាស់ថាមពលដើរដោយផ្លូវស៊ីល គឺគ្រាន់តែជាការគាំទ្រក្លែងក្លាយ ដើម្បីកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ធូលីថ្ម ប្រេង និងហ្គាស ប៉ុណ្ណោះ។ កត្តាសំខាន់គឺ ការរួមបញ្ចូលគ្នានូវការប្រើប្រាស់ថាមពលដើរដោយផ្លូវស៊ីល និងការចាប់ និងរក្សាទុកកាបូន។ បច្ចុប្បន្នមានស្ថានីយចាប់ និងរក្សាទុកកាបូនធំៗ ចំនួន ១៨ លើពិភពលោក ដែលអាចចាប់ CO₂ បានរហូតដល់ ៣២លានតោនក្នុងមួយឆ្នាំ។ ជារួម ទោះបីមានប្រទេសជាច្រើននៅលើពិភពលោក ខិតខំប្រឹងប្រែងដើម្បីឆ្ពោះទៅប្រើថាមពលស្អាតក៏ដោយ ប៉ុន្តែមានប្រទេសមួយចំនួនមិនទាន់សម្រេចគោលដៅនៅឡើយទេ។

ប្រភព៖

<https://www.weforum.org/agenda/2018/12/ten-charts-show-how-the-world-is-progressing-on-clean-energy>

ការបំពាក់បច្ចេកវិទ្យាលើឌីម៉ាល់ ដើម្បីប្រមូលព័ត៌មានដូច ជ្រូន (Drone)

ការបង្កើតជ្រូន (drone) ខ្នាតតូច ឆ្លងកាត់ការស្រាវជ្រាវជាច្រើន ប៉ុន្តែអ្វីដែលជាការលំបាកសម្រាប់អ្នកស្រាវជ្រាវ គឺការបង្កើតជ្រូន (drone) ខ្នាតតូច ដើម្បីឱ្យវាអាចហោះលើលំហអាកាសបានយូរ។ ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការនេះ អ្នកស្រាវជ្រាវនឹកឃើញគំនិតមួយ គឺបំពាក់បន្ទះអេឡិចត្រូនិចនៅលើខ្លួនឌីម៉ាល់។ បន្ទះនេះអាចសាកថ្មដោយមិនបាច់ប្រើខ្សែ ហើយអាចប្រមូលព័ត៌មានគ្រប់ទីកន្លែងដែលឌីម៉ាល់ហោះទៅដល់។ បន្ទះនេះត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយ វិស្វករសាកលវិទ្យាល័យវ៉ាស៊ីនតោន។ បន្ទះនេះមានឧបករណ៍ផ្ដោត និងថ្មដែលអាចដំណើរការបាន ៧ម៉ោង ហើយមានទម្ងន់ ១០២ក្រាម។ ឌីម៉ាល់ដែលលូតលាស់ពេញលេញអាចយោងទម្ងន់បន្ថែមបានរហូតដល់៣/៤នៃទម្ងន់ខ្លួនរបស់វា នៅពេលវាស្រូបយកទឹកដុះ និងលម្អផ្កាពេលវិលត្រឡប់មកសំបុកវិញ។ ដូច្នេះវាអាចទ្របន្ទះអេឡិចត្រូនិច ដែលបំពាក់នៅលើ

ខ្លួនវាបាន។ លោក Gollakotta មកពីសាកលវិទ្យាល័យវ៉ាស៊ីនតោន បានលើកឡើងនៅលើសេចក្តីផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានថា «នេះជាលើកដំបូងហើយដែលបានបង្ហាញថា យើងអាចប្រើសត្វល្អិតជំនួសឱ្យ drone។ យើងជ្រើសរើសយកឌីម៉ាល់មកប្រើ ដោយសារវាមានទំហំតូចល្មមដើម្បីយោងថ្មដែលមានទំហំតូច សម្រាប់ដំណើរការប្រព័ន្ធប្រមូលទិន្នន័យរបស់យើង ហើយវាអាចវិលត្រឡប់មកសំបុកវិញនៅរៀងរាល់យប់ ដើម្បីឱ្យយើងអាចសាកថ្មបានដោយមិនចាំប្រើខ្សែ»។ ប្រព័ន្ធនេះអាចកំណត់ទីតាំងណាមួយបាន ដោយពិនិត្យតាមដានទៅលើកម្លាំងរលកសញ្ញា ដែលមានចម្ងាយរហូតដល់ ៨០ ម៉ែត្រ។ ទិន្នន័យដែលប្រមូលបាននឹងត្រូវផ្ទេរពេលឌីម៉ាល់ត្រឡប់មកកាន់សំបុកវិញ។

ប្រភព៖ <https://www.weforum.org/.../bumblebees-bearing-high-tech-back...>

រចនាអត្ថបទដោយ ៖ លោកស្រី ជាតិ មារតី

ជម្រកចំណាយពេល ៥០ ឆ្នាំ ផលិតយន្តហោះក្នុងស្រុកលើកដំបូង

យន្តហោះដឹកអ្នកដំណើរបាន ៨៨ នាក់ Mitsubishi Regional Jet (MRJ) ដែលជា យន្តហោះដំបូងគេ បានសាងសង់នៅប្រទេស ជប៉ុន តាំងពីទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៦០ បានចាប់ផ្តើម ការហោះហើរ ដើម្បីទទួលបានការបញ្ជាក់សិទ្ធិ ហោះហើរកាលពីខែមុន នៅទីក្រុងម៉ូស្កូសឡេក រដ្ឋធានី រ៉ាស៊ីនតោន ដើម្បីបំពេញតម្រូវការផ្នែក អាកាសចរ។ យន្តហោះថ្មី ក្រុមហ៊ុន Mitsubishi Heavy Industries នេះកំពុងធ្វើការសាកល្បង ហោះហើរនៅលើផ្ទៃមេឃ ខណៈដែលគូប្រជែង ពួកគេកំពុងលក់ចេញនូវប្រតិបត្តិការ សម្រាប់ យន្តហោះដែលមានកៅអីចំនួន១៦០។ ក្រុមហ៊ុន Boeing គ្រោងនឹងទិញ ៨០% នៃប្រតិបត្តិការ ពាណិជ្ជកម្មរបស់ក្រុមហ៊ុន Embraer ក្នុងការរក ស៊ីរ៉ូមទុនគ្នាមួយ ខណៈក្រុមហ៊ុន Bombardier កាលពីឆ្នាំមុនបានលក់ការគ្រប់គ្រងគម្រោងយន្ត ហោះប្រភេទ C Series របស់ខ្លួនឱ្យទៅក្រុមហ៊ុន

Airbus និងកំពុងស្វែងរកជម្រើស “យុទ្ធសាស្ត្រ” សម្រាប់ប្រតិបត្តិការយន្តហោះ ក្នុងតំបន់ខ្លួន។ យោងតាមក្រុម ឧស្សាហកម្មផលិតយន្តហោះ ជប៉ុន បានឱ្យដឹងថា ទឹកប្រាក់ដែលអាចទទួល បានគឺមានចំនួន ១៣៥ ពាន់លានដុល្លារអាមេរិក នៅក្នុងការលក់ក្នុង រយៈពេលពីរទសវត្សរ៍ រហូត ដល់ឆ្នាំ២០៣៧ ជាពិសេសនៅលើទីផ្សារសម្រាប់ យន្តហោះដែលមានកៅអីតិច។ ក្នុងនាមជាអ្នក ផ្គត់ផ្គង់គ្រឿងបន្លាស់យន្តហោះz ដល់ក្រុមហ៊ុន Boeing ជាយូរមកហើយនោះ ក្រុមហ៊ុន Mitsubishi Heavy កំពុងអភិវឌ្ឍយន្តហោះ MRJ ដើម្បីចាក ចេញពីស្រមោលអតិថិជនរបស់ខ្លួន។ បន្ទាប់ពី ចំណាយយ៉ាងហោចណាស់ ២ពាន់លានដុល្លារ ក្នុងរយៈពេលជាងមួយទសវត្សរ៍នេះ ក្រុមហ៊ុន កំពុងស្វែងរក ការបញ្ជាក់ការហោះហើររបស់យន្ត ហោះខ្លួន និងចាប់ផ្តើមការដឹកជញ្ជូនដើម្បីបង្កើត ដៃគូជាមួយក្រុមហ៊ុន ANA Holdings ។

**ក្រុមហ៊ុន Toyota សហការជាមួយទីភ្នាក់ងារអវកាសជប៉ុន JAXA
ដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍យានអវកាស សម្រាប់បើកនៅលើផែនព្រះចន្ទ**

ក្រុមហ៊ុន TOYOTA បានសហការជាមួយ ទីភ្នាក់ងារអវកាសជប៉ុន(JAXA) ដើម្បី អភិវឌ្ឍន៍យានអវកាសស្វ័យប្រវត្តិដំណើរការ ដោយ v ថាមពលពន្លឺព្រះអាទិត្យ ដែលមានសមត្ថភាព ដឹកអវកាសយានិកនៅលើផែនព្រះចន្ទ ដោយ មិនចាំបាច់ស្លៀកពាក់ឈុតអវកាស។ យានគំរូ របស់ Toyota ដែលបង្ហាញឱ្យឃើញនៅក្នុងវីដេអូ ថ្មី និងរូបភាពជាច្រើននៅសប្តាហ៍នេះ នឹងត្រូវ ចេញឡើង ដើម្បីដឹកអវកាសយានិកពីរនាក់ និង ដំណើរការលើថាមពលពន្លឺព្រះអាទិត្យ និងបច្ចេក វិជ្ជាអាគុយឥន្ធនៈ។ យាននេះ អាចត្រូវបានប្រើ ដើម្បីរុករកចម្ងាយ ១០.០០០គីឡូម៉ែត្រ លើផែន ព្រះចន្ទ ដោយទីភ្នាក់ងារ JAXA មានគោល បំណងបាញ់បង្ហោះប្រព័ន្ធយានអវកាស នៅក្នុង ឆ្នាំ២០២៩។ បើតាមប្រធានទីភ្នាក់ងារអវកាស JAXA លោក ហ៊ីរ៉ូស៊ី យ៉ាម៉ាកាវ៉ា យានដឹកមនុស្ស ដែលមានកាប៊ីនប្រើសម្ពាធទំនាញ ដូចលើផែនដី

គឺជាធាតុមួយ ដែលនឹងដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ ក្នុងការរុករកពេញលេញ និងប្រើប្រាស់ផែនព្រះចន្ទ។ លោកបន្តថា កាប៊ីនមានសម្ពាធនៅ ខាងក្នុង នឹងអនុញ្ញាតឱ្យយានអវកាសនេះដឹក អវកាសយានិកដើម្បីឆ្លងកាត់ផែនព្រះចន្ទ ដ៏សែន វែង។ គួរបញ្ជាក់ផងថា ទីភ្នាក់ងារអវកាសជប៉ុន JAXA គ្រោងនឹងចាប់ផ្តើមបញ្ជូនមនុស្សទៅធ្វើ បេសកកម្មរុករកផែនព្រះចន្ទ នៅក្នុងឆ្នាំ២០៣០ ខាងមុខនេះ ប៉ុន្តែ ជំហានដំបូងត្រូវការបច្ចេកវិទ្យា ដើម្បីគាំទ្រពួកគេអោយបានជាមុនសិន ។

ប្រភព៖ <http://www.apsaracentral.com/en/article/9651>

អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រជាង ២០០នាក់ ជឿជាក់ថាប្រភពឡើងវិញនៃចរន្ត បន្ទាប់ពីកេរ្តិ៍ឈ្មោះកាឡាក់ស៊ីថ្មី

កាឡាក់ស៊ីរាប់សែន ដែលអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រ ពុំធ្លាប់ឃើញពីមុន បានបង្ហាញខ្លួនក្នុងផែនទីនៃ ផ្ទៃមេឃពេលរាត្រីថ្មីមួយ ដែលបង្កឱ្យមានការ ភ្ញាក់ផ្អើលខ្លាំងបំផុត ។ អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រមួយក្រុម ដែលនៅពីក្រោយកិច្ចការអង្កេតទីអវកាស ដែល ពុំធ្លាប់មានពីមុនមកបានអះអាងថា របកគំហើញ របស់ពួកគេបានលាតត្រដាងឱ្យជឿជាក់ថា អាចកំណត់ ស៊ីជម្រៅមួយចំនួនរបស់ចក្រវាឡ រួមមាន ទាំង លក្ខណៈរូបវិទ្យា របស់ប្រហោងខ្មៅ និងរបៀប វិវត្តន៍ខ្លួននៃកញ្ចក់កាឡាក់ស៊ីផ្សេងៗជាដើម។

អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រជាង២០០នាក់ មកពី១៨ប្រទេស បានចូលរួមក្នុងការសិក្សាថ្មីខាងលើ ដែលបាន ប្រើប្រាស់បច្ចេកទេស វ៉េឌីយ៉ូ អាស់ស្ត្រូណូមី (Radio Astronomy) ដើម្បីអង្កេតមើលផ្ទៃមេឃ មួយផ្នែកនៅអង្គរគោលខាងជើង ហើយបានរក ឃើញប្រភពពន្លឺដែលពុំធ្លាប់បានឃើញ នាពេល កន្លងមកចំនួន ៣០០.០០០ ហើយពួកវាត្រូវ ក្រុមអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រជឿជាក់ថាជា កាឡាក់ស៊ី យ៉ាងពិតប្រាកដ។

ការធ្វើដំណើរទៅកាន់ឋានព្រះចន្ទ
ជាញឹកញយគ្រោះថ្នាក់ និងចំណាយប្រាក់ច្រើន
ប៉ុន្តែមានប្រទេសច្រើនអាចសម្រេចគោលដៅនេះបាន

ដំណើររុករកលំហអាកាស ជាកិច្ចការមួយប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់ និងចំណាយទឹកប្រាក់ច្រើនសន្លឹកសន្លាប់ ហើយមានតែសហរដ្ឋអាមេរិកទេ ដែលបានបញ្ជូនមនុស្សទៅជាន់ឋានព្រះចន្ទ ប៉ុន្តែក៏មានប្រទេសជាច្រើនទៀតបានបង្ហោះផ្កាយរណបសិប្បនិម្មិតរបស់ខ្លួន ទៅកាន់ឋានព្រះចន្ទដែរ។ ប្រទេសទាំងនោះមានដូចជា ៖

១. សហរដ្ឋអាមេរិក មានបេសកកម្មជាច្រើនក្នុងការនាំមនុស្សទៅកាន់ឋានព្រះចន្ទ ក្នុងកំឡុងចុងទសវត្ស ឆ្នាំ១៩៦០ និងដើមទសវត្ស ឆ្នាំ១៩៧០ ដោយក្នុងនោះបេសកកម្មដែលបានទទួលជោគជ័យដំបូងគេគឺ អាប៉ូឡូទី១១ នៅក្នុងឆ្នាំ១៩៦៩ ដែលលោក Neil Armstrong បានជាន់លើឋានព្រះចន្ទ។ បន្ទាប់មក បេសកកម្មទាំងនោះត្រូវបានរំសាយរហូតដល់ ឆ្នាំ២០១៣ ទើបមានការបាញ់ បង្ហោះយានអវកាសទៅឋានព្រះចន្ទម្តងទៀត។

២. សហភាពសូវៀត ៖ សូវៀត មិនត្រឹមតែជាអ្នកបាញ់បង្ហោះយានអវកាស ទៅក្នុងលំហ

ដំបូងគេទេ ហើយថែមទាំងមានយានអវកាសចុះចតលើភពក្រៅមួយមុនគេបង្អស់ផងដែរ ដោយបេសកកម្មទាំងនោះធ្វើឡើង ក្នុងកំឡុងពេលឆ្នាំ១៩៥៨ និងឆ្នាំ១៩៧៦។

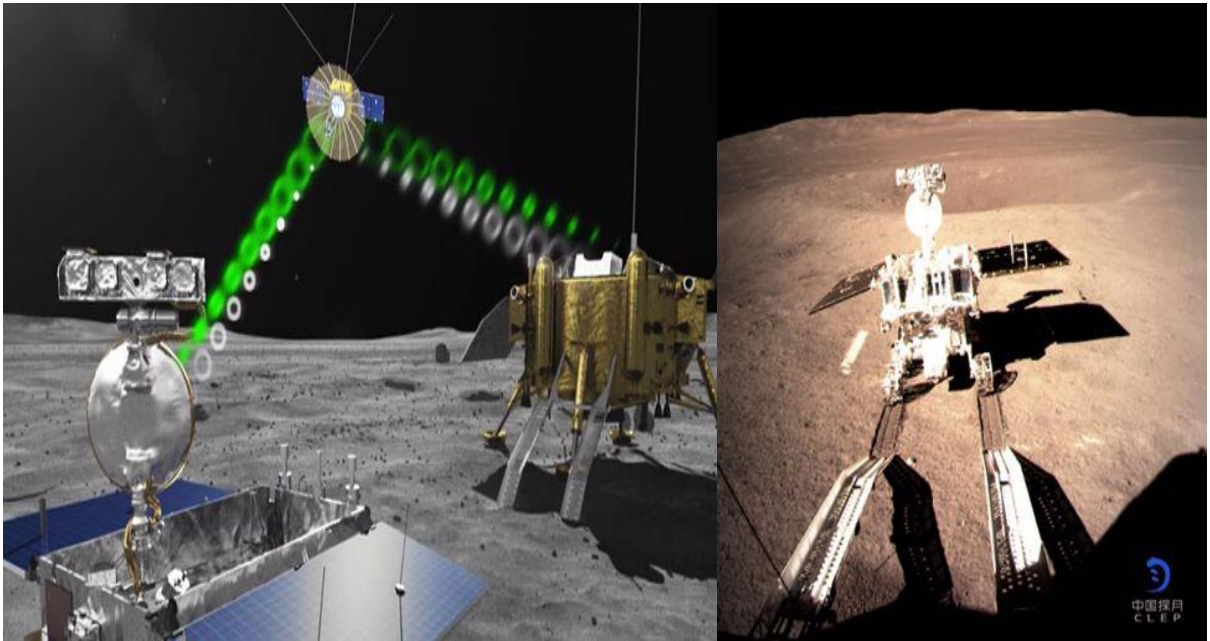
៣. ជប៉ុន ៖ ជប៉ុនបានអភិវឌ្ឍន៍ផ្នែកបច្ចេកវិទ្យាយ៉ាងខ្លាំង រហូតដល់អាចបង្ហោះផ្កាយរណបទៅឋានព្រះចន្ទចំនួន ២ដង គឺផ្កាយរណប The Hiten នៅឆ្នាំ១៩៩០ និង Selene ឆ្នាំ២០០៧ តែត្រូវបាន បុកទង្គិចនឹងផ្ទៃព្រះចន្ទទាំង ពីរដង។

៤. ចិន ៖ បានបង្ហោះផ្កាយរណបទៅព្រះចន្ទដំបូងគេ ឆ្នាំ២០០៧ និងបន្តបេសកកម្មនេះរហូតដល់ខែមករា ឆ្នាំ២០១៩ ក៏បានបង្ហោះផ្កាយរណបមួយទៅព្រះចន្ទដែរ។

៥. ឥណ្ឌា ក៏ធ្លាប់បានបង្ហោះផ្កាយរណបទៅឋានព្រះចន្ទម្តងដែរកាលពីឆ្នាំ២០០៨ និង

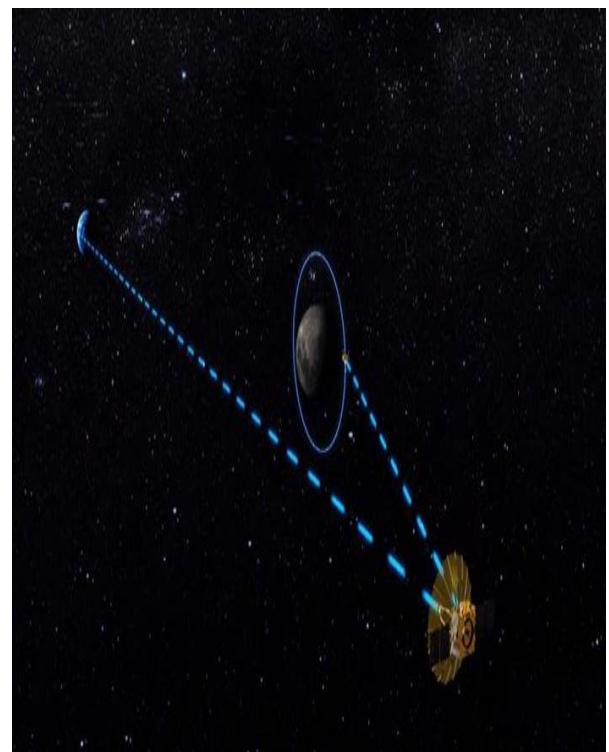
៦. អង្គភាពលំហអាកាសអឺរ៉ុប ក៏បានបញ្ជូនផ្កាយរណបទៅកាន់ឋានព្រះចន្ទ កាលពីឆ្នាំ២០០៤ កន្លងទៅ។

របស់ប្រទេសចិន បើកបរនៅចុងឆ្ងាយបំផុតនៃឋានព្រះចន្ទ

ទីភ្នាក់ងារអវកាសជាតិចិន បាននិយាយ ថា យានមនុស្សយន្តស្រាវជ្រាវឋានព្រះចន្ទ របស់ ចិន បានបើកបរចុងឆ្ងាយបំផុតនៃឋានព្រះចន្ទ។ ទីភ្នាក់ងារអវកាសចិនក៏បានបញ្ជាក់ដែរថា យាន មនុស្សយន្ត Yutu-2 (Jade Rabbit-2) បាន បើកបរលើផ្ទៃឋានព្រះចន្ទ ម៉ោង ១០:២២ នាទី ល្ងាចថ្ងៃព្រហស្បតិ៍សប្តាហ៍នេះ(ម៉ោងក្នុងតំបន់) ពេលគឺប្រហែល ១២ម៉ោង បន្ទាប់ពីការចុះចត របស់យានអវកាស ឆាងអឺ (Chang'e-4)។ ជាមួយគ្នានេះដែរ រដ្ឋបាលអវកាសជាតិចិន បាន ចេញផ្សាយរូបភាពមួយចំនួន ដោយយានមនុស្ស យន្តបង្ហាញដានផ្លូវ បន្ទាល់ដោយយានមនុស្ស យន្តនេះ ខណៈដែលវាចាកចេញពី យានអវកាស ប៉ុន្តែរដ្ឋបាលនេះមិនបានបញ្ជាក់ថា តើយាននេះ ធ្វើដំណើរបានឆ្ងាយប៉ុណ្ណានោះទេ។ គួរបញ្ជាក់ ផងដែរថា រដ្ឋាភិបាលក្រុងប៉េកាំង កំពុងចំណាយ លុយរាប់ពាន់លានដុល្លារ ចូលក្នុងកម្មវិធីអវកាស

ដំណើរការដោយយោធារបស់ខ្លួន ដោយសង្ឃឹម ថានឹងមានស្ថានីយអវកាសមានមនុស្ស នៅឆ្នាំ ២០២២ខាងមុខ ហើយទីបំផុតនឹងបញ្ជូនមនុស្ស ទៅលេងនៅភពព្រះចន្ទ ។

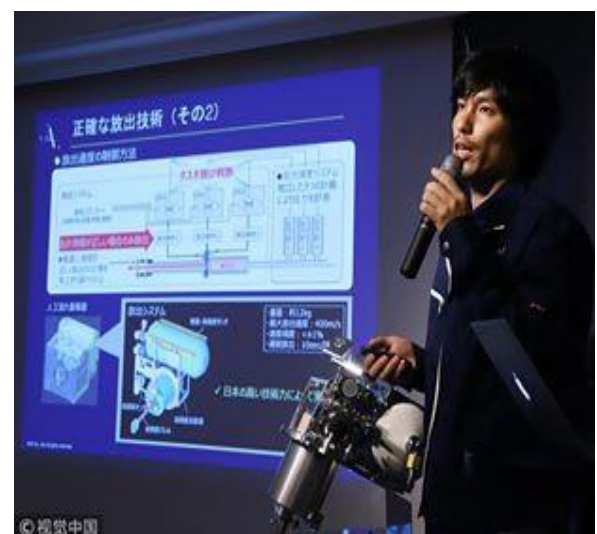

ប្រទេសជប៉ុនទទួលបានជោគជ័យក្នុងការបាញ់បង្ហោះ គ្រាប់រុក្ខតថ្មី ផ្ទុកផ្កាយរណបសរុប ៧គ្រឿង ទៅកាន់គន្លងតារាវិថី

រដ្ឋាភិបាលក្រុងតូក្យូបានបាញ់បង្ហោះរុក្ខត Epsilon-4 នៅក្នុងថ្ងៃសុក្រនេះ ដោយវាបាននាំយកផ្កាយរណបតូចៗចំនួន ០៧គ្រឿង ចេញពីមជ្ឈមណ្ឌលអវកាស Uchinoura ស្ថិតនៅក្នុងខេត្ត Kagoshima ភាគនិរតីប្រទេស ឡើងទៅកាន់គន្លងតារាវិថីប្រកបដោយជោគជ័យ ដោយក្នុងនោះមានមួយគ្រឿង អាចបង្កើតព្រឹត្តិការណ៍ទេពច្យុតសិប្បនិម្មិតបាន។ នេះគឺជា ការបាញ់បង្ហោះផ្កាយចុងក្រោយបំផុតរបស់ជប៉ុន និងត្រូវបានធ្វើឡើងបន្ទាប់ពី មានការដាក់ចេញនូវវិធានការថ្មីមួយ ជម្រុញឱ្យមានការអភិវឌ្ឍសកម្មភាពនៅទីអវកាស ដោយមានការចូលរួមពី វិស័យឯកជន ខណៈការបាញ់បង្ហោះនេះជាលើកដំបូងដែលគ្រាប់រុក្ខតប្រភេទ Epsilon ដឹកជញ្ជូនផ្កាយរណបច្រើនគ្រឿង។ គួរបញ្ជាក់ថា ផ្កាយរណបទាំង ៧គ្រឿងខាងលើ ត្រូវបានផលិតឡើងដោយ

ក្រុមហ៊ុនឯកជន និងសាកលវិទ្យាល័យ ១០ផ្សេងពីគ្នា ហើយទីភ្នាក់ងារអវកាសជប៉ុនក៏បានទទួលស្គាល់ផងដែរថា គ្រាប់រុក្ខតEpsilon-4 បានយកផ្កាយរណបទាំងនេះទៅកាន់គន្លងផែនដី ដោយជោគជ័យ ក្នុងរយៈពេលតែ ៥០នាទី ប៉ុណ្ណោះ បន្ទាប់ពីចេញនៅរយៈកម្ពស់ ៥១៤ គីឡូម៉ែត្រពីផ្ទៃផែនដី។

ផ្នែកទី ៣

សុខភាព និងបរិស្ថាន

ក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវ រកឃើញថង់ឆ្មាស្ទឹក ៤០គីឡូក្រាម ក្នុងពោះត្រីបាឡែនចាប់មួយក្បាល នៅឆ្នេរសមុទ្រហ្វីលីពីន

ហ្វីលីពីន៖ ត្រីបាឡែនមួយក្បាលត្រូវបានគេប្រទះឃើញងាប់ និងបានស្រង់ចេញពីទឹកសមុទ្រ នៅហ្វីលីពីន កាលពីថ្ងៃសៅរ៍សប្តាហ៍មុន ហើយជាមួយគ្នានេះ អ្នកស្រាវជ្រាវពិតជាភ្ញាក់ផ្អើលយ៉ាងខ្លាំង ក្រោយរកឃើញថង់ឆ្មាស្ទឹកប្រមាណ ៤០គីឡូក្រាម ក្នុងពោះរបស់វា។ បើតាមក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវផ្នែកសមុទ្រមកពីសារមន្ទីរ The D' Bone Collector ក្នុងទីក្រុង Davao កោះ Mindanao បន្ទាប់ពីពិនិត្យសាកសពត្រីបាឡែននេះរួច ពួកគេបានរកឃើញ ថង់ឆ្មាស្ទឹកប្រមាណ ៤០គីឡូក្រាម ដោយរួមមាន បាវអង្ករចំនួន១៦ ថង់ច្រកផ្លែចេកចំនួន៤ និងថង់ទំនិញជាច្រើនប្រភេទទៀត នៅក្នុងពោះរបស់សត្វត្រីបាឡែន។ យោងតាមរបាយការណ៍ឆ្នាំ២០១៧ របស់អង្គការ

Ocean Conservancy បានបង្ហាញថា មិនឥណ្ឌូណេស៊ី ថៃ និងវៀតណាម កំពុងបោះចោលផ្លាស្ទិកចូលទៅក្នុងមហាសមុទ្រ ច្រើនជាងប្រទេសនៅទូទាំងពិភពលោក បូកបញ្ចូលគ្នាទៅទៀត។ បើតាមអ្នកដឹកនាំផ្នែកសមុទ្រ ឈ្មោះថា Darrell Blatchley ដែលជាម្ចាស់នៃសារមន្ទីរ D' Bone Collector បាននិយាយថា ក្នុងរយៈពេល ១០ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ បន្ទាប់ពីពិនិត្យសត្វផ្សាតសមុទ្រ និងត្រីបាឡែនប្រមាណ ៥៧ក្បាល ក្នុងចំណោមសត្វត្រីទាំងនោះត្រូវបានរកឃើញថា ស្លាប់ដោយសារតែសំរាម និងឆ្មាស្ទឹកនៅក្នុងពោះ។

ប្រភព ៖

<http://www.phnompenhreporter.com/article/67100>

តោះ! ទៅមើលពិភពសត្វនៅក្រោមបាតបឹង ទន្លេ និងព្រែក

យើងទាំងអស់គ្នា ប្រហែលជាមិនធ្លាប់ មានឱកាសមុជចុះទៅក្រោមបាតបឹង ព្រែក ទន្លេ ដើម្បីមើលត្រីជាង ១០០០០ ប្រភេទ ដែលកំពុង ប្រឈមនឹងបាត់បង់បន្តិចម្តងៗនោះទេ។ នាពេល ថ្មីៗនេះ ត្រីដែលយើងធ្លាប់ស្គាល់មានជាង ២០% កំពុងប្រឈមនឹងគ្រោះថ្នាក់ ឬ ត្រីខ្លះបានផុតពូជ បាត់ទៅហើយ។ ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយជាចំណេះដឹង និងជាការស្វែងរកសេរីដល់ បរិស្ថានដ៏ស្រស់ ត្រកាលប្លែកភ្នែកក្រោមបាតបឹង ទន្លេ និងព្រែក លោក David Herasimtschuk ដែលជាអ្នក ជំនាញចិត្តរូប បានផ្តិតយកកម្រងរូបភាពត្រី និង សត្វក្នុងទឹកដ៏ស្រស់ស្អាតមកបង្ហាញពួកគេយើង ទាំងអស់។ លោក Herasimtschuk បានលើក ឡើងថា ៖ «សត្វទាំងនេះ កំពុងប្រឈមនឹងការ បាត់បង់បន្តិចម្តងៗ ហើយគ្មាននរណាដឹងថា នៅ ក្រោមបាតបឹង ទន្លេ និងព្រែក មានសត្វដ៏ស្រស់

ស្អាត និងសម្បូរបែបដូច្នេះឡើយ»។ លោកបាន បន្ថែមទៀតថា «មនុស្សភាគច្រើន ស្គាល់ច្បាស់ ត្រីមីម៉ូ (clown fish) ដែលចូលចិត្តសម្ងំរស់នៅ តាមផ្កាថ្ម ប៉ុន្តែពួកគាត់មិនសូវស្គាល់ត្រីផ្លោង ត្រីចង្វារ និងត្រីល្អិតៗផ្សេងទៀត ដែលរស់នៅ តាមបឹង ព្រែក និងទន្លេក្បែរផ្ទះគាត់ឡើយ»។ ដើម្បីទប់ស្កាត់នូវ ការបាត់បង់ធនធានទឹកសាប ទាំងនេះ លោក Herasimtschuk ព្យាយាមអប់រំ សាធារណជនឱ្យយល់ដឹងអំពី ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ទឹកសាប និងជំរុញឱ្យប្រជាជនការពារសត្វទាំង នោះតាមរយៈ ការថតជាឯកសារសត្វទឹកសាប នៅក្នុងព្រែក ទន្លេ នៅអាមេរិកខាងជើង ពីព្រោះ បរិស្ថានទាំងនេះ មិនត្រឹមតែជាទីជម្រកសម្រាប់ រុក្ខជាតិ និងសត្វក្នុងទឹកប៉ុណ្ណោះទេ វាជួយទ្រទ្រង់ ដល់ជីវិតសត្វនៅលើគោក និងមនុស្សផងដែរ។

របនាអត្ថបទដោយ ៖ លោកស្រី ជាតិ មារតី

ប្រទេសកូរ៉េខាងត្បូង ហាមឃាត់ការប្រើថង់ប្លាស្ទិកមិនរលាយនៅតាមផ្សារទំនើបទាំងអស់

ក្រសួងបរិស្ថាននៃ ប្រទេសកូរ៉េខាងត្បូង បានលើកឡើងថា ការបង្ក្រាបលើក្រុមហ៊ុនផលិត ថង់ប្លាស្ទិក និងអ្នកប្រើប្រាស់ ក្នុងគោលបំណង អភិរក្សធនធានធម្មជាតិ និងគ្រប់គ្រងកាកសំណល់ កែច្នៃឡើងវិញ។ ក្រុមមន្ត្រីកូរ៉េខាងត្បូងកំពុងចាត់ វិធានការបង្ក្រាប លើផលិតផលផ្សេងៗទៀត ដោយរួមទាំង បំពង់ប៊ីតធ្វើអំពីជ័រ ប្លាស្ទិកជាដើម។ ពាក់ព័ន្ធនឹងចំណាត់ការខាងលើនេះ ផ្សារទំនើប ចំនួន ២.០០០កន្លែង និងហាង ១១.០០០កន្លែង ប៉ះពាល់ដោយការហាមប្រាម ដែលបានចូលជា ធរមាន នៅថ្ងៃទី០១ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៩ ខណៈ ផ្សារ និងហាងទាំងនោះត្រូវបានហាមឃាត់មិនឱ្យ ប្រើប្រាស់ថង់ប្លាស្ទិក ដោយឥតគិតថ្លៃឡើយ។ ប៉ុន្តែច្បាប់ថ្មីនេះមានន័យថា ថង់ប្រើបានតែ១ដង (ថង់ប្លាស្ទិក) នឹងត្រូវបានដាក់ឱ្យនៅក្រៅច្បាប់ លើកលែងតែទំនិញសើម ដូចជា សាច់ ឬ ត្រី ជាដើម។ ហើយនរណាម្នាក់ដែល ត្រូវចាប់បាន ចំពោះការរំលោភច្បាប់នេះ អាចប្រឈមនឹងការ ផាកពិន័យ ៣លានរ័ល ឬ ស្មើនឹង ២.៩៨០\$

ស្របពេលដែលអតិថិជននឹងត្រូវបានផ្តល់ជូននូវ ជម្រើស ដូចជា ថង់ក្រណាត់ និងក្រដាស ជំនួសវិញ។

ភូមិមួយនៅប្រទេសជប៉ុន ស្ទើរតែគ្មានសំរាមបង្គិចសោះ

ភូមិ Kamikatsu ស្ថិតនៅព័ទ្ធជុំវិញ ដោយ វាលស្រែ និងព្រៃភ្នំភាគខាងលិចកោះ Shikoku នៃប្រទេសជប៉ុន។ វាជាភូមិតូចមួយ មានប្រជាជន រស់នៅមិនដល់ទៅ ១.៧០០នាក់ឡើយ។ កាលពី ប៉ុន្មានទសវត្សរ៍កន្លងទៅ ភូមិនេះក៏មានការកែច្នៃ សំរាមដែរ ដោយដុតនៅក្នុងវាលលំហ ឬ កប់ក្នុង ដី។ ប៉ុន្តែគម្រោង បំបាត់ឡដុតសំរាមថ្មីត្រូវ បរាជ័យ ធ្វើឱ្យអ្នកភូមិរិះរកវិធីសាស្ត្រថ្មី ដើម្បីប្រែ ក្លាយភូមិរបស់ខ្លួន ឱ្យទៅជាភូមិដែលគ្មានសំរាម

នៅមុន និងត្រឹមឆ្នាំ២០២០។ បច្ចុប្បន្នជាង ៨០% នៃសំរាមនៅក្នុងភូមិនេះ មិនត្រូវបានយកទៅដុត ក្នុងឡដុតសំរាម ឬ ចាក់នៅទីលានចាក់សំរាម ឡើយ។ គម្រោងប្រែក្លាយភូមិនេះឱ្យក្លាយជាភូមិ ដែលគ្មានសំរាម គឺបានចាប់ផ្តើមជាង ២១ទសវត្សរ៍ មកហើយ។ ឡដុតសំរាម ត្រូវបានបង្កើតឡើង ក្នុងភូមិនេះ ប៉ុន្តែដោយសារតែការព្រួយបារម្ភ អំពីហានិភ័យ ដែលបង្កឡើងដោយឧស្ម័នពុល ដែលកាយចេញពីសំរាម អាជ្ញាធរនៅតំបន់នេះ

ក៏បានរិះរកមធ្យោបាយថ្មី ដើម្បីកាត់បន្ថយសំរាម ដោយព្រែកវាជាប្រភេទផ្សេងៗគ្នា គឺសំរាមដែល អាចប្រើប្រាស់ឡើងវិញ សំរាមអាចកែច្នៃឡើង វិញបាន និងសំរាមដែលអាចកាត់បន្ថយបាន។

សំរាមទាំងនេះ ត្រូវបានបែងចែកជា ៤៥ ប្រភេទផ្សេងៗគ្នា ហើយក្នុងចំណោម ៤៥ ប្រភេទនេះ គេបែងចែកជាប្រភេទធំៗដូចជា៖ សំណល់ម្ហូបអាហារ លោហៈ ក្រដាស ប្លាស្ទិក ដបកែវ ថាសដាក់ម្ហូបអាហារ គ្រឿងសង្ហារឹម គ្រឿងម៉ាស៊ីន ហើយប្រភេទធំៗទាំងនេះត្រូវ បែងចែកជាប្រភេទតូចៗទៀតគឺ លោហៈ ត្រូវ បែងចែកជា អាលុយមីញ៉ូម និងដែកថែប ក្រដាសត្រូវបែងចែកជា កាសែត ក្រដាសរឹង ក្រដាសកេស ក្រដាសកេសដែលមានស្រោម អាលុយមីញ៉ូម កែវក្រដាស ក្រដាសស៊ីឡាំងរឹង និងក្រដាសកាត់ជាបំណែកតូចៗ។ ការបែងចែក បែបនេះ បានធ្វើឱ្យសំរាមក្លាយទៅជាធនធាន ដែលមានគុណភាពខ្ពស់ អាចយកទៅកែច្នៃធ្វើអ្វី ផ្សេងទៀតបាន។

លោកស្រី Sakano ជាសហប្រធាន នៃកិច្ច ប្រជុំប្រចាំឆ្នាំ នៅក្នុងវេទិកាសេដ្ឋកិច្ច ពិភពលោក (World Economic Forum) នៅទីក្រុង Davos ឆ្នាំនេះ បានលើកឡើងថា «កាលពីដំបូងយើង ត្រូវការពេលវេលាខ្លះ ដើម្បីបញ្ចុះបញ្ចូលប្រជាជន ឱ្យបែងចែកសំរាម ប៉ុន្តែក្រោយមកទៀតប្រជាជន ទាំងនោះមិនត្រឹមតែសម្អាត និងបែងចែកសំរាម នៅផ្ទះរបស់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះទេ ថែមទាំងអនុវត្តវា នៅកន្លែងប្រមូល សំរាមទៀតផង។ លោកស្រី បានបន្ថែមទៀតថា «បច្ចុប្បន្ននេះ លោកអ្នកនឹង អាចមើលឃើញប្រជាជនបែងចែកសំរាមជា ៥ ទៅ

១០ប្រភេទ តាមផ្ទះ និងកន្លែងរក្សាទុកសំរាម។ គម្រោងនេះដំណើរការទៅដោយ ផ្អែកលើ គោលការណ៍ ៤ Ls គឺ ធ្វើតាមតំបន់ (Local) ចំណាយតិច (Low cost) ប៉ះពាល់តិចតួច (Low impact) និងប្រើបច្ចេកវិទ្យាទាប (Low tech)។

ប្រភព ៖ <https://www.weforum.org/.../the-inspiring-thing-that-happened...>
រចនាអត្ថបទដោយ ៖ លោកស្រី ជាតិ មារតី

លេកកម្ដៅសម្លាប់ប្រចៀវ ១/៣ នៅប្រទេសអូស្ត្រាលី

រយៈពេល ០២ថ្ងៃ កាលពីខែវិច្ឆិកា លេកកម្ដៅខ្លាំងបំផុតមិនធ្លាប់មានពីមុនមកនៅ ភាគខាងជើង ប្រទេសអូស្ត្រាលី បានសម្លាប់ ប្រចៀវប្រភេទ Spectacled flying foxes អស់ចំនួនមួយភាគបីនៃចំនួនប្រចៀវសរុប នៅ ប្រទេសអូស្ត្រាលី។ ប្រចៀវប្រភេទនេះ មិនអាច ទ្រាំទ្រនឹងសីតុណ្ហភាពលើសពី ៤២ អង្សាសេ បានឡើយ។ ប្រជាជននៅទីក្រុង Cairns នៃ ប្រទេសអូស្ត្រាលី បានឃើញសត្វប្រចៀវធ្លាក់ ពីលើដើមឈើ ចូលទៅក្នុងទីធ្លាខាងក្រោយផ្ទះ របស់ពួកគេ អាងហែលទឹក និងកន្លែងផ្សេង ទៀត។ ពេលលេកកម្ដៅកើនឡើង ក្រុមជួយ សង្គ្រោះសត្វព្រៃ បានឃើញសត្វប្រចៀវដែល នៅមានជីវិតប្រមូលផ្តុំគ្នានៅ មែកឈើកៀកៗ នឹងដី។ កាលពីសប្តាហ៍មុន ក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវ

ដែលមកពី សាកលវិទ្យាល័យវេស្តឺន ស៊ីឌនី (Western Sydney University) សន្និដ្ឋានថា ប្រចៀវប្រភេទខាងលើ បានស្លាប់អស់ប្រហែល ២៣.០០០ក្បាល ក្នុងព្រឹត្តិការណ៍លេកកម្ដៅ កាលពីថ្ងៃទី២៦-២៧ ខែវិច្ឆិកា។ តួលេខនេះ រាប់ដោយ ក្រុមស្ម័គ្រចិត្តជួយសង្គ្រោះសត្វព្រៃ ដែលបានទៅពិនិត្យមើល ជំរំសត្វប្រចៀវចំនួន ០៧កន្លែង បន្ទាប់ពី មានលេកកម្ដៅកើតឡើង (តួលេខអាចនឹងមានចំនួនលើសនេះ)។ ហើយ លោកបណ្ឌិត Justin Welbergen អ្នកជំនាញ ផ្នែកអេកូឡូស៊ី និងជាប្រធានក្រុមស្រាវជ្រាវ មក ពី សាកលវិទ្យាល័យខាងលើ ហើយក៏ជាប្រធាន សមាគមសត្វប្រចៀវអូស្ត្រាលី បានបញ្ជាក់ថា ព្រឹត្តិការណ៍នេះ មិនធ្លាប់កើតមាននៅភាគខាង ជើងប្រទេសអូស្ត្រាលីឡើយ ហើយព្រឹត្តិការណ៍

នេះក៏បានសម្លាប់ប្រចៀវផ្សេងៗទៀត (black flying fox) អស់ប្រហែល ១០.០០០ក្បាល ផងដែរ។ អ្នកជំនាញបានបង្ហាញការព្រួយបារម្ភ ចំពោះការស្រោចស្រង់សត្វប្រចៀវទាំងអស់នោះ។ លោកបណ្ឌិត David Westcott ជាប្រធាន កម្មវិធី ពិនិត្យតាមដានសត្វប្រចៀវថ្នាក់ជាតិ របស់រដ្ឋាភិបាលបានឱ្យដឹងថា ចំនួនសត្វប្រចៀវ បានថយចុះជាងពាក់កណ្តាល ក្នុងរយៈពេល មួយទសវត្សរ៍កន្លងទៅនេះ។ កាលពីមុនសត្វ ប្រចៀវស្លាប់ដោយសារព្យុះស៊ីក្លូន ប៉ុន្តែក្នុង រយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំនេះ លក់កម្ដៅ បង្កហានិភ័យ ធ្ងន់ធ្ងរដល់សត្វនេះ ដោយសារវាមិនអាចទ្រាំទ្រ នឹងអាកាសធាតុក្ដៅហែង។

នៅលើពិភពលោក ប្រចៀវប្រភេទ spectacled flying fox ត្រូវបានចុះក្នុងបញ្ជី IUCN ជា «សត្វមានដោយបង្ខ្រាប»។ អ្នកជំនាញ ព្រួយបារម្ភថា ការមិនចូលចិត្តរបស់សាធារណ ជនទៅលើ សត្វប្រចៀវ ដោយសារពួកគេបារម្ភ ខ្លាចឆ្លងជំងឺពីសត្វប្រចៀវ និងសំឡេងរំខាន របស់វានៅទីប្រជុំជន អាចនឹងរាំងស្ទះទៅដល់ ការងារអភិរក្សសត្វទាំងនេះ។ ហេតុដូច្នេះហើយ ទើបបានជាកាលពីសប្តាហ៍មុន ស្របពេល ដែលមានលក់កម្ដៅនៅ New South Wales អាជ្ញាធរនៅតំបន់នេះ បានព្រមានប្រជាជន មិនឱ្យចូលទៅជិតប្រចៀវ ខ្លាចពួកគេធ្វើបាប ប្រចៀវទាំងនោះ។

ប្រភព៖

<https://www.bbc.com/news/world-australia-46859000>

រចនាអត្ថបទដោយ ៖ លោកស្រី ជាតិ មារតី

លោកបណ្ឌិត Justin Welbergen

តើអ្នកចង់ស្លៀកសម្លៀកបំពាក់កែច្នៃពីឈើដែរឬទេ?

នៅក្នុងកម្មវិធីស្រមោលសរ ស្ត្រីទីមួយ របស់ប្រទេសហ្វាំងឡង់បានស្លៀកសម្លៀកបំពាក់ ធ្វើពីដើម Birch។ ការស្លៀកពាក់បែបនេះគ្មានអ្វី គួរឱ្យខ្មាសអៀននោះទេ ដោយសារតែគាត់គាំទ្រ បច្ចេកវិទ្យាថ្មី ដែលអាចកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ លើបរិស្ថាន ដោយសារតែឧស្សាហកម្មកាត់ដេរ។ សម្លៀកបំពាក់ ដែលស្លៀកដោយលោកជំទាវ Jenni Haukio ជាភរិយារបស់ប្រធានាធិបតីនៃ ប្រទេសហ្វាំងឡង់ ត្រូវបានកែច្នៃបង្កើតឡើង ដោយក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវមកពី សាកលវិទ្យាល័យ Aalto ប្រទេសហ្វាំងឡង់ ដោយប្រើបច្ចេកវិទ្យាថ្មី ហៅថា Ioncell ។ ក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវទាំងនោះ បានឱ្យដឹងថា ដំណើរការផលិតសម្លៀកបំពាក់ កែច្នៃពីឈើ មិនធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថានដូច សាច់កំណាត់ ដែលសំយោគពីសារធាតុផ្សេងឡើយ ហើយការផលិតនេះគឺយើងប្រើតែឈើ ដែល

បោះចោលប៉ុណ្ណោះ ដូចជា ឈើ ក្រដាសកាសែត បោះចោល ក្រដាសកាតុង សំបកឡាំងចាស់ៗ ដែលអាចយកទៅផលិតធ្វើជា សម្លៀកបំពាក់ កន្សែង អាវធំ និងស្រោមIPad ជាដើម។ លោកសាស្ត្រាចារ្យ Pirjo Kaariainen មកពី សាកលវិទ្យាល័យ Aalto សប្បាយចិត្តនឹងការ ផ្តល់មតិយោបល់លើ សម្លៀកបំពាក់ដែលផលិត រួច។

លោកស្រី ក៏បានលើកឡើងដែរថា ៖ «សម្លៀកបំពាក់នេះត្រូវបានច្នៃឡើងដោយ ក្រុម អ្នកច្នៃម៉ូតវ័យក្មេង និងក្រុមនិស្សិត ផ្នែកច្នៃម៉ូត នៅសាកលវិទ្យាល័យ Aalto ដែលចង់បង្ហាញពី ការគោរពដល់ធម្មជាតិ នៃប្រទេសហ្វាំងឡង់ និង គោរពដល់ ទំនៀមទម្លាប់របស់ស្ត្រីខ្លាំងនៅក្នុង ប្រទេសនេះ»។ លោកស្រី បានលើកឡើងថា សម្លៀកបំពាក់ដែល កែច្នៃពីឈើ មានគុណភាព

ល្អ ដោយសារវាទន់ រលោង ហើយស្រស់ស្អាត។ ឧស្សាហកម្មកាត់ដេរ បានធ្វើឱ្យមានការបន្សាយ ឧស្ម័នកាបូនចំនួន ១០% ក្នុងពិភពលោក និង ប្រើប្រែងអស់ជិត ៧០លានធុង ក្នុងមួយឆ្នាំ។ ដើម្បីផលិតសាច់កំណាត់ ធ្វើពីសារធាតុប៉ូលីអេ ស្ទែរ ដែលត្រូវការពេលជាង២០០ឆ្នាំ ដើម្បីរលាយ ពីផែនដី។ ដូច្នេះហើយ បានជាមានយុទ្ធនាការ អំពាវនាវឱ្យអតិថិជនកាត់បន្ថយការទិញ សម្លៀក បំពាក់ថ្មីៗ។ ប៉ុន្តែ ការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថរបស់ អតិថិជន ពិតជាមានការលំបាកណាស់នៅពេល ក្រុមហ៊ុនផលិតសម្លៀកបំពាក់ បង្កើនការផ្សព្វ ផ្សាយ និងបញ្ចុះតម្លៃ សំរាប់សម្លៀកបំពាក់ថ្មីៗ ជារៀងរាល់រដូវកាល។ ការផលិតសម្លៀកបំពាក់ពី វត្ថុធាតុដើម ធ្វើឱ្យមាននិរន្តរភាពដល់បរិស្ថាន ជា ជម្រើសដ៏ប្រសើរ។ លោកស្រី សាស្ត្រាចារ្យ Kaariainen បានលើកឡើងថា «យើងចង់ធ្វើឱ្យ មានការផ្លាស់ប្តូរជាប្រព័ន្ធ ដោយផលិតសម្លៀក បំពាក់ពីវត្ថុធាតុដើមដែលធានានិរន្តរភាពបរិស្ថាន និងផ្តល់ភាពស្រស់ស្អាតដល់អតិថិជន»។ ក្រៅពី ប្រើប្រាស់សម្លៀកបំពាក់កែច្នៃពីឈើ គឺមានវិធី ច្រើនទៀតដែល ជួយកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ទៅ លើបរិស្ថាន ដោយការទិញសម្លៀកបំពាក់ដុះ ផលិតផល ដែលបញ្ជាក់ប្រភពវត្ថុធាតុដើមច្បាស់ លាស់ ប្រើប្រាស់សម្លៀកបំពាក់ផលិតពីវត្ថុធាតុ ដើមធម្មជាតិ ដូចជា កប្បាស ទិញថង់ ចម្រោះ សម្រាប់ដាក់សម្លៀកបំពាក់ចូលក្នុង ម៉ាស៊ីនបោក គក់ ដើម្បីការពារមិនឱ្យសរសៃអំបោះហូរចូលទៅ ក្នុងប្រព័ន្ធទឹក។ល។

ប្រភព៖ <https://www.bbc.com/news/business-46598387>

រចនាអត្ថបទដោយ ៖ លោកស្រី ជាតិ មារតី

ស្នែងសត្វរមាស តម្លៃជាង ២លានដុល្លារ ត្រូវបានរឹបអូស

មន្ត្រីគយនៃទីក្រុងហុងកុង បានប្រកាសថា បានរឹបអូសស្នែងរមាស ទម្ងន់ជិត ១០០kg មានតម្លៃជាង ២លានដុល្លារអាមេរិក កាលពីចុងសប្តាហ៍កន្លងទៅ។ ស្នែងទាំងនេះត្រូវបានរឹបអូសនៅព្រលានយន្តហោះអន្តរជាតិហុងកុង ទម្ងន់ ៨២,៥ គីឡូក្រាម ដែលជាចំនួនច្រើនបំផុត មិនធ្លាប់មានក្នុងរយៈពេល ៥ឆ្នាំ នៃការជួញដូរសត្វព្រៃ។ ស្នែងរមាសទាំងនេះ ត្រូវបានរឹបអូសមុនពេលដែល ត្រូវដឹកជញ្ជូនចេញដោយឈ្មួញក្លែងបន្លំថា ជាគ្រឿងបន្លាស់រថយន្ត។ ប៉ុន្តែដោយ

មានការសង្ស័យ មន្ត្រីបានប្រើប្រាស់ការស្នើ x ដើម្បីស្តែន និងរកឃើញស្នែងរមាសតែម្តង។ ការដឹកជញ្ជូននេះត្រូវនាំចេញដំបូងពីប្រទេសអាហ្វ្រិកខាងត្បូង ក្នុងគោលបំណង ដឹកទៅកាន់ប្រទេសម៉ាឡេស៊ី។ តាមការប៉ាន់ស្មានបង្ហាញថា ស្នែងនេះមានតម្លៃប្រមាណ ១៦.៥ លានហុងកុង ឬប្រមាណ ២,១លានដុល្លារអាមេរិក។ គួរបញ្ជាក់ថា ស្រដៀងនឹងសត្វព្រៃផ្សេងៗទៀតដែរ ស្នែងរមាសត្រូវបានគេផ្តល់តម្លៃខ្លាំង សម្រាប់ធ្វើជា ឱសថបុរាណ ក៏ដូចជា ធ្វើជាគ្រឿងអលង្កាផងដែរ។

បញ្ហាប្រឈម ៥ ដែលកំពុងគម្រាមកំហែងដល់មហាសមុទ្រ

មហាសមុទ្រ គ្របដណ្តប់ផ្ទៃដី ៧០% នៃផ្ទៃដីសរុប។ ភពផែនដីស្រស់បំព្រង មហាសមុទ្រ ក៏ស្រស់បំព្រងដែរ។ ប៉ុន្តែមហាសមុទ្ររបស់យើង កំពុងប្រឈមនឹងការបំផ្លាញ ដែលបណ្តាលមកពី កត្តា ដូចខាងក្រោម៖

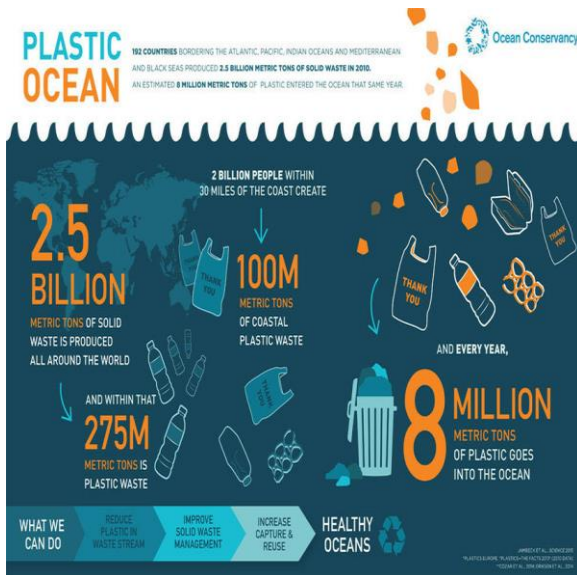

១. បម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ កំពុងគំរាមកំហែង យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដល់មហាសមុទ្រ ដោយវាធ្វើឱ្យមហា សមុទ្រកាន់តែក្តៅឡើងៗ និងធ្វើឱ្យទឹកសមុទ្រ មានកំហាប់ជាតិអាស៊ីតកើនឡើង។ ជាលទ្ធផល វានឹងធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់ ជីវិតសត្វ រស់នៅក្នុង

មហាសមុទ្រ។ បញ្ហាទាំងនេះ អាចត្រូវបានកាត់ បន្ថយតាមរយៈ ការជ្រើសរើសការញ៉ាំ និងការធ្វើ ដំណើររបស់យើងប្រកបដោយភាពឆ្លាតវៃ ដើម្បី កាត់បន្ថយការកើនឡើងនូវកម្ដៅលើភពផែនដី។

២. សំណល់ប្លាស្ទិក ជាង៥លានលានកោដិកំពុង អណ្តែតពាសពេញផ្ទៃមហាសមុទ្រ។ បញ្ហានេះ ត្រូវការអន្តរាគមន៍ជាបន្ទាន់ ដោយយើងត្រូវកាត់ បន្ថយការប្រើប្រាស់ប្លាស្ទិកដែលប្រើតែម្តងហើយ បោះចោល និងត្រូវការការគាំទ្រពីថ្នាក់ដឹកនាំ នៅ លើឆាកអន្តរជាតិ។

៣. អាហារគ្រឿងសមុទ្រ ដែលធានានូវនិរន្តរភាព ស្ទើរតែមួយភាគបីនៃស្តុកត្រី នៅលើពិភពលោក ត្រូវបាននេសាទលើសកម្រិត។ កាលពីមុន ត្រី មានច្រើនសន្លឹកសន្លាប់ ដូចជា Bluefin Tuna កំពុងប្រឈមនឹងភាពងាយរងគ្រោះ។ ហើយនៅ កោដនីយដ្ឋាន និងទីផ្សារអាហារគ្រឿងសមុទ្រ ក្នុងប្រទេសជាច្រើន កំពុងបម្រើម្ហូបអាហារគ្រឿង សមុទ្រដែលងាយរងគ្រោះ។ App ថ្មី ដូចជា Seafood Watch អាចជួយយើងឱ្យកំណត់ ប្រភេទសត្វសមុទ្រ ដែលកំពុងប្រឈមនឹងភាព ងាយរងគ្រោះ និងជ្រើសរើសអាហារស្រស់ៗ និង ធានានូវនិរន្តរភាព។

រចនាអត្ថបទដោយ ៖ លោកស្រី ជាតិ មារតី

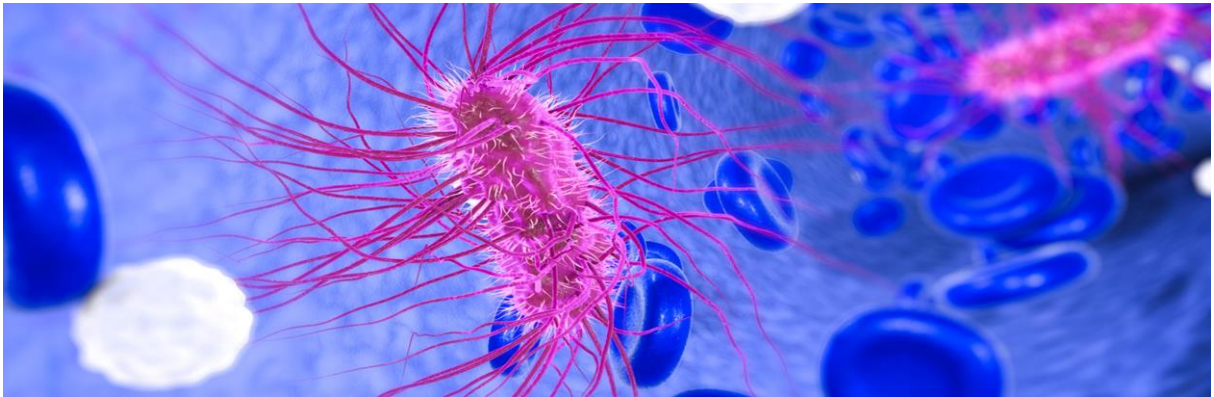
៤. តំបន់ការពារសមុទ្រ ក្រៅពីជាកន្លែងអភិរក្ស ជីវចម្រុះក្នុងទឹក តំបន់ការពារក្នុងមហាសមុទ្រ អាចដើរតួជាគណនីសន្សំ សម្រាប់សហគមន៍ នេសាទ។ ត្រីនៅក្នុងតំបន់ការពារ នឹងសម្បូរណ៍ កាន់តែច្រើនឡើងៗ ដោយវាសំគាល់ទៅបង្កាត់ពូជ នៅក្នុងតំបន់ទាំងនេះ។ ទោះបីជាតំបន់ទាំងនេះ មានអត្ថប្រយោជន៍ដ៏ច្រើនក្តី ប៉ុន្តែតំបន់ទាំងនេះ មិនមានគ្រប់គ្រាន់ នៅក្នុងមហាសមុទ្រឡើយ។ មហាសមុទ្រនៅលើពិភពលោកមានតំបន់ការពារ តែ ២% ប៉ុណ្ណោះ ខណៈដែលអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រ ប៉ាន់ស្មានថា យើងត្រូវបង្កើតតំបន់ការពារឱ្យបាន ៣០% នៃមហាសមុទ្រសរុប ដើម្បីជាទីជម្រក សម្រាប់ជីវចម្រុះក្នុងសមុទ្រ និងដើម្បីការពារ មហាសមុទ្ររបស់យើងឱ្យស្រស់បំព្រង។

៥. ការឧបត្ថម្ភដល់សហគមន៍នេសាទ ជារៀង រាល់ឆ្នាំរដ្ឋាភិបាលចំណាយ ៣៥ ពាន់លានដុល្លារ អាមេរិក ដើម្បីឧបត្ថម្ភទៅដល់សហគមន៍នេសាទ ដែលការឧបត្ថម្ភនេះ ភាគច្រើនជំរុញដល់ការ នេសាទខុសច្បាប់ ព្រោះវាអាចនាំដល់ការនេសាទ ត្រីហួសតម្រូវការ នាំឱ្យប៉ះពាល់ដល់ធនធានត្រី នៅក្នុងមហាសមុទ្រ។

ប្រភព៖ <https://www.weforum.org/agenda/2018/06/5-ways-we-can-improve-ocean-health/>

ប្រើបាក់តេរីបង្កើតកោសិកាចម្រោះទឹក ដែលអាចសម្លាប់បាក់តេរី

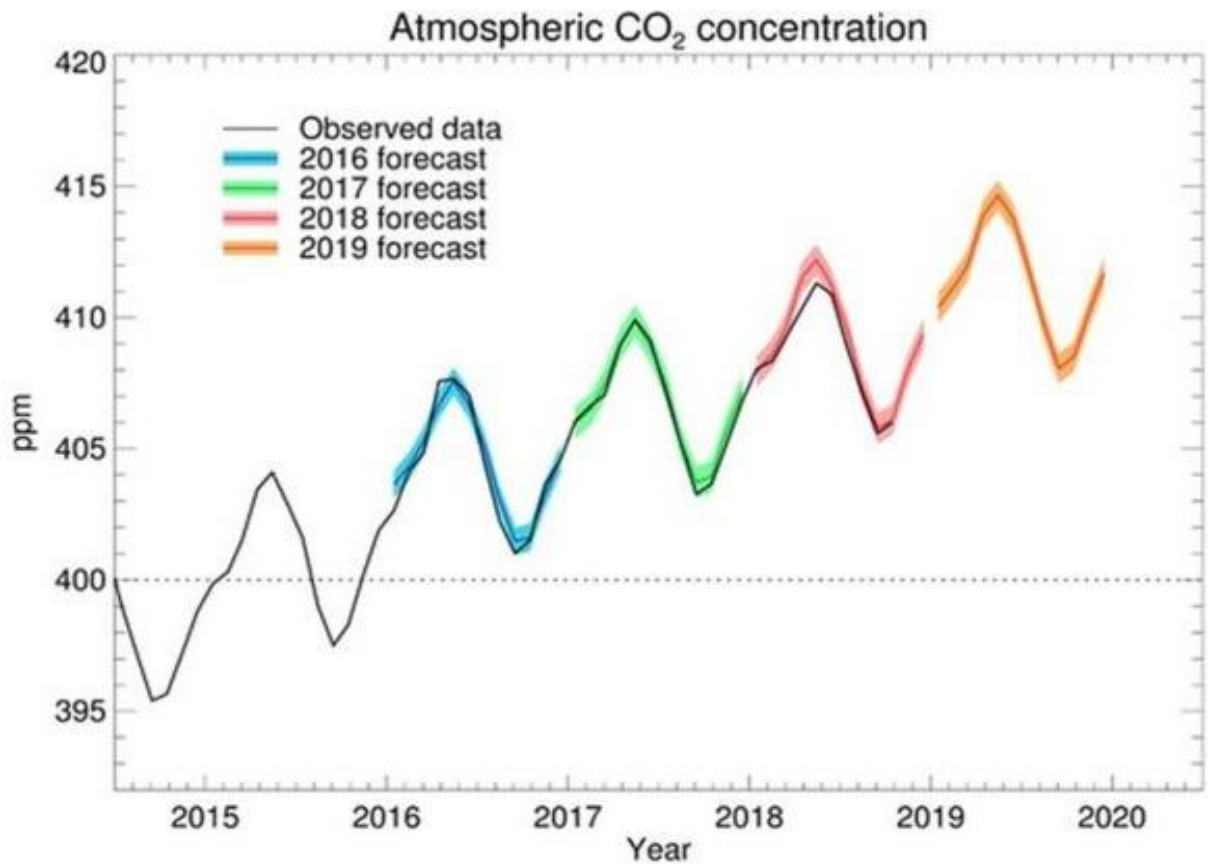

ក្នុងចំណោម ១០នាក់ មានមនុស្សលើសពីម្នាក់នៅលើពិភពលោក ដែលប្រឈមទៅនឹងកង្វះទឹកស្អាតទទួលបាន បើគិតត្រឹមឆ្នាំ ២០២៥ ប្រជាជននៅលើពិភពលោក ជាងពាក់កណ្តាលនឹងរស់នៅក្នុងតំបន់ដែលខ្វះខាតទឹកប្រើប្រាស់។ ហេតុដូច្នេះហើយ បានជាក្រុមវិស្វករ ដែលមកពីសាកលវិទ្យាល័យវ៉ាស៊ីនតោន រដ្ឋ St.Louis បានបង្កើតបច្ចេកវិទ្យាថ្មីមួយ ដែលអាចបន្សុទ្ធទឹកបាន ហើយបច្ចេកវិទ្យានេះ អាចបង្ការបាក់តេរី ឬ បង្ការការប្រមូលផ្តុំនៃពពួកបាក់តេរី និងមីក្រូសរីរាង្គផ្សេងទៀត ដែលរាំងស្ទះដល់លំហូរទឹក។ បច្ចេកវិទ្យាចម្រោះទឹកនេះ ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយប្រើបាក់តេរី ដែលអាចសម្លាប់បាក់តេរីគ្នាវាបាន។ លោក Srikanth Singamaneni សាស្ត្រាចារ្យ ផ្នែក Mechanical Engineering និង Material Science និងលោក Young-Shin Jun គឺជាសាស្ត្រាចារ្យផ្នែកថាមពលបរិស្ថាននិងគីមី និងក្រុមរបស់ពួកគាត់ បានប្រើប្រាស់ជំនាញរបស់ខ្លួនដើម្បីបង្កើតក្លាសបន្សុទ្ធទឹក ដោយប្រើប្រាស់សារធាតុ Graphene Oxide (GO) និងសែលុយឡូស ប្រភេទ Bacterial Nanocellulose ដែលអាចមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ជាប់បានយូរ និងមិនប៉ះ

ពាល់ដល់បរិស្ថាន។ ប្រសិនបើ បច្ចេកវិទ្យានេះ អាចពង្រីកទំហំកាន់តែធំ នោះវានឹងមានប្រយោជន៍ទៅដល់បណ្តាលប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ដែលកំពុងខ្វះទឹកប្រើប្រាស់។ លោក Singamaneni បានលើកឡើងថា «ប្រសិនបើអ្នកចង់បន្សុទ្ធទឹក ដែលមានមីក្រូសរីរាង្គនៅក្នុងនោះ សារធាតុ GO ដែលប្រើនៅក្នុងក្លាសនេះ អាចស្រូបយកពន្លឺព្រះអាទិត្យ ដើម្បីកម្ដៅក្លាសនេះ ហើយសម្លាប់បាក់តេរីដែលមានក្នុងទឹកនោះបាន»។ ក្រុមរបស់លោក Singamaneni បានយកក្លាសនេះទៅសាកល្បងជាមួយបាក់តេរី E-Coli ដោយយកក្លាសនេះទៅដាក់ឱ្យត្រូវពន្លឺថ្ងៃ។ ៣ នាទីក្រោយមកបាក់តេរីទាំងនោះបានស្លាប់អស់។ ដូច្នេះក្រុមការងារនេះបានកំណត់ថា ក្លាសដែលបង្កើតឡើងពីបាក់តេរីនេះ មានកម្ដៅលើសពី ៧០អង្សាសេ ដែលអាចបំផ្លាញកោសិកាបាក់តេរី E Coli បាន។ ប៉ុន្តែនៅពេលដែលពួកគេធ្វើតេស្តដូចគ្នាលើក្លាសដែលបង្កើតឡើងពី សែលុយឡូស bacterial nanocellulose គ្មានសារធាតុ GO ទេ បាក់តេរី E Coli នៅរស់ដដែល។

ប្រភព៖ <https://www.sciencedaily.com/releases/2019/01/190118145542.htm>

ឧស្ម័នកាបូនិច និងអេចកើនឡើងក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ ហើយជារៀងរាល់ឆ្នាំ កាបូនធម្មជាតិនៅលើផែនដីយថ្នះ

ព្រៃឈើ ស្រូបយកបរិមាណដ៏ច្រើននៃ ឧស្ម័នកាបូនិច ដែលបញ្ចេញដោយសកម្មភាព មនុស្ស។ ប៉ុន្តែនៅឆ្នាំនេះតំបន់ប៉ាស៊ីហ្វិក មាន អាកាសធាតុក្ដៅជាងមុន ធ្វើឱ្យដើមឈើ និង រុក្ខជាតិដុះលូតលាស់មិនសូវល្អ ហើយវាស្រូប យកឧស្ម័នបានតិចជាងមុន។ ជាលទ្ធផល អ្នក វិទ្យាសាស្ត្របានឱ្យដឹងថា ឆ្នាំ២០១៩ នឹងមាន កំណើនឧស្ម័នកាបូនិចច្រើនជាង ឆ្នាំ២០១៨។ បើតាមការឱ្យដឹងពីអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រ ការបំភាយ ឧស្ម័នកាបូនិចនឹងកើនឡើង ប្រសិនបើគ្មាន ព្រៃឈើ ដី និងសមុទ្រ ស្រូបយកឧស្ម័នដែល បំភាយចេញពីសកម្មភាពរបស់មនុស្ស ចំនួន ពាក់កណ្តាលទេនោះ។ ពេលអាកាសធាតុកាន់

តែក្ដៅ ហើយស្ងួតជាងធម្មតា ដើមឈើ និង រុក្ខជាតិមិនសូវលូតលាស់ល្អ ហើយសមត្ថភាព របស់វាក្នុងការស្រូបយកឧស្ម័នកាបូនក៏ថយចុះ ផងដែរ។ លោកបណ្ឌិត Crish Jones មកពី ការិយាល័យ Met បានលើកឡើងថា «ពីមួយ ឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ កំណើនឧស្ម័នកាបូនិចបានកើន ឡើងកាន់តែច្រើនឡើងៗ ហើយឆ្នាំក្រោយនេះ កំណើននឹងកើនឡើងខ្ពស់បំផុត»។ លោកស្រី បណ្ឌិត Anna Jones បានលើកឡើងថា ៖ «កំណើនឧស្ម័នកាបូនិចគឺដោយសារតែមនុស្ស ពឹងផ្អែកខ្លាំងលើការប្រើប្រាស់ឥន្ធនៈផូស៊ីល។

ប្រភព៖ <https://www.bbc.com/news/science-environment-46989789>

តើកង្កែបបក្ស នៅតំបន់អាម៉ាហ្សូន អាចជួយជីវិតរាប់លានប្រជាជនដូចម្តេច?

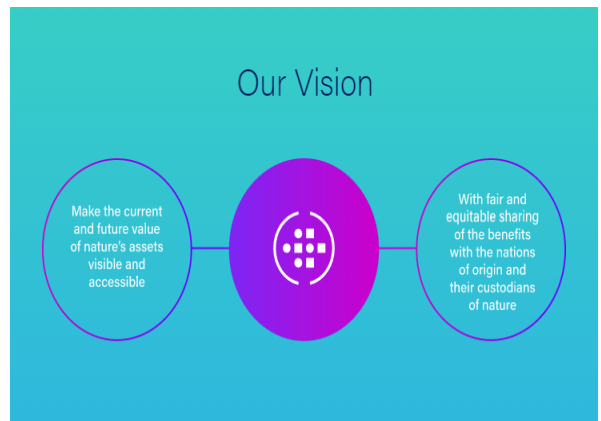

ភាពសុំនឹងថ្នាំប្រឆាំងមេរោគ ដែលធ្វើឱ្យ ថ្នាំអង់ទីប៊ីយ៉ូទិចគ្មានប្រសិទ្ធភាព គឺជាវិបត្តិដ៏ធំ បំផុតមួយ ប្រចាំសតវត្សរ៍ទី២១។ នេះបើយោង តាមលោក Juan Carlos Castilla-Rubio ជា នាយកក្រុមហ៊ុន Space Time Ventures ដែល បានលើកឡើងដូច្នេះ ក្នុងកិច្ចប្រជុំប្រចាំឆ្នាំរបស់ វេទិកាសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក (World Economic Forum) ទីក្រុង Davos ប្រទេសស្វីស។ ភាពសុំ មួយផ្នែកនេះបណ្តាលមកពី ការប្រើប្រាស់ថ្នាំ អង់ទីប៊ីយ៉ូទិចក្នុងថ្នាំច្រើន និងកសិកម្មច្រើនលើស កម្រិត។ ម្យ៉ាងវិញទៀត វាបណ្តាលមកពីគ្មានថ្នាំ អង់ទីប៊ីយ៉ូទិចថ្មីៗណាមួយ ត្រូវបានគេរកឃើញ

ឡើយចាប់តាំងពីឆ្នាំ ១៩៨៧ មក ជាហេតុធ្វើឱ្យ ការស្លាប់ដោយសារភាពសុំនឹងថ្នាំ ប្រឆាំងមេរោគ កើនឡើងរហូតដល់ទៅ ១០លាននាក់ ក្នុង ១ឆ្នាំ គិតត្រឹមឆ្នាំ២០៥០។ នេះបើយោង ទៅតាមការ ស្រាវជ្រាវមួយ ដែលធ្វើឡើងដោយរដ្ឋាភិបាល របស់ចក្រភពអង់គ្លេស។ ថ្វីបើយ៉ាងនេះ លោក Castilla-Rubio បានលើកឡើងថា ការរុករក ឃើញថ្មីផ្នែកជីវសាស្ត្រ អាចជួយស្រោចស្រង់ជីវិត មនុស្សបាន។ លោកក៏បានពន្យល់បន្ថែមទៀតថា កង្កែបបក្ស (Giant Monkey Frogs) អាចជា ប្រភពថ្មី សម្រាប់ការបង្កើតថ្នាំអង់ទីប៊ីយ៉ូទិចថ្មីៗ។

ទិន្នន័យទាំងនេះទទួលបានពី មជ្ឈមណ្ឌលជាតិសម្រាប់ព័ត៌មានជីវបច្ចេកវិទ្យា (National Center for Biotechnology Information) បង្ហាញថា ស្បែកកង្កែបជាប្រភពសម្រាប់ផលិតសមាសធាតុអាមីណូអាស៊ីប្រឆាំងនឹងពពួកមីក្រុប បានចំនួន ៣០០ប្រភេទខុសៗគ្នា ដែលផ្ដោតសំខាន់ទៅលើពពួកវីរុស និងបាក់តេរី។ យោងតាមការសិក្សាដែលបោះពុម្ពផ្សាយដោយទស្សនាវដ្តី The Royal Society មិនមែនមានតែកង្កែបប៉ុណ្ណោះទេដែលអាចដោះស្រាយវិបត្តិទាក់ទងនឹងថ្នាំអង់ទីប៊ីយ៉ូទិច។ ដំណោះស្រាយនេះ អាចរកឃើញនៅលើសត្វស្រមោចកាតច្រើនដែរ។ ស្រមោចជាច្រើនប្រភេទអាចផលិតសារធាតុប្រឆាំងនឹង ថ្នាំអង់ទីប៊ីយ៉ូទិចដែលអាចមានប្រយោជន៍ដល់មនុស្ស។ លោក Castilla-Rubio បានបន្ថែមថា ព្រៃទាក់ទាញទឹកភ្លៀងនៅតំបន់អាម៉ាហ្សូនជាប្រភពសម្រាប់បង្កើតថ្នាំថ្មីៗ រាប់បញ្ចូលទាំងថ្នាំអង់ទីប៊ីយ៉ូទិចថ្មីៗ រហូតដល់ទៅ ២៥%។ លោកបានបន្ថែមថា ការប្រើពិភពធម្មជាតិ គឺជាប្រភពសម្រាប់បង្កើតថ្នាំអង់ទីប៊ីយ៉ូទិចថ្មី អាចជួយដោះស្រាយបញ្ហាសេដ្ឋកិច្ចផ្នែកលើជីវៈចម្រុះបានរាប់ម៉ឺនលានដុល្លារអាមេរិក។

ប្រភព៖ <https://www.weforum.org/agenda/2018/03/a-giant-amazonian-frog-could-help-us-solve-our-biggest-health-crisis/>

ភាពតានតឹងនៅលើសាកលលោក

មិនអាចទប់ស្កាត់បម្រែបម្រួលអាកាសធាតុបានឡើយ

ភាពតានតឹងកាន់តែខ្លាំងឡើងៗរវាងបណ្តាប្រទេសមហាអំណាចធំៗ នៅលើពិភពលោកជាកត្តាជំរុញឱ្យ ពិភពលោកប្រឈមនឹងហានិភ័យកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរ ហើយវាកាន់តែធ្វើឱ្យមានការលំបាកក្នុងការកៀរគរបណ្តាប្រទេសទាំងនោះ ដើម្បីរួមគ្នាចាត់វិធានការ ដោះស្រាយបញ្ហាបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ។ នេះបើយោងតាម របាយការណ៍ដែលរៀបចំឡើងដោយ អង្គការវេទិកាសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក (WEF) ទីក្រុង Davos ប្រទេសស្វីសសប្តាហ៍ក្រោយ។ របាយការណ៍ស្តីពី ហានិភ័យពិភពលោកដែលចេញដោយ WEF បានបង្ហាញថាព្រឹត្តិការណ៍ធ្ងន់ធ្ងរទាក់ទងនឹងអាកាសធាតុក្នុងរយៈពេល ១ឆ្នាំ នេះបានឆ្លុះបញ្ចាំងឱ្យឃើញថាបញ្ហាបរិស្ថានស្ថិតនៅលំដាប់លើគេ ក្នុងចំណោមក្តីកង្វល់ជាច្រើនបានលើកឡើងដោយអ្នកជំនាញនិងអ្នកធ្វើការសម្រេចចិត្តប្រហែល ១ពាន់នាក់ក្នុងការអង្កេតមួយ ដែលធ្វើឡើងដោយ WEF។ របាយការណ៍នេះ បានលើកឡើងថា «កិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ មិនអាចកាត់បន្ថយការកើនឡើងនៃកំដៅឡើយ។ ពិភពលោកកំពុងប្រឈមនឹងហានិភ័យកាន់តែខ្លាំង ប៉ុន្តែឆន្ទៈជាមួយរបស់ប្រទេសទាំងនោះ ក្នុងការដោះស្រាយភាពតានតឹង មិនអាចឈានទៅមុខបានឡើយ»។ របាយ

ការណ៍នេះ បានលើកឡើងនូវហានិភ័យធ្ងន់ធ្ងរចំនួន ៥ ទាក់ទងនឹងបរិស្ថានរួមមាន ការបាត់បង់ជីវៈចម្រុះ ស្ថានភាពអាកាសធាតុប្រែប្រួលខ្លាំងបរាជ័យក្នុងការចាត់វិធានការ ដោះស្រាយបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ ភាពបន្ទាន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ គ្រោះមហន្តរាយដែរបង្កឡើងដោយមនុស្ស និងគ្រោះធម្មជាតិ។ លោកស្រី Alison Martin ប្រធានក្រុមមន្ត្រីផ្នែក ទប់ស្កាត់ហានិភ័យនៅក្រុមហ៊ុន Zurich Insurance Group បានលើកឡើងថា «ឆ្នាំ២០១៨ ជាឆ្នាំដែលមានភ្លើងឆេះព្រៃ ទឹកជំនន់ ធ្ងន់ធ្ងរបន្តបន្ទាប់ និងការកើនឡើងកម្ដៅ ដែលបំភាយចេញពីផ្ទះកញ្ចក់ធ្ងន់ធ្ងរជាងគេដែលមិនធ្លាប់មាន នៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រ»។ លោកស្រី Martin បានបន្ថែមទៀត «ដូច្នេះគ្មានអ្វីគួរភ្ញាក់ផ្អើលឡើយនៅឆ្នាំ២០១៩ ហានិភ័យលើបរិស្ថានស្ថិតនៅលំដាប់ខ្ពស់ក្នុងបញ្ជី»។ កំណើនហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសំខាន់ៗ ចាំបាច់ត្រូវឆ្លើយតបឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដើម្បីសម្របទៅនឹងបរិស្ថានថ្មី និងជាអន្តរកាលឆ្ពោះទៅរកសេដ្ឋកិច្ច ដែលពឹងផ្អែកទៅលើប្រភពកាបូនតិចតួច»។

ប្រភព៖ <https://www.theguardian.com/.../global-tensions-holding-back-...>

វិធីសាស្ត្រយ៉ាង ក្នុងការទុកដាក់ និងគ្រប់គ្រងផលិតផល ដែលប្រើបានតែមួយដង (Disposable items) ឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព

ផលិតផល ដែលអាចប្រើបានតែមួយដង (single-use products) កែវក្រដាស ស្លាបព្រាជ័រ បានជ័រ និងសម្ភារៈផលិតពីប្លាស្ទិក មួយចំនួន ទៀត រួមទាំងសំបកវេចខ្ចប់របស់វាផង មានតម្រូវការប្រើប្រាស់កើនឡើងយ៉ាងឆាប់រហ័ស ដោយសារតែផលិតផលទាំងនោះមានតម្លៃថោក និងផ្តល់ភាពងាយស្រួលដល់អ្នកប្រើប្រាស់ ហើយចុងក្រោយ ប្រែក្លាយជាសំណល់ចោលក្នុងបរិស្ថាន។ អ្នកវិទ្យាសាស្ត្របានរកឃើញ កាកសំណល់ប្លាស្ទិកនៅតំបន់អាកទិក និងកោះដាច់ស្រយាលមួយចំនួន ហើយនាពេលថ្មីៗនេះ ថង់ប្លាស្ទិកទាំងមូលត្រូវបានគេរកឃើញនៅ អន្លង់បាតមហាសមុទ្រជ្រៅបំផុតលើពិភពលោក(Mariana Trench) ដែលជាកាកសំណល់បង្កើតដោយមនុស្ស ហើយត្រូវបានបញ្ចេញចោលក្នុងបរិស្ថាន។ អ្នកវិទ្យាសាស្ត្របានព្រមានពី ផលប៉ះពាល់នៃកាកសំណល់ប្លាស្ទិកទាំងនោះ ដែលគំរាមកំហែងចំពោះជីវៈចម្រុះក្នុងសមុទ្រ ហើយនៅពេលដែលសារធាតុប្លាស្ទិកនោះស៊ីករិចរិលបន្តិចម្តងៗ វាអាចបញ្ចេញសារធាតុគីមី ឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ និងចុងក្រោយប៉ះពាល់ដល់សុខភាពមនុស្ស តាមរយៈការបរិភោគសាច់ ឬអាហារសមុទ្រ ដែលមានផ្ទុកនូវសារធាតុប្លាស្ទិក។ បើយោងទៅតាមរបាយការណ៍របស់ អង្គការសហប្រជាជាតិ ប្រសិនបើជាតម្រូវការ និងបរិមាណកាកសំណល់ទាំងនោះ នៅតែកើនឡើងដូចសព្វថ្ងៃ នោះយើងនឹងមើលឃើញចំនួនផ្លាស្ទិកច្រើនជាងត្រីក្នុងសមុទ្រត្រឹមឆ្នាំ២០៥០។ ខាងក្រោមនេះគឺជាវិធីសាស្ត្រ ០៥យ៉ាង ក្នុងការគ្រប់គ្រងកាកសំណល់អោយមានប្រសិទ្ធភាព៖

១. ការវិនិយោគលើការកែច្នៃឡើងវិញ : ការកែច្នៃសំណល់ ដែលប្រើប្រាស់ហើយទៅជាសម្ភារៈដែលអាចប្រើប្រាស់ឡើងវិញបាន តាមរយៈការលើកទឹកចិត្តដល់ សហគ្រាស អ្នកផលិត អ្នកប្រើប្រាស់ ក្នុងការគាំទ្រ និងផលិតផលដែលផលិតចេញសម្ភារៈកែច្នៃឡើងវិញ។

២. ឈប់ផលិត ប្រើប្រាស់ ឬ ទិញនូវសម្ភារៈណាប្រើបានតែម្តង ដែលគ្មានគោលការណ៍កែច្នៃឡើងវិញ : សម្រាប់អ្នកប្រើប្រាស់ គួរជ្រើសរើសផលិតផលដែលមានស្លាកសញ្ញា បញ្ជាក់ពីគោលការណ៍កែច្នៃឡើងវិញ ហើយចំពោះអ្នកចែកចាយបន្ត ដូចជា ភោជនីដ្ឋាន និងហាងលក់ទំនិញ ក៏ត្រូវតែគិតគូរពីទំនិញដែលអាចកែច្នៃឡើងវិញដែរ។

៣. ផ្ដោតលើគុណភាពផលិតផលនិងការរចនាសំបកវេចខ្ចប់ : អ្នកផលិតរបស់ទាំងនោះគួរតែគិតគូរពីគុណភាព និងរយៈពេលដែលអាចប្រើប្រាស់បាន ជាជាងប្រើបានតែម្តង ហើយត្រូវបោះចោលវិញត្រូវខាតធនធាន និងថាមពល។

៤. បង្កើតអ្វីដែលថ្មីសម្រាប់ការប្រើប្រាស់ក្នុងពេលអនាគត តាមរយៈការសិក្សាបទពិសោធន៍ពីអតីតកាល។

៥. បង្កើតបរិបទសេដ្ឋកិច្ចថ្មី (circular economy) ដែលរួមបញ្ចូលដំណើរការផ្សេងៗ ដើម្បីចូលរួមកាត់បន្ថយវត្ថុធាតុដើម ក្នុងការផលិតជាពិសេសការប្រើប្រាស់វត្ថុទាំងនេះឡើងវិញ និងការកែច្នៃឡើងវិញ ដោយផ្ដោតលើការច្នៃប្រឌិតផលិតផល និងចូលរួមពីអ្នកប្រើប្រាស់ និងគ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធ។

ផ្នែកទី ៤

ច្បាប់

និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិ

សិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់ថ្នាក់ជាតិលើកទី៨ អំពីសេចក្តីព្រាងក្រមបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ

ឯកឧត្តម សៅ សុភាព រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងបរិស្ថាន ជាតំណាងដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ **ឯកឧត្តម សាយ សំរោល** រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន និងជាប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជាតិ អភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាពបានអញ្ជើញបើក សិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់ថ្នាក់ជាតិលើកទី៨ លើសេចក្តីព្រាងក្រមបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាដែលមានវត្តមានចូលរួមពី ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី ដែលជាក្រុមការងារបច្ចេកទេសរៀបចំក្រមបរិស្ថានទាំង ៤ក្រុម អភិបាលរងខេត្តសៀមរាប អង្គការ UNDP អង្គការ USAID តំណាងស្ថានទូតជប៉ុន និងស្ថាប័នជាតិ-អន្តរជាតិពាក់ព័ន្ធនានាជាច្រើនចូលរួមនៅខេត្តសៀមរាប។ ថ្ងៃនៅក្នុងឱកាសបើកសិក្ខាសាលា ដ៏មានសារៈសំខាន់នេះ **ឯកឧត្តម សៅ សុភាព** មានប្រសាសន៍ថា សិក្ខាសាលាស្តីពីសេចក្តីព្រាងក្រមបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិនេះ ជាសេចក្តីព្រាងមួយដែលមានលក្ខណៈចម្រុះ និងគ្រប់វិស័យដែលប្រមូលផ្តុំរាល់បទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តនានា ពាក់ព័ន្ធនឹងដែនបរិស្ថាន

និងធនធានធម្មជាតិ ដោយមានការបែងចែកជា រចនាសម្ព័ន្ធត្រឹមត្រូវដើម្បីធានាឱ្យមានសង្គតិភាព និងភាពស៊ីសង្វាក់គ្នា ព្រមទាំងបំពេញបន្ថែមនូវចំណុចខ្វះចន្លោះ ភាពមិនច្បាស់លាស់ ការត្រួតសមត្ថកិច្ចគ្នា នៃការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិរបស់ ក្រសួង-ស្ថាប័ន ពាក់ព័ន្ធនានា នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ ឯកឧត្តម បានសង្កត់ធ្ងន់ថា ក្រមបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ នឹងក្លាយជាឧបករណ៍ សម្រាប់ធានាប្រសិទ្ធភាពនៃកិច្ចគាំពារបរិស្ថាន ការអភិរក្សធនធានធម្មជាតិ សំដៅសម្រេចបាននូវ ការរស់នៅប្រកបដោយចីរភាពតាមរយៈ ការធ្វើសមាហរណកម្ម គោលនយោបាយជាតិ វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ ទៅក្នុងយន្តការធានាប្រសិទ្ធភាពអនុវត្តច្បាប់ និងការបង្កើតក្របខណ្ឌច្បាប់ពេញលេញមួយ សម្រាប់ការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងសង្គម ការគ្រប់គ្រងអនាម័យសាធារណៈ សំណល់គ្រប់ប្រភេទ ការគ្រប់គ្រងគុណភាពខ្យល់ ដី និងទឹកជាដើម។

ក្រសួងបរិស្ថាន ជូនដំណឹងដល់ប្រជាពលរដ្ឋដែលលក់ដូរដីធ្លី នៅក្នុងតំបន់ឧទ្យានជាតិព្រះសីហនុ (រាម) ត្រូវបញ្ឈប់ជាបន្ទាន់

ក្រសួងបរិស្ថាន សូមប្រកាសជូនដំណឹង និងស្នើដីទទួល ដល់បងប្អូនប្រជាជនពលរដ្ឋដែល បាននិងកំពុងកាន់កាប់ និងលក់ដូរដីនៅតំបន់ ឧទ្យានជាតិព្រះសីហនុ (រាម) ខេត្តព្រះសីហនុ ត្រូវបញ្ឈប់ជាបន្ទាន់ នូវសកម្មភាពលើសច្បាប់ នេះ។ បើនៅតែបន្តសកម្មភាព ទិញ-លក់ ដូរដី ក្នុងឧទ្យានជាតិនេះដោយខុសច្បាប់ នោះនឹងត្រូវ ប្រឈមមុខច្បាប់។ នេះជាការព្រមានរបស់ មន្ត្រី ជាន់ខ្ពស់ក្រសួងបរិស្ថាន ខណៈមានជនខិលខូច មួយចំនួន បាននិងកំពុងប្រកាសលក់ដីពុះឡូត៍ ថ្មីៗយ៉ាងអនាធិបតេយ្យ ដែលមានទីតាំងនៅក្នុង តំបន់ឧទ្យានជាតិរាម ជាតំបន់ស្ថិតនៅក្រោមការ គ្រប់គ្រងការពារ និងអភិរក្សរបស់ក្រសួងបរិស្ថាន។ រដ្ឋលេខាធិការនិងជាមន្ត្រីនាំពាក្យក្រសួងបរិស្ថាន ឯកឧត្តម នេត្រ ភក្ត្រា ក៏បានថ្លែងអំពាវនាវដល់ សាធារណជនដែលកំពុងព្យាយាមទិញដីធ្លី នៅ តំបន់ឧទ្យានជាតិរាមថា សូមបងប្អូនមេត្តាមាន ការប្រុងប្រយ័ត្ន ព្រោះការទិញលក់ដូរដីស្ថិតក្នុង តំបន់ការពារធម្មជាតិជាទង្វើខុសច្បាប់ ហើយជន ប្រព្រឹត្តលើសច្បាប់ នឹងត្រូវប្រឈមមុខច្បាប់។ ឯកឧត្តមរដ្ឋលេខាធិការក្រសួងបរិស្ថាន បានគូស បញ្ជាក់ថា គ្មានជនណាម្នាក់មានសិទ្ធិយកដីរដ្ឋ ទៅលក់ដូរ និងចេញប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិឱ្យបុគ្គលណា បានឡើយ។ ឯកឧត្តម នេត្រ ភក្ត្រា បានថ្លែងថា ប្រសិនបើ បងប្អូនបន្តសកម្មភាពទិញដូរដីដែល ស្ថិតនៅក្នុងតំបន់ការពារធម្មជាតិ ក្រោមការបោក ប្រាស់របស់ជនខិលខូច នោះអាចធ្វើឱ្យបងប្អូន

ខាតបង់ប្រាក់ឥតប្រយោជន៍ បើសិនអជ្ញាធរមាន សមត្ថកិច្ចស្រាវជ្រាវឃើញថាដីធ្វើការទិញដូរនោះ ស្ថិតនៅក្នុងតំបន់ឧទ្យានជាតិ។

ឯកឧត្តមរដ្ឋលេខាធិការ បានឱ្យដឹងថា ជនល្មើសដែលទៅកាប់រុករានទន្រ្ទានដីរដ្ឋ ដោយ ខុសច្បាប់ ក៏ដូចជា ទៅចាប់ដីលើកម្មសិទ្ធិឯកជន នៅខេត្តព្រះសីហនុជាច្រើនករណី បាននិងកំពុង តែត្រូវបានចាប់ខ្លួន និងចោទប្រកាន់ រង់ចាំការ ជំនុំជម្រះក្តី ចំពោះបទល្មើសដែលខ្លួនប្រព្រឹត្ត ប្រឆាំងនឹងច្បាប់ស្តីពី តំបន់ការពារធម្មជាតិ និង ការទន្រ្ទានកាន់កាប់ដីដោយខុសច្បាប់ និងច្បាប់ ដីធ្លី។

តំបន់រាម មានផ្ទៃដី ១៥០ ០០០ ហិកតា ត្រូវបានបង្កើតជា ឧទ្យានជាតិព្រះសីហនុ (រាម) ដោយព្រះរាជក្រឹត្យ នៅឆ្នាំ១៩៩៣។ ឯកឧត្តម រដ្ឋលេខាធិការ និងជាអ្នកនាំពាក្យក្រសួងបរិស្ថាន បានឱ្យដឹងថា ដោយសារតែដីនៅខេត្តព្រះសីហនុ មានតម្លៃថ្លៃ ក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយ នេះ ចលនានៃការកាប់រុករានទន្រ្ទានកាន់កាប់ដី រដ្ឋដោយខុសច្បាប់ ពីសំណាក់ក្រុមជនខិលខូច បន្តកើតមាន ហើយខ្លះមានការរំលោភកាន់កាប់ដី ខុសច្បាប់ពីជនខិលខូច លើដីជាទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ និងជាបស់ឯកជនខ្លះ ទោះបីជាអាជ្ញាគ្រប់ជាន់ ថ្នាក់ខិតខំប្រឹងប្រែង ក្នុងការទប់ស្កាត់បង្ក្រាបក៏ ដោយ។ ឯកឧត្តមរដ្ឋលេខាធិការ បានថ្លែងថា កន្លងមក ការទន្រ្ទានរុករានកាន់កាប់ដីដោយខុស ច្បាប់របស់បងប្អូនប្រជាពលរដ្ឋខ្លះ ត្រូវបានធ្វើ

ឡើងក្រោមការបំផុសពីឈ្មួញរកស៊ីដីធ្លី ដែលពួកគេបានញុះញង់ ឱ្យប្រជាពលរដ្ឋនៅមូលដ្ឋានរំលោភបំពានច្បាប់ និងបំផ្លាញធនធានធម្មជាតិក្រោមច្រើនរូបភាព ដូចជា ការដាំដំណាំចេកស្វាយ ខ្នុរ អាកាស្យា.. ជាដើម ដើម្បីបន្លំថាជាដីនិងដំណាំដែលខ្លួនបានកាន់កាប់ និងអាស្រ័យផលជាកម្មសិទ្ធិ ឬ ខ្លួនបានគ្រប់គ្រងយូរមកហើយ។ ឯកឧត្តមរដ្ឋលេខាធិការក្រសួងបរិស្ថាន បានបន្តថា ល្បិចកលក្នុងការបំផ្លាញធនធានធម្មជាតិខ្លះដែលជនខិលខូចខ្លះ បានធ្វើក្នុងការទន្ទ្រានកាន់កាប់ដីព្រៃខុសច្បាប់នោះ គឺដូចជា ការបោះព្រំដីការត្រាយព្រៃតូចៗឱ្យងាប់រួចដុតសម្អាត សម្រាប់ដាំដំណាំតាមរដូវ ដូចជា ពោត ដំឡូង សណ្តែកបន្លែ។ល។ ក្នុងរូបភាពអាស្រ័យផល និងឈានទៅដាក់ស្នើសុំការវាស់វែង ផ្តល់កម្មសិទ្ធិជូនពួកគាត់ទៅអាជ្ញាធរដែនដី ស្ថាប័នជំនាញពាក់ព័ន្ធជាពិសេសស្នើទៅរដ្ឋាភិបាលជាបន្តបន្ទាប់។

លោកបន្តថា កន្លងមក ក្នុងករណីមានការបង្ក្រាប ឬ បដិសេធផ្តល់កម្មសិទ្ធិ ក្រុមឈ្មួញបានញុះញង់ឱ្យមានការតវ៉ា និងពេលខ្លះឡើងមកតវ៉ានៅរាជធានីភ្នំពេញ ហើយត្រូវបានបំពងសំឡេង ដោយក្រុមអង្គការសង្គមស៊ីវិល ធ្វើការផ្នែកសិទ្ធិមនុស្សមួយចំនួនថាជាការរំលោភបំពានលើសិទ្ធិមនុស្ស និង សិទ្ធិលំនៅដ្ឋានជាដើម។ តាមពិតនេះគឺជា ការរំលោភច្បាប់យ៉ាងច្បាស់។ រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងបរិស្ថាន លោក នេត្រ កក្រា បានគូសបញ្ជាក់ថា ជាទូទៅនៅតាមតំបន់ការពារធម្មជាតិនីមួយៗ មន្ត្រីឧទ្យានរក្សាមិនមានការរឹតបន្តឹង ឬ ហាមឃាត់ ដល់បងប្អូនប្រជាពលរដ្ឋរស់នៅជុំវិញតំបន់ការពារធម្មជាតិ ដែលប្រកប

របរចិញ្ចឹមជីវិត អាស្រ័យលើការប្រមូលអនុផលព្រៃឈើ មានដូចជា រកផ្លៅ វល្លិ៍ ឫស្សី បន្លែផ្លែឈើ ឬ អុសសម្រាប់ដុតប្រចាំថ្ងៃនោះទេ។

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ក៏ដូចជា ក្រសួងបរិស្ថាន បានគិតគូរ និងយកចិត្តទុកដាក់បំផុតចំពោះជីវភាពបងប្អូនប្រជាពលរដ្ឋ ដែលរស់នៅក្នុងតំបន់ការពារធម្មជាតិនានា តាមរយៈការជួយបង្កើតមុខរបរ ប្រភពចំណូល និងបង្កើនចំណូលសម្រាប់អភិវឌ្ឍជីវភាពគ្រួសារបងប្អូន។ ដើម្បីទប់ស្កាត់នូវរូបភាពការទន្ទ្រានកាន់កាប់ដីធ្លី ក្នុងតំបន់ការពារធម្មជាតិ ក្រសួងបរិស្ថានសហការជាមួយក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ច និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិពាក់ព័ន្ធ ចាត់វិធានការយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់ដើម្បីទប់ស្កាត់ និងបង្ក្រាបរាល់សកម្មភាពល្មើសដូចបានរៀបរាប់ខាងលើ ដោយផ្អែកលើនីតិវិធីច្បាប់ជាធរមាន។ ជាមួយគ្នានេះ រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងបរិស្ថាន ក៏បានគូសបញ្ជាក់ថា ការយកពលរដ្ឋមកធ្វើជាលេសដើម្បីទន្ទ្រានកាន់កាប់ដីរដ្ឋជាដើមខុសច្បាប់ និងមិនត្រូវអត់ឱនឱ្យឡើយ។ រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងបរិស្ថាន ឯកឧត្តម កក្រា បានអំពាវនាវដល់ប្រជាពលរដ្ឋទាំងអស់ ចូលរួមក្នុងការការពារ និងអភិរក្សធនធានធម្មជាតិ ដែលប្រទេសកម្ពុជាមាន ដើម្បីទុកសម្រាប់មនុស្សរាប់ជំនាន់ទៅមុខទៀត។ លោកបានបន្ថែមទៀតថា ប្រសិនបើ ប្រជាពលរដ្ឋណាខ្លះដីពិតប្រាកដ សូមដាក់សំណើសុំដីសម្បទានសង្គមកិច្ច ពីអាជ្ញាធរមិនគួរទន្ទ្រានរុករានកាប់ធ្លាក់ព្រៃ កាន់កាប់ដីរដ្ឋដោយខុសច្បាប់ឡើយ។ ជនទាំងឡាយដែលបំពាននឹងត្រូវប្រឈមមុខច្បាប់។

មន្ត្រីឧទ្យានុរក្សធ្វើសច្ចាប្រណិធាន ដើម្បីទទួលនីតិសម្បទាជានគរបាលយុត្តិធម៌

នៅសាលាឧទ្ធរណ៍ រាជធានីភ្នំពេញ មន្ត្រីឧទ្យានុរក្ស និងមន្ត្រីនៃមន្ទីរបរិស្ថាន មកពីខេត្តនានា ចំនួន៧០០នាក់ បានចែកជា ៨ផែនដំបានចូលធ្វើសច្ចាប្រណិធាន ដើម្បីទទួលបាននីតិសម្បទាជានគរបាលយុត្តិធម៌ នៅក្នុងសាលាឧទ្ធរណ៍នារាជធានីភ្នំពេញ។

ឯកឧត្តម ស្រីន ជានិឌ្ឍិ រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងបរិស្ថាន បានថ្លែងអំណរគុណដល់ក្រសួងយុត្តិធម៌ និងសាលាឧទ្ធរណ៍ ដែលបានរៀបចំធ្វើ

ពិធីសច្ចាប្រណិធាន ដើម្បីផ្តល់នីតិសម្បទា ជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ដល់មន្ត្រីរាជការនៃអគ្គនាយកដ្ឋានរដ្ឋបាលការពារ និងអភិរក្សធម្មជាតិ និងមន្ត្រីនៃមន្ទីរបរិស្ថានរាជធានីខេត្ត ដែលជាការផ្តល់ឱកាសឱ្យពួកគាត់ ពង្រឹងសមត្ថភាពបន្ថែមជាពិសេស ក្នុងកិច្ចការពារ និងអភិរក្សធនធានធម្មជាតិ ឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធិបន្ថែមទៅទៀត។ ឯកឧត្តម សង្ឃឹមជឿជាក់ថា បន្ទាប់ពីសច្ចាប្រណិធានរួចមន្ត្រីទាំងអស់នឹងខិតខំប្រែប្រួល ក្នុងកិច្ចការងារឱ្យកាន់តែខ្លាំងក្លាបន្ថែមទៀត និងស្មោះស្ម័គ្រចំពោះជាតិមាតុភូមិ និងថែរក្សាសម្បត្តិធនធានធម្មជាតិយើងឱ្យបានគង់វង្ស។ ជាមួយគ្នានេះដែរ **ឯកឧត្តម វ៉ាន់ វិបុល** ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាអង្គជំនុំជម្រះសាលាឧទ្ធរណ៍ បានផ្តាំធ្វើដល់មន្ត្រីទាំងអស់ ខិតខំធ្វើយ៉ាងណាឱ្យមានកិច្ចសហការឱ្យបានជិតស្និទ្ធជាមួយមន្ត្រីមានសមត្ថកិច្ចផ្សេងៗ និងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ជាពិសេស ព្រះរាជអាជ្ញាក្នុង

ដែនសាមីរបស់ខ្លួន និងសិក្សាស្វែងយល់បន្ថែម ទៀតចំពោះផ្នែកច្បាប់ ដើម្បីងាយស្រួលក្នុងការ ចាត់ការចំពោះជនល្មើស។ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ ត្រូវបំពេញកិច្ចការងារប្រកបដោយសីលធម៌ វិជ្ជា ជីវៈខ្ពស់ មិនធ្វើរបាយការណ៍ឱ្យបានច្បាស់លាស់ និងម៉ត់ចត់ជាទីបំផុត ពីព្រោះរបាយការណ៍របស់ ក្រុមមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថានមានសារៈសំខាន់ណាស់ សម្រាប់បញ្ជូនមកតុលាការ ព្រោះថាតុលាការ អាចចាត់វិធានការចំពោះជនល្មើសតាមផ្លូវច្បាប់។

សូមបញ្ជាក់ថា មន្ត្រីឧទ្យានុរក្សប្រចាំនៅ តាមតំបន់ការពារធម្មជាតិ មាននីតិសម្បទាជា ភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ និងជាមន្ត្រីនគរបាល យុត្តិធម៌ មានភារកិច្ចល្អិតជាប្រចាំក្នុងការអង្កេត តាមដានស្រាវជ្រាវជីវៈចម្រុះ និងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី និងចាត់វិធានការទប់ស្កាត់ បទល្មើសធនធាន ធម្មជាតិ ព្រមទាំងមានវិធានការទប់ស្កាត់ភ្លើង ឆេះព្រៃ។ មន្ត្រីឧទ្យានុរក្ស ក៏មានភារកិច្ចប្រចាំការ ជាប្រចាំក្នុងការយាមកាម ឬ ត្រួតពិនិត្យលិខិត អនុញ្ញាត និងឯកសារផ្សេងៗ ដូចជា ការនាំចេញ និងនាំចូលនូវប្រភេទសត្វ រុក្ខជាតិ គ្រាប់រុក្ខជាតិ និងសំណាកផ្សេងៗ ក្នុងតំបន់ការពារធម្មជាតិ។ ភារកិច្ចមួយទៀត របស់ឧទ្យានុរក្សគឺ ការងារ អប់រំផ្សព្វផ្សាយស្តីពី កិច្ចការពារបរិស្ថាន សម្រប សម្រួល និងអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍ និងសហគមន៍ តំបន់ការពារធម្មជាតិដែលរស់នៅក្នុង និងក្បែរ តំបន់ការពារធម្មជាតិ។ ហើយក្រៅពីភារកិច្ចស្នូល ខាងលើ ឧទ្យានុរក្សបានដើរតួនាទីចូលរួមក្នុងការ ថែរក្សាសន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ នៅក្នុងមូលដ្ឋាន និងជាកម្លាំងអន្តរាគមន៍លើការ ងារសង្គ្រោះក្នុងពេលមានគ្រោះមហន្តរាយ កើត មានឡើងដូចជា ទឹកជំនន់ ភ្លើងឆេះព្រៃ គ្រោះរាំងស្ងួត ជាដើម-ល-។ កម្លាំងឧទ្យានុរក្ស

មានចំនួនកើនពី ៧៥នាក់ ក្នុងឆ្នាំ១៩៩៥ កើន ដល់ចំនួន ៩៦០នាក់ នៅក្នុងឆ្នាំ២០១០ និង ១២២១នាក់ នៅក្នុងឆ្នាំ២០១៧។ ឧទ្យានុរក្ស ត្រូវបានបញ្ចូលជាមន្ត្រីក្របខណ្ឌសាធារណៈ ជា មន្ត្រីឧទ្យានុរក្ស នាឆ្នាំ២០១៧។ រហូតមកដល់ ពេលនេះ ក្រសួងបរិស្ថានកំពុងការពារនិងអភិរក្ស ធនធានធម្មជាតិ នៅតាមតំបន់ការពារធម្មជាតិ សរុបចំនួន ៥៣កន្លែង និងមានផ្ទៃដីប្រមាណ ជាង ៧លាន៥សែនហិកតា នៅទូទាំងប្រទេស។ បេសកកម្មដ៏ធំធេងនេះ ឧទ្យានុរក្សរបស់ក្រសួង បរិស្ថាន បានជួយសង្គ្រោះសត្វព្រៃរាប់ពាន់ក្បាល ដែលត្រូវបានជនទុច្ចរិតជួញដូរ និងបានបង្ក្រាប សកម្មភាពបរបាញ់ខុសច្បាប់ និងការកាប់បំផ្លាញ ធនធានធម្មជាតិ ជាច្រើនករណីទៀតដែរ។

**គ្មានជនណាម្នាក់មានសិទ្ធិកាន់កាប់ដីធ្លី
ទិញ ឬ លក់ដូរនៅក្នុងឧទ្យានជាតិព្រះសីហនុរាម
និងតំបន់ប្រើប្រាស់ច្រើនយ៉ាងព្រៃកទឹកសាបក្បាលឆាយបានឡើយ**

«គ្មានជនណាម្នាក់មានសិទ្ធិកាន់កាប់ដីធ្លី ទិញ ឬ លក់ដូរដីធ្លី ក្នុងឧទ្យានជាតិព្រះសីហនុរាម និង នៅតំបន់ប្រើប្រាស់ច្រើនយ៉ាងព្រៃកទឹកសាប ក្បាលឆាយក្នុងខេត្តព្រះសីហនុបានឡើយ» នេះគឺ ជាការគូសបញ្ជាក់របស់រដ្ឋលេខាធិការនិងជាមន្ត្រី នាំពាក្យក្រសួងបរិស្ថាន ឯកឧត្តម នេត្រ កក្រា ដើម្បីឱ្យសាធារណជនបានជ្រាប និងស្នើសុំបង ប្អូនប្រជាពលរដ្ឋ ដែលមិនបានយល់ដឹងច្បាស់ពី ច្បាប់ សូមឈប់ចាញ់បោកជនខិលខូចបន្តទៀត។ ឯកឧត្តមរដ្ឋលេខាធិការ ក៏បានស្នើឱ្យជនខិលខូច បញ្ឈប់ជាបន្ទាន់ ចំពោះសកម្មភាពខុសច្បាប់ទាំង ឡាយ រួមមាន ការចូលរុនរានទន្ទ្រានកាប់ឆ្ការ កាន់កាប់ដីព្រៃរបស់រដ្ឋដោយខុសច្បាប់ និងបញ្ឈប់ ការយកប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិ ដែលត្រូវបាននិរាករណ៍ ដោយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា កាលពីឆ្នាំ១៩៩៩មក ទាមទារកាន់កាប់ដីធ្លីវិញ នៅតំបន់ក្បាលឆាយ។ ឯកឧត្តមរដ្ឋលេខាធិការ នៃក្រសួងបរិស្ថានរូបនេះ ក៏បានព្រមានទុកជាមុនថា ជនទាំងឡាយណា ដែលបន្តល្មើសច្បាប់ នឹងត្រូវប្រឈមមុខច្បាប់ជា

ធរមាន។ តាមការបញ្ជាក់របស់ រដ្ឋលេខាធិការ ៖ ឧទ្យានជាតិព្រះសីហនុរាម ត្រូវបានបង្កើតឡើង ដោយព្រះរាជក្រឹត្យ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៩៣ ដែល មានផ្ទៃដីសរុប ២១.០០០ ហិកតា។ ចំណែកឯ តំបន់ប្រើប្រាស់ច្រើនយ៉ាងព្រៃកទឹកសាបក្បាលឆាយ ភូមិសាស្ត្រខេត្តព្រះសីហនុ ដែលមានផ្ទៃដីសរុប ៥៥២០ ហិកតា បានបង្កើតឡើងដោយអនុក្រឹត្យ ថ្ងៃទី៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៦ ក្នុងគោលបំណង ដើម្បីធានាការការពារ ថែទាំធនធានជីវៈចម្រុះ និងធនធានធម្មជាតិ និងការពារប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី សម្រាប់រយៈពេលយូរអង្វែង ដូចជា លើកកម្ពស់ ការចូលរួមពីសហគមន៍មូលដ្ឋាន សាធារណជន រួមចំណែកដល់ការគ្រប់គ្រង ការពារ និងអភិរក្ស ជីវៈចម្រុះ និងធនធានធម្មជាតិក្នុងតំបន់។

ឯកឧត្តម នេត្រ កក្រា បានបញ្ជាក់ថា ក្រោយមក មានការចេញប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិខុសច្បាប់ លើដីដូចទាំងនេះ ជាពិសេសនៅតំបន់ប្រើប្រាស់ ច្រើនយ៉ាងព្រៃកទឹកសាបក្បាលឆាយ រួមទាំង មាន ការទិញ-លក់ដូរដីធ្លីដោយខុសច្បាប់ ពីក្រុម

ជនខ្វល់ខ្វាយចំនួន ប៉ុន្តែនៅឆ្នាំ១៩៩៩ ត្រូវបានរាជរដ្ឋាភិបាល និងការណ៍ចោលប្លង់កម្មសិទ្ធិទាំងនោះ និងបានដកហូតដីទាំងអស់នោះមកធ្វើជាកម្មសិទ្ធិរបស់រដ្ឋ និងមួយចំនួនទៀតត្រូវបានប្រគល់សិទ្ធិឱ្យក្រុមហ៊ុនឯកជន ធ្វើវិនិយោគដោយស្របតាមច្បាប់។ ឯកឧត្តមបានបញ្ជាក់ថា បច្ចុប្បន្ន ខណៈតម្លៃដីនៅក្នុងខេត្តព្រះសីហនុឡើងខ្ពស់ មានមេក្លោងមួយចំនួនបានបង្កើតក្រុមជនខ្វល់ខ្វាយ ដោយជួលប្រជាពលរដ្ឋស្លូតត្រង់ដើម្បីចូលទន្ទ្រានកាន់កាប់ដីរដ្ឋ ឬ ដីដែលមានកម្មសិទ្ធិស្របច្បាប់។ បុគ្គលមួយចំនួនក៏បានព្យាយាមបំពានច្បាប់ ដោយយកប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិចាស់នៅតំបន់ក្បាលឆាយដែលត្រូវបាននិករណ៍ដោយរាជរដ្ឋាភិបាល កាលពីឆ្នាំ១៩៩៩ មកធ្វើការឈូសឆាយដីព្រៃ និងទាមទារកាន់កាប់ដីនោះវិញ។ ឯកឧត្តមរដ្ឋលេខាធិការ បានបញ្ជាក់ថា នេះជាបទល្មើស ដែលត្រូវប្រឈមមុខចំពោះច្បាប់ ហើយពលរដ្ឋទាំងអស់មិនត្រូវចាញ់បោកមេឡល់ ឬ ក្រុមឈ្មួញទុច្ចរិតដែលបោកប្រាស់នោះទេ ព្រោះក្រសួងបរិស្ថានបដិសេធមិនទទួលស្គាល់ប័ណ្ណសម្គាល់កម្មសិទ្ធិ ឬ លិខិតលក់ដូរដីធ្លីដែលបានមកពីការកាប់រុករានទន្ទ្រាន កាន់កាប់ដីព្រៃរដ្ឋខុសច្បាប់ឡើយ ទោះបីជាមានការទទួលស្គាល់ពីភូមិ ឃុំ ឬ ស្រុក ក្តី។ ឯកឧត្តម បានថ្លែងថា ប្រសិនបើមិនច្បាស់ថា ដីដែលខ្លួនកាន់កាប់ស្ថិតនៅក្នុងតំបន់អភិរក្ស ដែលត្រូវបដិសេធការកាន់កាប់ ហាមឃាត់ការលក់ដូរ ឬ មិនអនុញ្ញាតឱ្យមានការឈូសឆាយ សូមបងប្អូនប្រជាពលរដ្ឋអញ្ជើញមកក្រសួងបរិស្ថាន ដើម្បីស្នើសុំឱ្យមន្ត្រីជំនាញក្រសួងដំឡើងផែនទីដែលមាននិយាមការច្បាស់លាស់ ពិនិត្យជាក់ស្តែង តើស្ថិតនៅក្នុងតំបន់ការពារធម្មជាតិដែលត្រូវការការពារ និងអភិរក្ស

ដែរឬទេ។ លោកបានបញ្ជាក់ថា ប្រជាពលរដ្ឋដែលមានការសង្ស័យនៅតំបន់ផ្សេងៗទៀត អាចអញ្ជើញមកសាកសួរព័ត៌មាន នៅក្រសួងបរិស្ថានបានរៀងរាល់ម៉ោងធ្វើការ។ ឯកឧត្តម បានស្នើសុំឱ្យស្ថាប័នតុលាការមេត្តា ជួយពិនិត្យចំពោះសំណុំរឿងដោះដីក្នុងតំបន់ឧទ្យានជាតិ និងតំបន់ការពារធម្មជាតិផ្សេងទៀត មិនគួរកាត់សេចក្តីលើសំណុំរឿងនេះទេ ព្រោះជាសំណុំរឿងរំលោភដីរដ្ឋដោយខុសច្បាប់។ កន្លងទៅក្រុមជនខ្វល់ខ្វាយបានប្រើយុទ្ធសាស្ត្រ «ឈ្នះបានដី ចាញ់បានលុយ» កាន់កាប់ដីរដ្ឋដោយខុសច្បាប់ ដោយការទន្ទ្រានកាន់កាប់ដីធ្លីខុសច្បាប់ និងអះអាងថា ខ្លួនជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ និងបង្កើតជាក្រុមជម្លោះជាមួយភាគីម្ខាងទៀត ហើយរុញសំណុំរឿងទៅតុលាការដើម្បីឱ្យសម្រេចសេចក្តី អ្នកដែលឈ្នះបានដី និងអ្នកចាញ់ពេលខ្លះបានលុយ។ ឯកឧត្តមក៏បានឱ្យដឹងថា ក្រុមមេក្លោងខ្វល់ខ្វាយចំនួនបានជួលប្រជាពលរដ្ឋស្លូតត្រង់ ០១ថ្ងៃ តម្លៃ ១០ម៉ឺនរៀល ទៅ ២០ម៉ឺនរៀល ដើម្បីចូលកាន់កាប់ដីដែលមានកម្មសិទ្ធិរបស់ហើយ និងខ្លះញុះញង់ប្រជាពលរដ្ឋឱ្យកាន់រានទន្ទ្រានដីព្រៃរដ្ឋដោយខុសច្បាប់ ដើម្បីលក់ឱ្យខ្លួនក្នុងតម្លៃថោក។ ឯកឧត្តមបន្តទៀតថា នៅក្នុងការរឹតបន្តឹងវិធានការច្បាប់ទប់ស្កាត់ និងបង្ក្រាបចលនានៃការទន្ទ្រានកាន់កាប់ដីព្រៃ របស់រដ្ឋពីក្រុមជនខ្វល់ខ្វាយ ក្រសួងបរិស្ថានបានសហការជាមួយកម្លាំងសមត្ថកិច្ចមូលដ្ឋាន កសាងសំណុំរឿង និងចោទប្រកាន់ចំពោះជនល្មើសមួយចំនួនក្នុងនោះមាន មេក្លោងទន្ទ្រានកាន់កាប់ដីរដ្ឋក្នុងឧទ្យានជាតិព្រះសីហនុរាមចំនួន ២រូប និងតំបន់ប្រើប្រាស់ច្រើនយ៉ាង ព្រែកទឹកសាបក្បាលឆាយចំនួន ២រូប ដែលទើបតែត្រូវតុលាការសម្រេចផ្តន្ទាទោស កាលពីដើមខែឧសភាកន្លងទៅនេះ។

ផ្នែកទី ៥

រឿងនិទានថ្មី គំនិតអប់រំ

រឿង «សំរាម»

«អ្នកស្រឡាញ់រថយន្តអ្នក តែខ្ញុំស្រឡាញ់មាតុភូមិខ្ញុំ»

បញ្ហាចោលសំរាមញើរញើ គឺជាប្រធានបទដែលជជែកគ្នាមិនចេះចប់មិនចេះហើយ នៅក្នុងសង្គមខ្មែរ អស់រយៈពេលជាច្រើនឆ្នាំមកហើយ។ ជជែកចេះតែជជែក រីឯសំរាមនៅតែមានដដែល។ ខាងក្រោមនេះជាគំនិត «អ្នកស្រឡាញ់រថយន្ត» និង «អ្នកស្រឡាញ់មាតុភូមិ»។

ខ្ញុំស្រឡាញ់រថយន្តខ្ញុំ ដែរទើបទិញរថយន្តថ្មីស្រឡាង តម្លៃថ្លៃជាងគេហដ្ឋានធម្មតាទៅទៀត។ ជិះទៅណាមកណា ខ្ញុំមិនហ៊ានទុកវាចោលទេ ព្រោះខ្លាចគេឆ្ងុត ខ្លាចគេលួច ខ្លាចគេបំផ្លាញ។ ខ្ញុំតែងតែមានតែកុងបើក ហើយតែកុងខ្ញុំមានតួនាទីថែរក្សាការពារឡានរបស់ខ្ញុំ។ ខ្ញុំស្រឡាញ់ឡានខ្ញុំណាស់ ស្រឡាញ់រហូតដល់ពេលខ្លះ ខ្ញុំភ្លេចខ្លួនឯង ឬ អ្នកជិះក្នុងឡានជាមួយ ខ្ញុំភ្លេចខ្លួនដែរក៏បើកទ្វារឡានបោះ ឬ ចោលសំរាមតាមកញ្ចក់ទៅលើទីសាធារណៈ ។

«ខ្ញុំស្រឡាញ់មាតុភូមិខ្ញុំ» ក្រោយចោលសំរាមហើយ។ អ្នកដំណើរក្បែរនោះ ក៏និយាយ

ក្នុងចិត្តថា «ខ្ញុំស្រឡាញ់មាតុភូមិខ្ញុំដែរ»។ លោកស្រឡាញ់ឡានរបស់លោក លោកក៏មិនចង់ឱ្យឡានរបស់លោកគគ្រិច តែខ្ញុំក៏មិនចង់ឱ្យមាតុភូមិរបស់ខ្ញុំគគ្រិចដែរ ។

«មាតុភូមិ» ខ្ញុំ មានតម្លៃថ្លៃជាងឡានរបស់លោកទៅទៀត។ បុរសជាអ្នកដំណើរ ដើរបណ្តើរ ហួសចិត្តបណ្តើរ និងត្រូវតែក្បាលដោយគ្មានស្រដីបន្តទៀតឡើយ ។

បីឆ្នាំក្រោយមក ម្ចាស់ឡានដដែល ក៏មានឱកាសធ្វើដំណើរតាមផ្លូវដដែលម្តងទៀត។ បានធ្វើដំណើរមកដល់កន្លែងចាស់ ក៏គាត់បានប្រទះឃើញថង់ប្លាស្ទិកយ៉ាងច្រើន នៅប៉ាត់ប៉ាយពាសវាលពាសកាលពេញតែផ្លូវ និងទីធ្លា។ ឃើញដូច្នេះ ម្ចាស់រថយន្តមានវិប្បដិសារីយ៉ាងខ្លាំងព្រោះសម្រស់ «មាតុភូមិ» ត្រូវបានបំផ្លាញដោយសំរាម។

«អ្នកស្រឡាញ់រថយន្តអ្នក ប៉ុន្តែខ្ញុំស្រឡាញ់មាតុភូមិខ្ញុំ»។

រឿងបុរសអ្នកចេះដឹង

បុរសម្នាក់ចង់ក្លាយជា ឧបរាជ ក៏បានទៅប្រលងនៅរាជធានី។ ពេលប្រលងរួច មហាក្សត្រហៅបុរសនោះទៅជួប មហាក្សត្រសួរថា តើឯងចង់ធ្វើការប្រភេទណា ឯងចេះអ្វីខ្លះ? បុរសនោះឆ្លើយដោយអំនួតថា គេចេះច្រើនណាស់ ហើយគេចង់ធ្វើជាឧបរាជ។ លឺហើយមហាក្សត្រសើចហើយទ្រង់ប្រាប់បុរសនោះថា យើងនឹងឱ្យឯងធ្វើឧបរាជ តែឯងត្រូវទៅឃ្វាលសេះ ១ខែសិន សេះនោះមាន១០ក្បាល ឯងត្រូវឱ្យវាដេកម៉ោង១យប់ ហើយឯងត្រូវក្រោកម៉ោង ៥ ភ្លឺ រកស្មៅខ្ចី ដែលទើបត្រូវសន្សើមឱ្យវាស៊ី ក្រោយមកឯងត្រូវធ្វើរបាយការណ៍ដាក់មកយើងពិនិត្យ ហាមកុហកទោះមានព្រឹត្តិការណ៍យ៉ាងណាក៏ដោយ។

ស្តាប់ចប់រួច បុរសនោះក៏ទៅឃ្វាលសេះ ១ខែក្រោយមក គេយករបាយការណ៍មកឱ្យស្តេចមើល។ របាយការណ៍បានបង្ហាញថា ៖ សេះ ១០

ងាប់អស់ ០៥, សេះនៅសល់ ០៥ ស្តេចស្តាប់, សេះពណ៌ស ក្លាយជាប្រផេះ។

ស្តេចសួរថាហេតុអ្វីបានលទ្ធផលមិនល្អ? បុរសនោះថា គាត់ហត់នឿយពេក ក្រោកមិនទាន់រកស្មៅ អត់ឱ្យគ្មានពេលបានមុជទឹកឱ្យសេះ ឯសេះខ្លះមិនស្តាប់បង្គាប់ ផាយគាត់ឱ្យរងរបួស គាត់ក៏វាយសេះនោះបណ្តាលឱ្យស្លាប់ខ្លះ។

ស្តាប់លឺហើយស្តេចប្រាប់ថា ឯងគួរទៅស្រុកកំណើតវិញចុះ មិនបាច់បម្រើរាជការទេ។

លឺក្តាមបុរសនោះ បាននិយាយថា ស្តេចមើលងាយគាត់ណាស់ ដែលយកអ្នកចេះដឹងឱ្យទៅឃ្វាលសេះទៅវិញ មិនសមនឹងចំណេះគាត់ទេ អ្នកចេះដឹងគេសមការងារឋានៈខ្ពស់ មិនមែនទៅឃ្វាលសេះទេ។

ស្តេចក៏បន្ទូលប្រាប់វិញ ៤ចំណុច ៖

១. ត្រឹមក្រោកឱ្យចំណីសេះឯងថាហត់ ឯងម្តេច អាចមើលរបាយការណ៍បញ្ជាស្រុកអត់ដង្កុយបាន ទៅ ព្រោះមន្ត្រីល្អ ត្រូវដេកក្រោយរាស្ត្រ ងើបមុន រាស្ត្រ សមត្ថភាពលះបង់កម្លាំងរបស់ឯង មានមិន ស្មើអាមាត្រម្នាក់ផង។

២. ត្រឹមសេះផាយឯង ឯងមិនអាចអត់ធ្មត់បាន ផង តើឯងអាចអត់ធ្មត់ពេលរងការរិះគន់ ជួប បញ្ហាសុគតស្នាញ ជាពិសេស រងការមូលបង្គាប់ បានយ៉ាងណាទៅ? ព្រោះមន្ត្រីពូកែតែងមានអ្នក ឈ្នានីស ស្តាប់ មន្ត្រីធ្វើច្រើនតែងមានអ្នករិះគន់ បើអត់ធ្មត់មិនបាន ឯងឈរក្នុងដំណែងបំរើរាស្ត្រ ម្តេចនឹងបាន? សមត្ថភាពអត់ធ្មត់របស់ឯងមាន មិនស្មើអ្នកឈរយាមទ្វាររាំងផង។

៣. ត្រឹមសេះ ១០ក្បាល ជាសត្វតិរច្ឆាន ចេះតែ ឃ្លាន ចេះតែរត់ និងដេក ឯងគ្រប់គ្រងមានខ្លះ ងាប់ ខ្លះបួស ឯងគ្រប់គ្រងមិនបានផង តើឯង មានសមត្ថភាពឯណា ទៅគ្រប់គ្រងមនុស្សរាប់ លាននាក់ ដែលមានសតិសម្បជ្ជញ្ញៈ មានការ លោភលន់បាននោះ? សមត្ថភាពនៃការគ្រប់គ្រង របស់ឯងមិនស្មើចៅហ្វាយស្រុកមួយផង។

៤. ត្រឹមយើងពន្យល់ ឯងថាយើងមើលងាយឯង ឯងប្រតិកម្មមួយរំពេច តើឯងម្តេចនិងអាចនឹងនរ ក្នុងនាមជាមន្ត្រីដែលមានស្មារតីរឹងមាំដោះស្រាយ បញ្ហាជាតិបានទៅ? សមត្ថភាពនៃការគ្រប់គ្រង អាមាណ៍របស់ឯងមិនស្មើនិងកីឡាមួយផង។

ព្រះមហាក្សត្រ ក៏បានប្រាប់បន្ថែមថា ៖ ចំណេះមួយមុខមិនគ្រប់គ្រាន់ទេ ក្នុងការក្លាយជា អ្នកជោគជ័យ និងអ្នកដឹកនាំ បើគ្មានភាពអត់ធ្មត់ បទពិសោធន៍ ការដាក់ខ្លួន ភាពសុចរិត និងភាព នឹងនរ រួមទាំងគុណធម៌ សីលធម៌ សច្ចធម៌ ។

ស្តាប់ចប់ បុរសនោះអៀនខ្លួនពេកក៏លា ព្រះមហាក្សត្រទៅស្រុកកំណើតវិញទៅ !

រចនាអត្ថបទដោយ ៖ លោកស្រី ជាតិ មារតី

គំនិតអប់រំ

មហាសេដ្ឋីពាន់លាន **Warren Buffett** បានប្រាប់ ៣ចំណុច សម្លឹងមើលមុននឹងសម្រេចចិត្តដាក់ទុនវិនិយោគ។ **Warren Buffett** គឺជាមហាសេដ្ឋីពាន់លានដុល្លារអាមេរិកនៅក្នុងលំដាប់ពិភពលោកដែលពូកែខាងវិនិយោគ ហើយលោកក៏ជា នាយកប្រតិបត្តិរបស់ក្រុមហ៊ុន Berkshire Hathaway។ លោកបានចែករំលែកពីកត្តាសំខាន់ចំនួន ០៣ ដែលលោកតែងតែយកមកពិចារណាយ៉ាងលម្អិត មុននឹងសម្រេចចិត្តវិនិយោគ៖

១. ផលិតផលតែមួយ ដែលមានការពេញនិយមរយៈពេលយូរ ៖ នេះគឺជាចំណុចចម្បង ដែលមហាសេដ្ឋី **Warren Buffett** តែងតែសម្លឹងមើល និងចង់បានជាទីបំផុត។ លោកបានមានប្រសាសន៍ថា “ក្រុមហ៊ុន ឬ ផលិតផលណាដែលមានសមត្ថភាពក្នុងការប្រកួតប្រជែងយូរអង្វែង នោះហើយគឺជាឱកាសមានសម្រាប់ការវិនិយោគ តួយ៉ាងក្រុមហ៊ុនកូកាកូឡា ដែលបានឈរជើងជាង ១០០ឆ្នាំហើយគ្មានហេតុផលណាដែលថាក្រុមហ៊ុននេះ មិនអាច

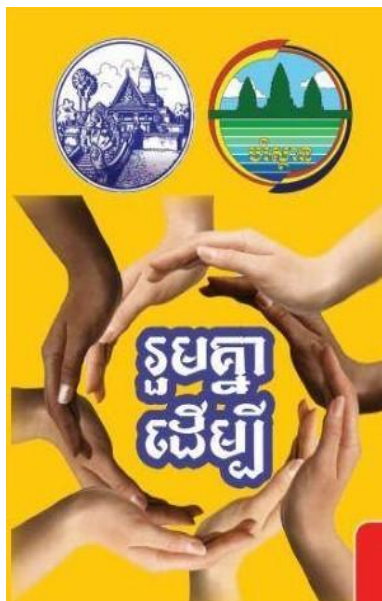
ឈរជើងបន្ត ១០០ឆ្នាំ ទៅមុខទៀតនោះទេ”។

២. ភាពជាអ្នកដឹកនាំខ្លាំង ៖ ក្រុមហ៊ុនដែលមានសមត្ថភាពក្នុងការដឹកនាំ គ្រប់គ្រង ស្មោះត្រង់នឹងធ្វើឲ្យក្រុមហ៊ុន នោះអាចរីកចម្រើនបានកាន់តែល្អប្រសើរ។ លោកមានប្រសាសន៍ថា “កត្តានេះសំខាន់ខ្លាំងណាស់ ដោយសារតែលោកមិនមែនជាអ្នកជំនាញ មិនយល់ពីការគ្រប់គ្រងក្រុមហ៊ុនដូចនេះ ក្រុមហ៊ុនដែលមានសមត្ថភាព ក្នុងការដឹកនាំជាលក្ខខណ្ឌមិនអាចមើលរំលងបាន” ។

៣. តម្លៃល្អសម្រាប់ក្រុមហ៊ុនល្អ ៖ ក្រុមហ៊ុនដែលល្អ ជាធម្មតាមានតម្លៃរៀងថ្លៃបន្តិច ប៉ុន្តែវាជាការវិនិយោគដ៏ល្អ ជាងការវិនិយោគដោយទិញភាគហ៊ុនក្នុងតម្លៃថោក តែជាក្រុមហ៊ុនដែលមិនអាចមើលឃើញច្បាស់ពីអនាគតក្រុមហ៊ុននោះ។

«ទោះជាមហាសេដ្ឋីពាន់លានដុល្លារមានលុយ ចាយមិនអស់ ក៏ត្រូវចេះចាយ និងចេះសន្សំដែរ»។

បរិស្ថានស្អាត សុខភាពល្អ

នីត្រុងស្អាត គ្មានសំរាម

ការរស់នៅស្អាត

រួមគ្នា ដើម្បី

ការបោះចោលសំរាមនៅទីសាធារណៈ នឹងត្រូវពិន័យ
ជាប្រាក់ចាប់ពី ២០,០០០ រៀល ដល់ ៨០០,០០០ រៀល

**យើងចូលរួមទាំងអស់គ្នាដើម្បីសំរាមក្នុងតុង
តាមព្រះរាជពិធីបុណ្យ អុំទូក**

ក្រសួងបរិស្ថាន
Ministry of Environment

សួស្តីឆ្នាំថ្មី ឆ្នាំសកល ២០២០ Happy New Year 2020

សូមប្រសិទ្ធពរជ័យ សិរីមង្គល វិបុលសុខ មហាប្រសើរ
ជូនចំពោះ សម្តេច ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី

All the best wishes to you and your family

សូមប្រកបដោយសិរីសួស្តី ជ័យមង្គល និងវិបុលសុខ
ដើម្បីរួមចំណែកក្នុងការថែរក្សាសន្តិភាព និងអភិវឌ្ឍន៍
ប្រទេសជាតិ ជានិរន្តរ៍

